טעלעפאנס — 4.24 ...
... — 4.040
די איינציקע אידישע צייטונג אין מערב קאנאדע עטאבלירט אין 1910 ערשיינט יעדן טאג

דאס אידישע ווארט
THE GATEWAY OF THE WEST.
THE ISRAELITE PRESS

The Only Jewish Newspaper in Western Canada Established 1910. Published DAILY

טעלעפאן: ... ... רעגנ...

Vol. 20, No. 133. Winnipeg, Friday July 4, 1930. Published daily except Saturday and Sunday. ערשיינט יעדן טאג חוץ שבת און זונטאג פרייטאג ח' תמוז, תר"צ.

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY JUL 9 1930 ASTOR, LENOX AND TILDEN FOUNDATIONS

רומענישע רעגירונג האט באפוילן אונטערזוכן עקסצעסן אין בוקאווינע

דריי טויזנט אנטיסעמיטישע פויערים האבן זיך צוזאמענגעקליבן ארויסצוטרייבן אלע אידן און צו בארויבן זייער אייגנטום

(ספעציעלע טעלעגראמעס צו "דאס אידישע ווארט" פון "איטא")

בוקארעסט, יולי 4 (איטא). — די שטרייננסטע אונטערזוכונג פון די אנטיסעמיטישע דעמאנסטראציעס אין די דרום בוקאווינער שטעט פון קימפאלונג און וואמא איז באפוילן געווארן פון באידא וואיעוואד, אינערן מיניסטער, נאך א בארואטונג מיט'ן שטאטס סעקרעטאר אנגעלעסקו און מיט'ן פאליציי קאמענדאנט ניקאלעאנו.

די רעגירונג האט ארויסגעלאזן א קאמוניקאט וועגן די אינצידענטן, וואס לויטעט:

"די מאניפעסטאציעס אין וואמא און אין קימפאלונג זיינען אנגעפירט געווארן פון צוויי גלחים, בערינדי און דומיטרעסקו, און פון צוויי סטודענטן, מעטעאו און קאנסטאנטין דאנילא. די לאקאלע מאכט האט געפרואווט פארהיטן דעם אויסברוך און ערנסטע אומארדענונגען, און זי האט צעטריבן די דעמאנסטראנטן, ארעסטירנדיק אייניקע פון זיי. קיין ערנסטע פאסירונגען זיינען ניט פארגעקומען".

בוקארעסט, יולי 4 (איטא). — ניט געקוקט וואס קעניג קאראל אליין האט צוגעזאגט צו לייזן די אידישע פראגע פערזענלאך און האט גאראנטירט אז דער אנטיסעמיטיזם וועט אפגעשטעלט ווערן, זיינען נייע אנטיסעמיטישע אויסברוכן פארגעקומען, וואו דער נאטאריעזער אנטיסעמיטישער אגיטאטאר דאנילא האט אויפגעפאדערט די פויערים ארויסצוטרייבן די אידן.

אויף א געהיימער פארזאמלונג אפגעהאלטן אין וואמא, וואו דאנילא האט אנגעפירט זיין אגיטאציע, איז באשלאסן געווארן ארויסצוטרייבן אלע אידן, פארכאפנדיק זייער אייגנטום. די אגיטאטארן האבן צוזאמענגעקליבן דריי טויזנט פויערים, האבן דורכגעפירט גאסן־דעמאנסטראציעס, קלינגענדיק די גלאקן אין די קלויסטערס. די עלעקטרישע באלייכטונג איז פון זיי אפגעשניטן געווארן, און פענסטער אין אידישע הייזער זיינען צעשמעטערט געווארן. אנטיסעמיטישע פלוגבעלטלאך זיינען פארשפרייט געווארן, און איין איד איז צע'ממית'ט געווארן.

ווען די פאליציי האט זיך ארייגעמישט איז זי אויך מיסבאהאנדלט געווארן פון המון. דער פאליציי שעף און זיין פרוי זיינען פארוואונדעט געווארן פון געווארפענע שטיינער.

פינף־יאריקער יובילי פון מאונט כרמל קליניק ווערט געפייערט

גרויסע פאראברייטונגען ווערן איצט געמאכט פאר דער פייערונג פונ'ם 5־יאריקן יובילי פון דער מאונט כרמל קליניק. די פייערונג וועט דורכגעפירט ווערן אויף א פאסיקן אופן, אין אנקלאנג מיט דער וויכטיקייט פון דער אינסטיטוציע און אירע דערגרייכונגען.

צווישן די אנדערע פלענער פון דער פייערונג, איז אויך באשלאסן געווארן צו געבן לכבוד דער פאסירונג א געלעגנהייט די קליינע מנדבים, ווי די גרויסע ביישטייערער, צו האבן זייערע נעמען פאראייביקט מיט פאסיקע אויפשריפטן און איינקריצונגען אויף די טאוולען פון דער קליניק.

פאר דעם צוועק וועט אוועקגעגעבן ווערן איין צימער אין דער קליניק געביידע, פינף פלעצער אויף די מירמל־שטיינערנע טאוולען אויפ'ן וואנט, און אויף 24 חפצים ווי מעבל, אינסטרומענטן און א. וו., — איינצוקריצן אויף זיי די נעמען פון 30 פון די קלענערע מנדבים וואס וועלן זוכה בגורל זיין.

פאר איין דאלאר קאן יעדערע אריינטרעטן אין קאנקורס. אויף אן אנדער ארט אין דער צייטונג זיינען דא ספעציעלע קופאנען, וועלכע יעדער לעזער איז געבעטן אויסצושניידן און, אויספילנדיק מיט זיין נאמען און אדרעס, איבערשיקן עס גלייך אין אפיס פון קליניק.

יעדער מנדב פון 1 דאלאר וועט, אויסער דער פריווילעגיע, קריגן א יובילי סערטיפיקאט מיט זיין נאמען און זיין נומער אין קאנקורס.

—(::)—

ציפערן באווייזן זיכערקייט פון לופט פליערייי

לאנדאן, יולי 4. — א באריכט וועגן דעם פראגרעס פון קאמערציעלער לופט־פליערייי צייגט, אז פון 1925 ביז 1929 זיינען אין בריטישן קאמערציעלן לופט־פארקער בלויז 12 פאסאזשירן געטויט געווארן און 4 פארוואונדעט געווארן. דאס קומט אויס איין טויט־פאל אויף יעדע 8,767 רייזעס און איין פארוואונדעטער אויף יעדע 26,300 רייזעס. עס פאלט אויס 1 עקסידענט אויף יעדע 1,279,000 מייל.

—(::)—

1 טויט, 46 פארוואונדעט אין צוזאמענשטויס אין בענגאל

קאלקוטא, אינדיע, יולי 4. — 1 פויער איז געטויט געווארן און 46 פאליציסטן זיינען פארוואונדעט געווארן אין א צוזאמענשטויס אין כערסאי, בענגאל.

די פאליציי האט צוגעזאגט די דארף באאמטע צו העלפן זיי איינקאסירן די שטייערן. צוויי טויזנט פויערים האבן אפגעווארט די פאליציסטן אין דזשאנגל און האבן זיי פארווארפן מיט שטיינער, פארוואונדנדיק יעדן איינעם פון די 46 פאליציסטן אין דער גרופע. די פאליציי האט דאן אנגעהויבן שיסן, און די פויערים זיינען זיך צעלאפן, נאכדעם ווי איינער פון זיי איז געטויט געווארן.

אונגארן מאכט פאר־לייכטערונגען פאר פליכטלינגען

בודאפעסט, יולי 4 (איטא). — דער אונגארישער סענאט האט אנגענומען א געזעץ, וואס רעגולירט דאס וואוין־רעכט פון פרעמדגעבארענע אין לאנד, און אויך פון די שטאטלאזע, וואס זיינען פארבליבן אין א לאנד צוליב די נאך־מלחמה'דיקע ענדערונגען אין די גרעניצן.

דער נייער געזעץ פארבעסערט די יורידישע לאגע פון די דאזיקע איינוואוינער און גאראנטירט זיי שוץ קעגן אומגערעכטיקייטן. דער געזעץ איז קאנטיק דורכגעפירט געווארן אין ענטפער אויף די קלאגעס פון צוויי סאציאל־דעמאקראטישע דעפוטאטן אין פארלאמענט לעצטע וואך, אז מען פאדערט אויף אידישע פליכטלינגען, זיי זאלן זיך שמד'ן, כדי צו קאנען ווערן בירגער.

דאפינער באנדיט קריגט צען שמיץ און דריי יאר געפענגעניש

דאפין, מאנ., יולי 4. — מייק הרינטשוק איז אין הינן געריכט פאראורטיילט געווארן צו דריי יאר טורמע און צען שמיץ מיט'ן בייטש, פאר בארויבן די רעקס קאפע אין דאפין יוני 8טן. זיינע דריי מיט־באשולדיקטע, מייק בארקא, דזשא וויראזוב און גרינארי זאכאריוק, זיינען באפרייט געווארן צוליב א מאנגל אין באווייזן, אבער זיי זיינען גלייך ווידער ארעסטירט געווארן פאר דער ווינניפעגער פאליציי, וועלכע האט עטלאכע קלאגעס קעגן זיי.

די רויבעריי איז פארגעקומען זונטאג פרי, יוני 8טן. דעם פאליציי שעף פון דאפין איז געלונגען ארויפצוכאפן דעם לייסנס נומער פונ'ם אויטאמאביל אויף וועלכן די באנדיטן זיינען אנטלאפן, און ער האט באלד דורך ראדיא פארשפרייט די נייעס וועגן דער רויבעריי און דעם נומער. א דאנק דעם איז דער פאליציי אין ניפאווא אין עטלאכע שעה ארום געלונגען צו פארהאלטן דעם אויטאמאביל, אין וועלכן די דערמאנטע פיר זיינען געווען.

בלויז הרינטשוק איז דערקענט געווארן, און ער האט גענומען די גאנצע שולד אויף זיך, אפלייקענענדיק, אז די איבעריקע 3 זאלן אים אויף וועלכן ס'איז אופן האבן געהאלפן אין דער רויבעריי.

הרינטשוק איז בלויז 21 יאר אלט, אבער ער האט שוין געהאט א פאליציי רעקארד נאך פון זיינע קינדערשע יארן, וואס האט באוויגן דעם ריכטער צו געבן אים די שמיץ־שטראף.

20 נאציאנאליטעטן וועלן היינט ריידן אויף דער ראדיא וועגן מאניטאבאס יובילי

ה. י. ווילדער וועט ריידן אין אידיש

רעדעס און מוזיקאלישע פראגראם וועלן זיך אנפאנגען פון דער סי. קיי. ווי. 9 אוונט

אמוויניקסטן צוואנציק נאציאנאליטעטן וועלן זיך היינט אוונט באטייליקן אין דער ראדיא פראגראם וואס וועט פארשפרייט ווערן דורך דער סי. קיי. וואי לכבוד דעם מאניטאבא דיימאנד יובילי, וואס וועט געפייערט ווערן אין דער גאנצער פראווינץ דעם 15טן יולי.

לכבוד דעם דאזיקן יום טוב, וועט היינט 9 אזייגער אוונט דורכגעפירט ווערן א "נאציאנאליטעטן פראגראם". רעדעס פון פארשטייער פון די פארשיידענע נאציאנאליטעטן וועלן געהאלטן ווערן אין זייערע פאלקס שפראכן. מוזיקאלישע נומערן: פידל, פיאנא און געזאנג וועלן געגעבן ווערן. א צאל כארן וועלן זינגען אין דער ראדיא, איינשליסנדיק פוילישע, אוקראינער א. א. וו. ווי אויך ארקעסטרען.

ה. י. ווילדער, פרעזידענט פון "דאס אידישע ווארט", וועט פארטרעטן די אידישע נאציאנאליטעט, און וועט ריידן וועגן מאניטאבעס יובילי אין אידיש. יעדע רעדע דארף געדויערן ניט לייגער ווי דריי מינוט.

פאלגנדיקע נאציאנאליטעטן, אין דער ארדענונג, וועלן זיך באטייליקן, יעדע אין איר שפראך:

ענגלישע, שאטלענדישע, אירישער פרייער שטאט, וועלשישע, פראנצויזישקאנאדישע, פאראייניקטע שטאטן, אידישע, בעלגישע, די נידערלענדישע, איסלענדישע, דענישע, אונגארישע, שוועדישע, דייטשע (מענאניטן), קראאטישע, אוקראינישע, טשעכא־סלאוואקישע, נארוועגישע און פוילישע.

אייניקע פון זיי וועלן אויסער די רעדעס אויך געבן מוזיקאלישע פראגראמען. קורצע רעדעס וועלן אויך געהאלטן ווערן פון ראדזשערס, פאר דער יובילי קאמיסיע און א פאר אנדערע פארשטייער.

—(::)—

אלע ניי־געבוירענע איד. מיידלאך אין "נתניה" וועלן קריגן דעם נאמען "לינא שטרויס"

נו־ארק, נ. דזש. יולי 4 (איטא). — אלע ניי־געבוירענע אידישע מיידלאך אין דער א"י קאלאניע "נתניה", וואס איז געגרינדעט געווארן מיט די פאנדן פון דעם באוואוסטן ניו־יארקער פילאנטראפ נייטן שטראוס, וועלן אין פארלויף פון קומענדיקן יאר קריגן דעם נאמען "לינא שטראוס", אין אנדיינק פון דער ניט־לאנג פארשטארבענער פרוי פון נייטן שטראוס. די דאזיקע ידיעה איז אנגעקומען פון א"י צו סעמועל פרידלאנדער פון ארענדזש נ. דזש. וועלכער איז דער אמעריקאנער פארטרעטער פון דער קאלאניע "נתניה".

—(::)—

אידיש אינגל אין א"י איז צעביסן געווארן פון חיות

ירושלים, יולי 4 (איטא). — דער אידישער אינגל, וועמעס טויטער קערפער איז געפונען געווארן לעבן דער קאלאניע זכרון יעקב, איז, ווי עס ווייזט אויס, צעביסן געווארן פון ווילדע חיות. עס איז פעסטגעשטעלט געווארן, אז דער אומגעקומענער אינגל איז א זון פון א גרוזינישן אידן וועלכער וואוינט אין דער קאלאניע "בנימינה".

—(::)—

$63,390 געזאמלט פאר אראבישע געליטענע אין די ראיאטן

ירושלים, יולי 4 (איטא). — א סומע פון 63,390 דאלאר איז געזאמלט געווארן צווישן די אראבער אין דער גאנצער וועלט דורכ'ן אראבישן צענטראלן הילפס קאמיטעט פאר די געליטענע פון די ראיאטן פון לעצטן חודש אוגוסט, לויט דעם ווי עס באווייזן די ציפערן וואס זיינען פארעפנטלאכט געווארן.

רעדזשיינע
סאסקאטון
עדמאנטאן
קאלגארי
וואנקאווער
און א. וו.

מיר זאמלען מאטעריאלן פאר דעם פראכטפולן היסטארישן

יובילי בוך

וואס מיר גרייטן זיך ארויסצוגעבן לכבוד דעם

20טן יובילי

פון

"דאס אידישע ווארט"

און מיר בעטן די פרעזידענטן אדער סעקרעטארן פון אלע ארגאניזאציעס איבער גאנץ מערב קאנאדע, זיי זאלן אונז צושיקן זייער נאמען און אדרעס — מיר וועלן זיך שטעלן מיט זיי אין פארבינדונג. שרייבט צו:

H. E. WILDER
c/o Israelite Press, Winnipeg

סעסיע פון אמעריקאנער קאנגרעס געשלאסן

וואשינגטאן, ד. ק., יולי 4. — דער 71טער קאנגרעס פון די פאראייניקטע שטאטן האט געשלאסן זיין רעגולערע סעסיע 10.38 לעצטן אוונט.

אויף דער לעצטער זיצונג איז דער אדמיניסטראציע געלונגען דורכצופירן אייניקע פון אירע פארהאלטענע בילס. זי האט אבער אויך אויסגעהערט שארפע קריטיק פון אירע קעגנער פאר איר נייעם טאריף און דעם געפאלענעם ווייץ פרייז.

די קאנגרעסלייט זיינען זיך גלייך צעפארן צו זייערע היימען אנצופאנגען זייער וואל־קאמפיין.

—(:־:)—

אימיגראנטקע וועט דעפארטירט ווערן פאר סטאר גנבה

עלא מארטין, איז נעכטן פאר'משפט געווארן אין שטאטיקן פאליציי געריכט אויף צוויי מאנאטן טורמע, און נאכדעם וועט זי דעפארטירט ווערן אהין פון וואנען זי איז געקומען אהער.

עלא מארטין האט זיך מודה געווען אז זי האט גע'גנב'עט אייניקע ארטיקלען פון א פארטיידזש וועניו סטאר, און זי האט צוגעגעבן אז זי איז באגאנגען דעם דאזיקן פארברעכן מיט דער אבזיכט און האפענונג אז זי וועט דערפאר דעפארטירט ווערן צוריק צו איר אלטער היים.

—(::)—

נ. שיפער אויף א באזוך אין סאסקאטון

נ. שיפער איז אפגעפארן מיט מר. נ. קאהם קיין סאסקאטון. ער ווערט דערוואר טעט צוריק דעם מאנטאג.

געזעלשאפטלאכער קאלענדאר

פרייטאג, יולי 4

פארזאמ. פון איד. ארב. פארטיי לינקע פוע"צ, 8.30 אוו., אין פרץ אינסטיטוט.

שבת, יולי 5

רבי הורוויץ: חומש מיט מפרשים, 4.30 נ. מ. אין אהל־יעקב שול.

רבי האפט: חומש מיט מפרשים, 4.30 נ.מ., אין מושב־זקנים שול.

זונטאג, יולי 6

"הייק" פון איד. פאלקס ביבליאטעק פון לעזער און פריינט צו "ביירדס היל". זאמל פלאץ, 418 אבערדין עוו., פונקט 7.30 אינדערפרי.

וואלן פארזאמלונג פון ציון לאן, 10.30 פרי, אין תלמוד תורה.

פיקניק פון פראפאיסקער פאר.: ארויספאר פון 10 ביז 12, צו טרעפן זיך ביי קילדאנען פארק.

מאנטאג, יולי 7

פארזאמ. פון מוטער־פאראיין פון ת"ת 8.30 אוונט, אין ת"ת.

הזכרה נאך י. קירזשנער, געוועזענער וויצע־פרעזידענט פון מאונט כרמל קליניק, 9 אוונט, אין קליניק.

דאנערשטאג, יולי 10

פיקניק פון קינדער־גארטן פון תלמוד תורה, 2 נ.מ., אין קילדאנען פארק.

זונטאג, יולי 13

איקאר פיקניק אויף מעקדאנאל פעלד: ביר, ראפל, רייסעס, שפילערייען.

וואלדעמארס האט אליין ארגאניזירט פאגראם אין סלאבאדקע לעצטן יאר

געוועזענער פרעמיער האט ארגאניזירט בלוט־באד אויף אידן אין סלאבאדקע לעצטן אויגוסט, זאגן זיינע געוועזענע מיטארבעטער

(ספעציעל צו ד. א. וו. פון אונזער קארעספאנדענט י. בן־דוד)

קאוונע, יולי 4 (איטא). — אז דער געוועזענער פרעמיער וואלדעמאראס האט עס באפוילן דורכצופירן דעם פאגראם אין סלאבאדקע לעצטן אויגוסט, איז אנטדעקט געווארן איצט ביי א קאנפערענץ פון דער רעגירונגס פארטיי.

וואלדעמאראס האט זיך געפרואווט ריינוואשן פון דער קלאגע, וואס די נאציאנאליסטן, זיינע געוועזענע שטיצער, האבן געמאכט ביי דער פארזאמלונג. זיינע אפלייקענונגען האבן אבער ניט געמאכט קיין שום איינדרוק, און ס'איז פארבליבן די איבערציינונג, אז ער איז שולדיק אין דעם אידישן בלוט פארגאסן אין סלאבאדקע.

קאוונע, יולי 4 (איטא). — פינף־און־דרייסיק אידישע משפחות אין סלאבאדקע, וואס לעבן פון גערטנערייי, האלטן ביי פארבלייבן אן מיטלען צום לעבן, ווייל א באשלוס איז אנגענומען געווארן צו פארנעמען פאר א קירך דאס לאנד און די הייזער וואס זיי און זייערע עלטערן האבן באזעסן פאר איבער הונדערט יאר.

די אידן האבן אפעלירט קעגן דער דאזיקער רויבערייי צום פרעזידענט, וועלכער האט זיי צוגעזאגט באטראכטן די פראגע.

פרעמיער קינג ווערט געשטערט אין זיין וואל רעדע אין קאלגארי

קאלגארי, אלטא., יולי 4. — פאליציי האט זיך ארייגעמישט, ווען א צאל מענשן האבן עקשנות'דיק געשטערט מיט פייפערייען און אויסרופן די וואל רעדע פון פרעמיער קינג אויף אן איבערגעפאקטער פארזאמלונג. מר. קינג איז אליין ארויס פון געדולד א פאר מאל, און ער האט געסטראשעט, אז ער וועט לאזן איינמיטן רעדע און וועט "איבערלאזן צום פאלק פון אלבערטא צו אנטשיידן", אויב די שטערער וועלן ניט אנשווייגן ווערן.

גלייך פון אנהויב, ווען עס האט נאך גערעדט מר. טשארלס סטיווארט, אינערן מיניסטער, האט זיך שוין געפילט, אז די פארזאמלונג וועט גלאט ניט אראפגיין. די שטערונגען זיינען אבער ערשט געווארן ערנסט, ווען דער פרעמיער אליין האט אנגעהויבן ריידן, באהאנדלענדיק די עקאנאמישער לאגע פון לאנד.

די אויסרופן האבן זיך באצויגן הויפטזאכלאך אויף דער ארבעטסלאזיקייט. עס זיינען אבער אויך געווען אנדערע סארטן אויסרופן; ווי, למשל: "וואס וועגן די פינף סענט?" (מיינענדיק פרעמיער קינגס באמערקונג אין פארלאמענט, אז ער וואלט ניט געגעבן קיין פינף סענט צו א קאנסערוואטיווער פראווינציעלער רעגירונג), אדער: "נעמט אראפ די באהונקס (זידלווארט פאר סלאווען, רוסן און אוקראינער) פון פאסט־אפיס!"

די פאליציי האט צום סוף ארויסגעפירט איינעם פון די שטערער, און א צאל אנדערע האבן פארלאזן דעם זאל.

15 יאריקע מיידל ווארפט זיך אין וואסער און ראטעוועט קינד פון דערטרונקען ווערן

ברענטפארד, אנט. יולי 3. — בעטי טיילאר, א 15 יאריקע מיידל האט באוויזן אז חוץ דעם וואס זי קאן שווימען, קאן זי אויך ברענגען נוצן מיט איר שווימען.

ווען זי האט דערזען אז א פיר יאריקער אינגל איז אריינגעפאלן אין וואסער אריין, ווען ער האט זיך געשפילט ארום האפן, האט זי זיך אויף מאמענטאל אריינגעווארפן אין טייך און זי האט זיך ארויפגעלאזט אויפ'ן דעק און זי האט פון דארטן ארויסגעצויגן דאס קינד און זי איז מיט אים צוגעשוואומען צום ברעג.

די יונגע שווימערן האט ערשט לעצטנס דורכגעמאכט איר "לייף סייווינג טעסט" (פראבע צו ראטן מענשלאכע לעבנס).

מיס טיילאר'ס בריה'שקייט איז נאך מער באשטאנען אין דעם, וואס זי איז אריינגעשפרונגען אין טייך אין אירע קליידער וואס דאס מאכט נאך שווערער די לאגע אין א צייט פון ראטונגס ארבעט.

—(::)—

שנעלער טרייבער קריגט 14 טעג און שטרייגנע ווארנונג

א ווארנונג צו מאטאריסטן! דזשאן ר. פריזען איז נעכטן פאר'משפט געווארן צו 14 טעג טורמע אדער צו א שטראף פון 25 דאלאר און קאסטן, פאר טרייבן זיין אויטאמאביל צו שנעל און נאכלעסיק, אויף א פאבליק הייוועי.

דאס געריכט האט געווארנט און פארזיכערט דעם פליגקן מאטאריסט, אז אויב די פאליציי וועט אים פאקן א צווייטן מאל אין "גרויס איילעניש" וועט ער א סך שווערער באשטראפט ווערן.

—(::)—

ערדציטערניש טרייסלט אויף בריטישע אינדיע

לאנדאן, יולי 3. — א שטארקע ערדציטערניש האט זיך אנגעפאנגען ארום 2.36 היינט פרי, וואס האט אויפגעטרייסלט בריטישע אינדיע, פארוואונדנדיק א צאל מענשן און פארורזאכנדיק באדייטנדיקן שאדן.

א פאניק האט ארומגעכאפט די איינוואוינער פון קאלקוטא. נאך דעם ערשטן ציטער, וואס האט ארויסגעווארפן א סך מענשן פון די בעטן, זיינען די איינוואוינער ארויסגעלאפן פון זייערע הייזער אין דרויסן.

נייע כינעזישע רעגירונג ווערט פארמירט

פיפינג, יולי 4. — אין עטלאכע טעג ארום, ווערט דערווארטעט, וועט מארשאל יען הסי־שאן, פירער פון די צפונ'דיקע אנטי־נאנקין חילות, אנאנסירן די פארמירונג פון א נייער כינעזישער רעגירונג אין פיפינג.

ביז איצט האט ער עס ניט געקאנט טאן צוליב די רייבונגען אין זיינע אייגענע רייען צווישן די רעכטע און די לינקע עלעמענטן, און ווייל ער איז געווען צו פיל פארנומען מיט מיליטערישע אנגעלעגנהייטן. זיין לעצטער זיג איבער דער נאנקינער רעגירונג האט אים אבער צוגעגעבן מוט צו פארמירן איצט זיין רעגירונג, איגנארירנדיק סיי דעם רעכטן און סיי דעם לינקן פליגל. די נייע רעגירונג וועט באצייכנט ווערן ווי "די צייטווייליקע רעגירונג פון כינע".

קלאגע געגן פארוואלטער פון סער דייוויס ירושה צוריקגעוויזן פון געריכט

מאנטרעאל, יולי 4 (איטא). — די גויאישע אלמנה און זון פון סער מארטימער דייוויס, אידישער טאבאק מאגנאט און פילאנטראפ האבן פארלוירן זייער פראצעס קעגן די פארוואלטער פון סער מארטימערס ירושה וועמען זיי האבן אנגעקלאגט אין מיספארוואלטונג, אומפעאיקייט און ספעקולאציע.

די צוויי גויאישע פארוואלטער, לארד שאנעסי און אלעקסאנדער מ. ריפער, האבן גע'טענה'ט, אז דאס פארמעגן איז געפאלן צוליב די שלעכטע געשעפטן מיט משקה, אבער אז זיי האבן דורכגעפירט די אינסטרוקציעס פון דער צוואה.

דער פראצעס האט געדויערט 57 טעג און עס זיינען אפגעהאלטן געווארן 108 זיצונגען. בעת דעם פארהער האט זיך ארויסגעשטעלט, אז פון 31 מיליאן איז דאס פארמעגן צעקראכן ביז אכט אדער ניין מיליאן, און אז דער נעטער ווערט אין פון זיבעצן מיליאן געווארן א דעפיציט. דער ריכטער האט צוריקגעוויזן די קלאגעס און האט אנגענומען די דערקלערונג פון די אנגעקלאגטע.

סער מארטימער דייוויס איז געשטארבן אין פראנקרייך אין 1928.

אגב - אורחא

פון מארק

"עלעקשאנס" אמאל און היינט

ווען איך בין געקומען קיין קאנאדע מיט 18 יאר צוריק, האב איך זיך באזעצט אין סאסקאטון. פונקט דאן זיינען פארגעקומען פראווינציעלע וואלן אין סאסקאטשעוואן, און אויף מיר האט געמאכט א קאלאסאלן איינדרוק דער ערשטער וואל קאמפיין אין א פרייען לאנד, וואס איך האב ווען געזען.

אט גייען קאפעליעס איבער די גאסן און שפילן מוזיק, — איבערהויפט די שאטישע (סקאטש) קאפעליעס, מיט די ווייבערשע קליידלאך און די נאקעטע קני, און מיט די פייפלאך וואס פייפן דעם זעלבן מאנאטאנעם ניגון צום ביליאנטן מאל, צו דער באגייסטערונג פון די שאטלענדער און פון די קינדער.

און דער עולם ציט זיך נאך די קאפעליעס אין די הונדערטער, און לאזט זיך אזוי פארפירן אין די זאלן, וואו מען נעמט זיי אויף מיט גוטע ציגארן און, צום סוף, מיט פאליטישע רעדעס.

די פייפלאך מיט די ציגארן האב איך שוין דאן, נאך גרינערהייט, פארשטאנען . . . די רעדעס — ניט. איך האב בלויז פארשטאנען, אז אט, א מיניסטער און א קאנדידאט זאגט עפעס צו גאלדענע גליקן. איך פארשטיי אדער איך שטויס זיך אן, אז ער זאגט צו אריינצופירן אין א פאר יאר צייט זעכצן אייזנבאן ליניעס אין סאסקאטון, און אז דער עולם, נאך די אפלאדיסמענטן נאך, איז גוואלדיק באגייסטערט . . .

∴

איך האב נאך דאן ניט געהאט זייער פיל צו טאן אין דער גאלדענער מדינה, אויסער צו שטודירן אירע מנהגים און "אויסגרינען" זיך, אויף וויפיל דאס וועט זיך נאר לאזן.

פלעג איך גיין נאך די פייפלאך, און קלייבן נחת פונ'ם באוואוסטזיין, אז אט געפין איך זיך אין א פרייער מדינה, ניט אזוי ווי רוסלאנד!

און אזוי האבן מיך די פייפלאך איינמאל פארפירט אין א קליינעם טעאטער אינ'ם געגנט וואו עס האבן געוואוינט די אויסלענדער, אויף א פארזאמלונג פאר די "נייע בירגער", אממייסטן אוקראינער, און טיילווייז רוסן.

דא האב איך זיך גאר דערפילט היימיש. דא, האב איך געפילט, בין איך שוין אויך א שטיקל באלעבאס. דאס מיינט מען דאך מיך!

איך האב דעם ציגאר גענומען מיט א באזונדער ברייטקייט, און האב זיך בהרחבה'דיק אויסגעזעצט אויף א באנק.

א רעדע אין רוסיש. — אווארע גוט!

דער רעדנער — א רוסישער שיינער, קאנטיק נאך א גרינער. מען רופט אים אויף דער פלאטפארמע, אבער ער פארשטייט ניט וואס מען מיינט. ער טוט עס אויפ'ן גוטן רוסישן שטייגער: אוועקגעשטעלט זיך אויף א שטול און אנגעהויבן — דונערן.

קאנטיק אנגעכאפט זיך מיט רעוואלוציאנערע פראזעס אין רוסלאנד, — שיסט ער זיי דא אויס. ער פארדאמט דעם רוסישן פינסטערן צאריזם, דעם קאפיטאל, — און, צום סאמע סוף דערמאנט ער זיך אויף וואס מען האט אים אנגעדרייט: "און דעריבער, חברים, שטימט פאר די ליבעראלן!"

און באלד נאך אים רייסט זיך צום שטול א אידישער בחור (היינט איז ער א איד א גביר און שעמט זיך מיט זיין אויסגעשפראכענער אידישקייט און מיט זיין רעוואלוציאנערער פארגאנגענהייט) — און דונערט. אין אן אייזערנעם רוסיש, נאך שטארקער, — אלץ אויפ'ן קאפ פון דעם רוסישן צאריזם.

איך ווייס ניט, אויב די פארטיי האט פון דער פארזאמלונג געקראגן איר ציגארן ווערט צוריק אין שטימען. דאס זיינען, דאכט זיך, געווען כסדר ערשט אנגעקומענע אימיגראנטן, וועלכע ס'איז זייער שווער אנגעקומען באטיילן מיט שטימען אפילו אין יענע גוטע יארן, ווען מען האט דאס פראקטיצירט אויף א גרויסן מאסשטאב.

∴

אבער הנאה האב איך געהאט פון דער פרייער מדינה!

איך האב נאך דאן ניט געוואוסט, אז אין וויניפעג איז עס נאך פרייל־אכער אין דער צייט פון וואלן.

ערשט שפעטער האב איך זיך דערוואוסט, אז אין דער מעטראפאליע פון דער וועסט זיינען ציגארן בלויז אן "ארדערוויף", און אז ס'איז דא אויך הארטע מזומנים, און שטימען פון בית־עולם, — אויסער גאלדענע גליקן וואס מען זאגט צו אויף להבא, פאר וועלכע מען קריגט דערנאך, זאלט איר מיר מוחל זיין, א גרויסע פייג.

איך האב זיך דערוואוסט וועגן באמת מערקווירדיקע מנהגים אין דער פרייער מדינה, — וועגן אידן און גויאים וואס האבן "געטראגן שטימען אין זייערע קעשענעס", וועגן שיכור'ע הוליאנקעס פאר "חשוב'ע בירגער" און ניט־בירגער, וועלכע מען פלעגט פירן אין טראקס צו די שטים־פלעצער, און אזוי ווייטער און ווייטער.

∴

ניטא מער יענע גוטע צייטן!

די ציגארן זיינען שוין לאנג אראפ פון מארק.

די פייפלאך פייפן דעם זעלבן מאנאטאנעם ניגון, אבער ביי אנדערע געלעגנהייטן.

די וואס האבן "געהאלטן שטימען אין די קעשענעס" האבן זיך אויסבאהאלטן אין די לעכער; א סך פון זיי האבן פאר דער צייט פארזוכט דעם טעם פון קעניגס ברויט אויף יענער זייט פון די גראטעס...

און אט — דריי וואכן ביז די וואלן.

(שלוס פון ערשטער זייט)

צו וואס דארף מען וויסנשאפט?

באארבעט פון רוסישן

פון ש. תלפיות

אמאל איז געווען א קיסר אין כינע און זיין נאמען, כדי די קומענדיקע דורות זאלן עס וויסן, איז געווען טשאן-לע-אה. איז ער געווען זייער פאראינטערעסירט אין וויסנשאפט, הגם ער האט קוים געקענט לעזן און האט אימער געמוזט האבן לעבן זיך א מאנדארין, וואס פלעגט מוזן אונטערשרייבן פאר אים זיין נאמען.

אבער וויפל ער איז געווען פאראינטערעסירט אין וויסנשאפט האט ער זיך דאך געשטעלט די פראגע: "ווער צום טייפל דארף האבן וויסנשאפט אין דער וועלט?" און צוליב דעם האט ער באפוילן, אז אלע געלערנטע זאלן צוזאמען קומען פאר אן אונטערזוכונג.

דער וואונש פון דעם הימלישן זון איז א געזעץ פאר דער וועלט. גרויסע פויקן האבן גענומען קלאפן לעבן די שווערע טויערן פון אלע אוניווערסיטעטן, און די אויסרופן האבן געשריען: "הערט אלע געלערנטע מענשן! ווארפט אוועק אלע אייערע ביכער, גייט צו פעקינג, די גלאר-רייכע, צו אונזער גנעדיקן קעניג און דערקלערט אים די נוצן פון וויסנשאפט".

אין דעם באשטימטן טאג, אויף דעם גרויסן פלאץ פאר'ן פאלאץ, זיינען זיך צונויפגעקומען אלע געלערנטע מענשן פון כינע. אייניקע זיינען געווען אזוי אלט, אז מען האט זיי געמוזט טראגן אויף אינוואליד-שטולן; אנדערע ווידער זיינען געווען יונג, וועלכע האבן אבער אויסגעזען עלטער ווי די עלטסטע וויסנשאפטלייט. עס זיינען געווען געלערנטע מענשן, וואס האבן געהאלטן די קעפ אזוי הויך, אז זייערע רוקנס זיינען געווען געבויגן אויף צוריק, און זיי האבן זיך ניט געקענט פארנייגן מיט דעם געהעריקן רעספעקט אפילו פאר גאט אליין אויך ניט. ביי אנדערע איז געווען דער רוקן איינגעהויקערט צוליב זייער שטענדיקן זיצן איבער ביכער.

מאנכע צווישן די געלערנטע האבן געהאט אויסצייכענונגען פאר זייער חכמה; מאנכע האבן געטראגן אויף זיך פון דריי ביז פינף פארשיידענע באלוינונגען. אייניקע האבן געטראגן פעדערן פון א פאווע, אייניקע זיינען געווען אנגעטאן אין גרינע קליידער, און אייניקע האבן אפילו געהאט אויף זיך געלע קליידער!

פארשטייט זיך, אז אלע האבן געטראגן אויגן-גלעזער, ווייל אלע ווייסן, אז אויגן-גלעזער איז א סימן פון בילדונג.

ווען די זון האט זיך ארויסגערוקט פון צווישן די וואלקנס, און אפגעשטראלט אויף די אויגן גלעזער, האט דער קיסר האלב צוגעמאכט זיינע אויגן, און געטראכט: "א, ווי זייערע אויגן פינקלען, פונקט ווי זיי וואלטן דערווארטעט א העכערונג אין זייער געהאלט".

דער קיסר האט דאן פארזיכטיק באטראכט די פארזאמלונג, און זעענדיק, אז אלעס איז אין ארדענונג, האט ער געזאגט: "אין אונזער שטענדיקן טראכטן און זארגן וועגן דעם וואוילזיין פון אונזערע קינדער, די כינעזער, ווילן מיר איינמאל פאר אלעמאל דערליידיקן די פראגע: ווארום עקזיסטירט די וויסנשאפט אויף דער וועלט? חכמה און אויפקלערונג עקזיסטירט שוין א לאנגע צייט, וואלטן מיר דארום פארלאנגט צו וויסן צוליב וואס? ענטפערט מיר, אלזא, ערלאך און געוויסנהאפטיק, אן כיטראסט: צוליב וואס דארף מען די וויסנשאפט, און וואס פאר א נוצן ברייננגט עס?

"לאמיר אנפאנגען פון דיר", טשאן-לע-אה האט געוויזן מיט א פינגער אויף א בארימטער אסטראנאמער. "אזוי ווי דו ביסט א זון פון הימל וועל איך אנפאנגען מיט'ן הימל. דיין חכמה איז די העכסטע, רעד דער ערשטער".

דער בארימטער אסטראנאמער האט געמאכט א פאר טריט פאראויס, האט זיך פארנויגט אזוי פיל מאל ווי די עטיקעט פאדערט, און האט ליבלאך געזאגט: "ווען אן אומוויסנדער מענש גייט אוועק אין אוונט קוקט ער אונטער זיינע פיס ווי א חזיר, און אויב ער קוקט צופעליק צו די הימלען וועט ער בלויז זעען ווי דער הימל איז באדעקט מיט שטערן אזוי ווי מיט פאקן. אנדערש איז עס אבער מיט דעם געלערנטן מענשן. ער באטראכט די שטערן אזוי ווי ווערטער און ער לייענט דעם הימעל ווי א ווערטער-בוך. קענען מיר דערווארטן א מבול? וועלן די כוואליעס זיך הויבן אדער פאלן? ווי וועט די זון שיינען? אין קורצן, מיר לעזן פון הימל די צוקונפט".

"די צוקונפט, האט געזאגט דער קיסר. אבער ענטפער מיר: וואס קומט אצינד פאר, אט דעם מאמענט, אין נאנקין?"

"ווי קען איך דאס וויסן, א, מיכטיקער שטערן פון דער וועלט?" האט געענטפערט דער אסטראנאמער זיך טיף פארבייגנדיק.

"גאנץ ריכטיק", האט דער קיסר אויסגערופן. "דו ווייסט די צוקונפט, אבער ווען עס קומט צו דער קעגנווארט, ניין! בעסער זוך צו דערפארן מער וועגן דער קעגנווארט אנשטאט וועגן דער צוקונפט. דאס וואלט מער נוצן געבראכט. די צוקונפט — איך דיינק דיין חכמה איז דער גרעסטער אומזין און העכסט אומנוצלאכע וויסנשאפט! נעקסט!"

הינטער דעם אסטראנאמער איז געשטאנען א בארימטער היסטאריקער. מען האט געזאגט וועגן אים, אז ער האט געוואוסט אויסווייניק דעם נאמען פון יעדן כינעזער וואס האט ווען געלעבט אויף דער וועלט.

ער האט זיך אויסגעגלייכט פאר דעם קיסר און געזאגט: "ליכטיקער שטערן, גרויסער הערשער, א צווייטער צו וועלכן איך געפין ניט אין דער גאנצער כינעזישער היסטאריע. מיין וויסנשאפט האף איך וועט ניט דערוועקן קיין צארן ווי די וויסנשאפט פון מיין פארגעננגער. מיר פארנעמען זיך מיט דער פארגאנגנהייט. מיר שטודירן און שאצן אפ יעדן טעות, אפילו פון די קלענסטע נארישקייט פון אמאל".

"א וויסנשאפט גוט פאר נאראנים!" האט דער קיסר אויסגעשריען. "יעדער נאר וועט אצינד, אן אפהאלטן אפטאן די גרעסטע נארישקייטן. ער דארף בלויז זיך רעכענען מיט דיין וויסנשאפט! זיך צוהערן צו דיין חכמה וועט יעדער זאגן, אז נארישקייטן זיינען באגאנגען געווארן אין אלע צייט! אויך מיר א חכמה! אוועק פון מנע אויגן!"

"וואס איז דיין באשעפטיקונג און וואס פאר א נוצן ברייננגט דיין וויסנשאפט?"

דער ציטערנדיקער געלערנטער, צו וועמען די דאזיקע ווערטער זיינען געזאגט געווארן האט זיך עטוואס בארואיקט און האט געזאגט:

"מיר שטודירן אלע פראגן אין באצוג צו גוטער רעגירונג, ווי א לאנד דארף רעגירט ווערן, וועלכע געזעצן זיינען בעסער, וועלכע זיינען די ספעציעלע רעכט פון די מאנדארינען און וועלכע פון דעם פראסטן פאלק".

"וועלכע געזעצן צו דעם און וועלכע צו דעם", האט דער קיסר אים אונטערגעכאפט. "מען וואלט טאקע געקענט מיינען אז אלעס גייט אין דער וועלט ווי עס דארף גיין. קיין זאך ווערט ניט געטאן אין דער וועלט ווי עס געהער צו זיין. פארשטייט זיך, אז א דאנק דיין וויסנשאפט וועט יעדער איינער וועלן אויסטייטשן דאס, וואס עס פאסירט אין דער וועלט מיט דעם ווי ער דיינקט עס דארף זיין, און דאס מוז ארויסרופן אומצופרידנהייט. דיין וויסנשאפט איז זייער א געפערלאכע! — אוועק פון מיר!"

"וואס האסטו עפעס צו זאגן?"

די פראגע איז געשטעלט געווארן צו א דאקטאר.

"יעדער איינער", האט ער געענטפערט, [illegible] צונגען, און אויף וואס מען קען יעדע פון זיי באנוצן. מיר געפינען אויס פון וועלכן מע קען ארויסציען א מעדיצינישן פולווער פון וועלכן א באלזאם, מיר קלייבן צענויף פארשיידענע ווארצלען, און מיר ווייזן אן וועלכן טייל צו געברויכן און וועלכע איז שעדלאך. מיר פארשן די פארשיידענע מינים חיות און אינסעקטן און מיר ווייזן אן אויף די וועלכע קענען העלפן דעם מענשן און וועלכע צו באזייטיקן. אונזער חכמה היילט אלע קראנקהייטן. פארשטייט זיך, אז ווען א מענש איז געזונט דארף ער ניט אנקומען צו אונזער וויסנשאפט, אבער ווען ער איז ניט פארזיכטיק און ווערט קראנק. דאן העלפן מיר אים".

"ניט פארזיכטיק! זאל ער יא זיין פארזיכטיק", האט דער קיסר רערווידערט, "דיין וויסנשאפט מאכט מענשן צו האנדלען אומפארזיכטיק. איך הויב אן צו פארשטיין וואס פאר א ווערט דיין גאנצע חכמה האט".

און זיך ווענדנדיק צום גרעסטן און בארימטסטן פאעט, מו-סיא, וועלכער האט געלעבט צו יענער צייט, האט דער מעכטיקער קעניג אים באפוילן: "זאג אונז וועגן די נוצן פון דיין וויסנשאפט!"

מו-סיא האט זיך פארנויגט און שמייכלענדיק געזאגט: "זון פון הימל, איינער פון דיינע אור-עלטערן האט געהאט אזא וואונדערלאכן גארטן, אין וועלכן עס האבן געוואקסן אזעלכע וואונדערלאכע פארפירמירטע בלומען, אז דארטן פלעגן קומען צופליען פון גאנצן לאנד ניט נאר בינען אליין, נאר אפילו מענשן פלעגן זיך אפשטעלן מיילן אוועק, צו איינאטעמען דעם גוטן ריח, און פלעגן בעת מעשה אויסרופן: הפנים אז די טויערן פונ'ם גן עדן זיינען היינטיקן טאג געבליבן אפן!

"און איינמאל האט א קו פארבלאנדזשעט אין דעם גארטן. זעענדיק, אז דארט אזא מאדנע גראז האט זי גענומען עסן די בלומען. זי האט געקייט די ראָזעס, אבער זי האט עס באלד אויסגעשפיגן, ווייל עס האט געשטאכן איר צונג. זי האט פארזוכט די ווייסע ליליעס, און די אלע אנדערע וואונדערלאכע סארטן פלאנצונגען, און זי האט עס אלעס אויסגעשפיגן.

"קיין געשמאק איז אין דעם ניטא, האט געזאגט די קו, איך וואלט געוואלט, אז עמיצער זאל מיר דערקלערן צו וואס מענשן פלאנצן בלומען?

"איך דיינק, מעכטיקער זון פון די שטערן, אז די קו האט ניט געדארפט פרעגן אזא פראגע".

דער תליון האט באלד אויפ'ן ארט אויסגעפילט דעם קיסר'ס באפעל. קוקנדיק אויף דעם קאפלאזן קערפער פון מרסיא, האט דער קיסר זיך פארטראכט פאר א לענגערע צייט איז ער געווען פארזונקען אין געדאנקען. ענדלאך האט ער געזאגט: "איין איינציקער אמת קלוגער מאן איז געווען אין כינע, און דער איז איצט טויט".

בריוו פון וואנקאווער

פון מם יוד

בני ברית

א אינטערעסאנטער אוונט איז לעצטנס פארגעקומען אין בני ברית לאדזש. אין דער דאזיקער אונטערנעמונג האבן זיך באטייליקט אלע געוועזענע פרעזידענטן פונ'ם לאדזש, וועלכע זיינען ארויסגעטראטן מיט רעדעס און זיך באטייליקט אין דער דיסקוסיע וועגן אקטועלע ענינים. דער באשטאנד פון די אפיסערם פאר דעם אוונט איז באשטאנען בלויז פון די פרעזידענטן, וועלכע האבן פארנומען די פאסטנס לויט דער ריי: אזוי אז דער פרעזידענט פון די פריערסטע יארן האט איצט פארנומען דעם פאסטן פון פרעזידענט, דער צווייטער וויים-פרעזידענט און א. וו.. די אפיסערם זיינען געווען פאלגנדע: מ. גראסמאן, פרעזידענט; א. פליישמאן, וויים פרעזידענט; י. ב. יאפע, מאניטאר; י. שטיין, געהילף מאניטאר; נ. ס. לעווין, סעקרעטאר; דר. י. גאראש, פינ.-סעקרעטאר, י. אבלאוויטש, אינ.-שומר.

א פאראדיע פון א אינסואציע איז פארגעקומען, וועלכע האט ארויסגערופן לעבהאפטע וקוחים און אינטערעס פונ'ם פארזאמלטן עולם.

דער מיטינג איז געעפנט געווארן מיט א הזכרה נאך די ערשטע פרעזידענטן פונ'ם לאדזש: ריכטער שולץ און א. לענקעסטער. נאך דער דיסקוסיע האט מים ל. דייל געגעבן א פאר וואקאל סאלאס אקאמפאנירט פון לעא מארער. א געלונגענע הומאריסטישע כאראקטעריסטיק וועגן אלע פרעזידענטן האט געגעבן נארמאן ס. לעווין. אין פיקאנטע שטריכן האט ער איבערגעגעבן וועגן דער עוואלוציע פון איטלאכן באזונדער. די מדרגות וואס ער האט דורכגעמאכט ביז ער האט זיך "דערשלאגן" צו דעם דאזיקן פאסטן. דער גוטמוטיקער הומאר פון די כאראקטעריסטיקעס האט זייער געוויילט די פארזאמלטע. א. דייוויס האט דערציילט אנעקדאטן.

דער אוונט איז געווען א היבש באזוכטער און האט געלאזן זייער א גוטן איינדרוק.

* * *

אידישער וויסנשאפטלעכער אינסטיטוט

זלמן רייזען איז דא געווען אייניקע טעג אין די אינטערעסן פונ'ם אידישן וויסנשאפטלאכן אינסטיטוט. דער "שלום עליכם פאלק-אינסטיטוט" האט איינגעארדענט פאר אים א רעפעראט איבער דער טעמע: "אידן, אידישקייט און אידיש". אין א צוויי שעה'דיקער רעדע האט רייזען באקאנט דעם עולם מיט די אויפטוען פונם אינסטיטוט און האט דערציילט וועגן ענינים וואס איז ליב און נאענט. עס איז געשאפן געווארן אן איניציאטיוו גרופע, וואס זאל פאפוליזירן דעם געדאנק צווישן די מאסן און איינארדענען פארשיידענע אונטערנעמונגען לטובת דעם אינסטיטוט. עס האבן זיך פארשריבן א גרויסע צאל מיטגלידער און עטלאכע הונדערט דאלאר איז געשאפן געווארן פאר דעם צוועק.

* * *

תלמוד תורה

דער יערלאכער פיקניק פון די "בני ברית" פאר די קינדער פון תלמוד תורה איז היי-יאר דורכגעפירט געווארן אויף דעם זעלבן פיינעם אופן ווי תמיד. איבער 200 קינדער מיט די עלטערן און פריינט זיינען אוועקגעפירט געווארן אין ספעציעל צוגעגרייטע אויטאמאבילן אין מייפל גראוו פארק. אלע האבן זיך פארזאמלט ארום אן עסטראדע, אויף וועלכער עס האבן זיך געפונען די מיטגלידער פון ועד החנוך און לידיס אקזילערי פון תלמוד תורה. דער טשערמאן פון ועד החנוך ריד האט געעפנט די צערעמאניע מיט דער דערקלערונג, אז היינטיקס יאר דארף באזונדערס אונטערגעשטראכן ווערן דער דערפאלג וואס די קינדער פון ת"ת האבן געמאכט אין זייערע למודים. די האלב-יערלאכע עקזאמענס האבן באוויזן, אז די ת"ת שטייט איצט אויף א הויכער מדרגה. ער האט באדאנקט דעם פרעזידענט פון ב. ב. און מיטגלידער פאר זייער איינגעארדענטן פיקניק און אויך דעם פרעזידענט און מיטגלידער פון "שערי צדק" פאר זייער גרויסן אינטערעס וואס זיי האבן ארויסגעוויזן צו דער ת"ת, און דערמיט געגעבן די מעגלאכקייט דעם ועד החנוך און לערער אנצופירן מיט דער פרוכטבארער ארבעט פון דערציאונג.

ראבי וואוילגעלערנטער האט גערעדט צו די קינדער וועגן זייערע אויפגאבן און פליכטן בנוגע די למודים אין ת"ת און היים-ארבעט. ער האט אויך אפעלירט, וואס מערער קינדער זאלן באזוכן די קינדער-שול, וואס די קינדער גופא פירן אן מיט'ן דאווענען.

מרס. ה. קוטשיי, ערן-פרעזידענט פון דער לידיס אקזילערי איז פארגעשטעלט געווארן פונ'ם טשערמאן. זי האט אויסגעטיילט די פריזן צו די קינדער וועלכע האבן זיך אלס ערשטע און צווייטע אויסגעצייכנט אין די למודים.

פאלגנדע קינדער האבן באקומען די פריזן:

צענטראל תלמוד תורה: — 1. ביילע פאסטינסקי, 2. ראובן בארער. 1. שיינדל פייגין, 2. לאה פאסטינסקי. 1. רחל פרידמאן, 2. נחמה מארים. 1. שרה גאלדבערג, 2. דוד ראשקאוו. 1. עקיבא גארבער, 2. ישראל פייגין.

אידישע קלאסן: — 1. זאב פארקער, 2. סימי טשארקאוו, 1 חיים ענגל, 2. משה טשארקאוו.

אפטיילונג אין קהל'שן צענטער: — 1. אברהם פוקס, 2 הירש אלין. 3. נח ראטשטיין. 1. ביילע וויים, 2. בנימין ריר.

מיט'ן געזאנג פון "התקוה" און הימן איז די צערעמאניע געענדיקט געווארן. די קינדער האבן באקומען פארשיידענע גרטע זאכן און זיך משמח געווען צוזאמען מיט זייערע עלטערן.

זאמלט די
"פאוקער הענדס"
"POKER HANDS"
געפאקט מיט "טורעט" דין געשניטענעם טאבאק
TURRET FINE CUT TOBACCO
זיי קאנען אויסגעביטן ווערן אויף ווערטפולע פרעזענטן
"פאוקער הענדס"
"POKER HANDS"
ווערן אויך געפאקט מיט די פאלגענדע פאפולערע בראנדס
DIXIE PLUG SMOKING TOBACCO
דיקסי פלאג רויכער-טאבאק
STONEWALL JACKSON CIGARS
סטאנוועל דזשעקסאן סיגארס (געפאקט אין פעקלאך פון 5)
OGDENS CUT PLUG TOBACCO
אגדענס קאט פלאג טאבאק
BIG BEN CHEWING TOBACCO
ביג בען קײַ-טאבאק
WINCHESTER CIGARETTES
ווינטשעסטער סיגארעטס
MILLBANK CIGARETTES
מילבענק סיגארעטס
OLD CHUM TOBACCO
אלד טשאם טאבאק
REX CIGARETTES
רעקס סיגארעטס
שלייקעס — צוויי קאמפליט סעטס "פאקער הענדס"
שייווינג בראש — 4 קאמפליט סעטס פון "פאקער הענדס"
ליאלקע — אכט קאמפליט סעטס "פאקער הענדס"
טארטש לייט — פינף קאמפליט סעטס פון "פאקער הענדס"
פראבקע ציער — צוויי קאמפליט סעטס "פאקער הענדס"
קארטן — איין קאמפליט סעט פון "פאקער הענדס"

טשײַניק — צען קאמפליט סעטס פון "פאקער הענדס"
וועק זייגער — פינף קאמפליט סעטס פון "פאקער הענדס"

נײַע מאשינען
אויף זייער קליינע אויסצאלונגען קאנט איר קריגן ביי מיר. 15 יאר דערפארונג. דער עלטסטער אידישער אגענט. איך קאן אייך פארריכטן אייער מאשין.
טעלעפאנירט 52 501
JOS. LITMAN
455 Dufferin Ave. Phone 52 501

זעט אונזערע נייע ספרינג סחורות
א גרויסער אויסוואל פון וואס אויסצוקלייבן
Dominion Furniture Co., Limited
499 NOTRE DAME AVENUE
PHONES: 86 195 — 87 873

האט ניט קיין זארג
ווען איר פארט [illegible]
סימקינס טראנספער
[illegible]
טעלעפאנירט 52 540
S. SIMKINS TRANSFER
456 STELLA AVE. - PHONE 52 540

FRONTIER BEER
דער לייבל פון א אויסגעצייכנטן פראָדוקט
FORT GARRY BREWERY LTD.
721 FURBY ST.
WINNIPEG
PHONE 24 841

אַט איז
געזונט פאר זומער
מער קרים פון פלעשל
טעלעפאנירט 53 693
St. Andrews DAIRIES WINNIPEG

ער האט געדארפט א פיסל

ריכטער: — ווי קומט עס וואס איר האט צעבראכן א טשער אויף א גאנץ אומשולדיקן מענשן?

אנגעקלאגטער: — פארשטייט איר מיר, יור האנאר. ווען חברה איז אויף מיר אנגעפאלן, האב איך באדארפט האבן א פיסל פון א טשער כדי זיך צו פארטיידיקן קעגן זיי.

Reliance Ink
100 פראצענט קענעדיען
די טינט אויף וועלכער איר קענט זיך פארלאזן.

די קינג רעגירונג פרעזענטירט איר רעקארד

עס האט
1. פארענדיקט דעם לאנגן ביטערן שטרייט איבער די נאטירלאכע רעזורסן און האט זיי איבערגעגעבן צו די פראווינצן.
2. פארענדיקט די הארסאן בעי אייזנבאן.
3. ווידער אויפגעשטעלט די קראוס נעסט פעס פראכט רייטס ניט אכטנדיק דער קאנסערוואטיווער אפאזיציע.
4. רעדוצירט דעם קאסט פון אימפלעמענט געניצט אין די גרונט אינדוסטריעס פון אגריקולטור, מינען, לאמבערינג און פישינג.
5. רעוויזירט דעם תבואה געזעץ, געשאפן א נייע באארד פון גרעין קאמישאנערס און האט אפגעשאפן "מיקסינג" אין די העכערע סארטן ווייץ.
6. האט געוואונען די גוטהייסונג פון דער וועלט דורך געזעץ אפצושטעלן דעם עקספארט פון שארפע געטראנקען צו די פאראייניקטע שטאטן.

פאר אייער גוטהייסונג
דאס איז א רעקארד פון פראגרעס און פאלקאמענהייט.
דאס איז א רעקארד אומפארגלייכבאר אין דער געשיכטע פון קאנאדע.
דאס איז א רעקארד פון דער רעדוקציע פון די טעקסצאלערס לאסטן און די פארגרעסערונג פון איינקויף ווערט פון דעם קאנאדער דאלאר.

עס האט
7. געמאכט מעגלאך דעם פארקויף פון קאנאדער ווייץ.
8. געשאפן נייע און ברייטערע מארקעטס דורך אירע טאריף פאליסים און אויף אזא אופן פארגרעסערט די קויף קראפט אין דעם היימישן מארק.
9. עטאבלירט עלטער פענסיעס.
10. באשיצט די באלדיקע און צוקונפטדיקע פארערונגען פון די וועטעראנען פון דער גרויסער מלחמה.
11. געמאכט פון קאנאדע א נאציאָ.
12. קאנסאלידירט די נאציאנאלע אייזנבאן סיסטעם אין א שטארקער ביזנעס ארגאניזאציע — פארוואנדלענדיק דעפיציטן אין סורפלוסעס.

קאנאדע איז זיכערער מיט קינג — שטימט פאר דעם קינג קאנדידאט

איף פרעמדע וועגן

א שפאנענדער ראמאן פון די ליידן און קאמף פון דעם אידישן וואנדערער

פון דר. ל. ב—ן

(פארטזעצונג)

— זיי ניט קיין נאר, רייטשל ! ווען איך זאג . . .

— ארוים מיט די קלינגערם ! . . . .

— האט זי אויסגעשטעלט צו אים א האנט.

ער האט איר א כאפ געטאן ביי דער האנט און איר ווידער גענומען שלעפן... זי האט זיך שוין מער נישט געריסן פון אים, זי האט נאר געלאכט שטיל און פארשטיקט . . . .און ער, שלעפנדיק זי, האט היים געשעפטשעט :

— רייטשל, אוי, א רוח אין דיין הארץ אריין, אין דיין נשמה אריין . . . . און, ביי גאזש . . .

— — — — — — — — — —

א ווײלע שפעטער, ווען מעקנעק איז ווידער געזעסן אליין אין אפיס האט ער שוין וועגן ליובא'ן געטראכט רואיקער :

— וואס הייסט, איך וועל איר אוועק־[illegible]

[illegible]

קוקן, ווארום זי האט געוואוסט אז רייטשעל איז ניט לאנג צוריק געוועזן ביי אים מיט א מסירה אויף איר און זי האט געדיינקט, אז זיין איצטיקער קוקן האט א שייכות מיט יענער'ס פאר'מסור'ן זי . . . . אויסער דעם האט זי געפילט, אז מעקנעק בלאזט זיך אויף איר ווייל זי

שיקן ? . . . . און טאמער איז זי נאר אין קיינעם ניט פארליבט ? . . . . וואס פאר א באווייזע האב איך, אז זי האט שוין איינעם, הא? . י. . . . קיינע !... היינט ווארום בין איך אזא טפש ? . . . גארניט ווי אזא ביזנעסמאן ווי איך דארף האנדלען, ביי גאזש ! . . . . אלעם מוז געטאן ווערן אויף א ביזנעס וועג . . . . פריער געפינט מען אוים, נאכהער, נו . . שא ! — האט ער זיך פלוצלונג א כאפ געטאן — זי האט דאך מיר געזאגט, אז זי וועט גיין מיט מיר אין טעאטער, ווען איך וועל זי נאר רופן . . . . גייט עס ! באלד טאקע לאד איך זי איין פאר היינט אוונט . . . . א גוטער געדאנק . . . . אט אזוי וועל איך באלד אלעם אויסגע־פינען — אהער אדער אהין, ניט גע־דרייט זיך אומזיסט א מוח ! . . .

אין א האלבער שטונדע שפעטער, ווען ליובא איז געשטאנען לעבן טיש און האט איבערגעקוקט די ארבעט, איז ער צו איר צוגעגאנגען מיט א שמייכל, און אנשפא־[illegible]

[illegible]

זומער פארקילונגען

שנעלע הילף פאר יעדער פארקילונג

שמערצנדע האלז, קאפווייטיק, אדער אנדערע שמערצן

[illegible]

ASPIRIN

TRADE MARK REG.

BAYER

[illegible]

NURSE DENCKER

610½ Portage Ave.

WINNIPEG

מרס. סטאק, ביעלד, מאנ., שרייבט: [illegible] האט נעמאן וואונדער פאר־[illegible] מיר דער איסער האט זיך געבעסערט נאכ'ן ערש־טען מאל אנווענדן דעם אינסטמענט. איך קאן אויף אזויפיל ניט אויסדריקן מיין דאנקבארקייט א.א.וו.

— איך געדיינק אים, איז ער נאך איצט אויך אזא טפש ? — האט ער גע־פרעגט מיט א ביטערע מינע.

זי האט אים אנגעקוקט מיט גרויסע אויגן.

— וואס פעלט אייך איין ?

— אהא, דיר לוינט ניט, פריילן ?

— האט ער א טראכט געטאן, דערשטי־קענדיק אין זיך די אויפרעגונג : — וויל איך דוקא !

און ער האט זיך ווידער אפגערופן מיט דער זעלבער ביטערער מינע :

— ער איז געווען א נאר און ער איז אי־מער בלייבן א נאר :

— ליובא האט זיך אנגערופן :

— נישט קוקנדיק אויף דעם וואס איר דיינקט אז ער איז א נאר, פונדעסטוועגן האט ער דא געענדיקט אלס דאקטאר מע־דיצין און ער האט אויך זייער א שיינע און געבילדעטע פרוי !

מעקנעק האט זיך א כאפ געטאן ווי אן אפגעבריטער :

— וואס ער האט חתונה געהאט ?

— ער איז פארהייראט ?

— אודאי איז ער פארהייראט, — האט ליובא געענטפערט, און טיף אין איר האר־צען האט א פארשטיקטע, א פארבארגע־נע ביינקעניש מיט א קרעכץ זיך א צא־פעל געטאן : — און ער האט זייער א שיינע און געבילדעטע פרוי . . .

מעקנעק'ס ווייסע אויגן האבן זיך פריי לאך געגומען באוועגן, אקוראט ווי זיי וואלטן געטאנצט א "דזשיג", א צופרי־דענער שמייכל האט זיך אויסגעלייגט אונטער זיינע רויטינקע וואנצעס.

— היינט, ביי גאזש, וואס דריי איך א קאפ אי זיך, אי איר ? — האט ער א טראכט געטאן, פילנדיק, אקוראט ווי זיין הארץ וואלט זיך פלוצלונג בא־פרייט פון עפעס א שווערע משא.

— איך האב עס גארניט געוואוסט — האט ער ארויסגערעדט — און צונג־לייגט — נו, אודיא, דא איז ער געווא־רען אן אנדער מענש, אויסגעמענשלט זיך . . . . ווען ניט, וואלט ער דאך ניט געווארן קיין דאקטאר !

ליובא האט אים מער ניט געענטפערט, און מיט אימפעט זיך געכאפט איבער־קוקן די העמדער, דרייענדיק זיי אויף דעם טיש אהער און אהין, דא מיט די ארבל צו זיך און דא מיט'ן קאלנער...

מעקנעק האט נעקוקט אויף איר און זיינע ווייסע אויגן האבן זי פרייליך גע־לאסטשעט, דאן האט ער געזאגט :

— יא, איר האט רעכט, מיר וועלן מארגן גיין אין טעאטער. היינט וועל איך אויך האבן דעם גרויסן פארגעניגן צו באזוכן אייך און אייער פאטער און מו־טער . . . . איך קלייב זיך שוין פון א לאנגער צייט עס צו טאן.

ליובא האט שנעל א בליק געטאן אויף אים — הא ? — האט זיך ביי איר אויסגעריסן — איר . . . איר . . .

מעקנעק האט דערפילט אז עפעס איז זי ניט צופרידן מיט זיין קומען, דער פריילאכער שמייכל איז פארשוואונדן פון אונטער זיינע רויטינקע וואנצעס און ער האט ארויסגערעדט מיט אן ערנסטער מינע :

— אלזא, אלרייט, מיס עטינבערג, היינט אוונט וועל איך וועל זיי און זיי־ערע עלטערן באזוכן.

— גאטעניו — האט ליובא שפעטער א טראכט געטאן, ווען ער איז אוועק אין אפים : — ער פעלט נאך ביי אונז אין דער היים ! — עס וועט שוין היינט זיין א פארשטערטער אוונט . . . . און דער פאפא קאן אים נאך באליידיקן

אויך . . . . וואס טוט מען ?

און אירע גרויסע שווארצע אויגן האבן בשעת דעם אויסגעדריקט שרעק און טרויער.

די דיקע רייטשל באמערקנדיק פון ווייטן, ווי דערשראקן און צעטראגן זי זעט אוים, איז געווען זיכער אז מעקנעק האט שוין איר געהייסן גיין אהיים. אירע בלויע אויגן האבן א בלישטשע גע־טאן מיט נצחון און, א ווינק טוענדיק פון ווייטן צו דעם פארמאן, און מאך טוענ־דיק אין ליובא'ס ריכטונג מיט דער האנט האט זי ארויסגעשטעלט א שפיץ פון איר צונג, לאכנדיק מיט די בלויע אויגן און מיט'ן גאנצן רונדן, דיקן און ווייסן פנים.

(פארטזעצונג קומט)

סאלאדא ארענדזש פיקא האט אין יעדן פאל דעם פיינסטן פלייוואר

"SALADA"

ORANGE PEKOE BLEND

TEA

'פריש פון די גערטנער'

א באזוך אין דער שלום עליכם שול אין וואנקאווער

פון א גאסט

דאנערשטאג דעם 26טן יוני איז גע־שלאסן געווארן די שלום עליכם שול, פאר די זומער וואקאציעס, מיט א קאנצערט.

צופעליקערווייזע האב איך געהאט דאס פארגעניגן צו זיין צווישן די אנוועזנדע און עס מוז געזאגט ווערן אז פאר אזא שטאט ווי וואנקאווער, וואס איז אזוי ווייט אוועק פון א גרויסן אידישן צענ־טער, און וואו די עלטערן (א סך פון זיי) ריידן בעסער א שלעכטן ענגליש איי־דער א גוטן אידיש, איז עס ווירקלאך גע־ווען א פארגעניגן צו הערן ווי אזוי קינ־דער וועלכע געניסן זייער גאנצע אידישע דערציאונג בלויז אין דער אידישער שול, פאר אזא קורצער צייט זינט איר גרינ־דונג זאלן אזוי גוט באזיצן די אידישע שפראך און אזוי גוט פארשטיין יעדע דעקלאמאציע און ראל וואס זיי האבן געשפילט.

דער קאנצערט האט זיך דערעפנט מיט אידישע לידער געזונגען פון די קינדער. א קליינער אינגל האט זייער פיין דעקלא־מירט און עס איז געווען צו זעען אז ער פילט און לעבט דורך יעדן זאץ וואס ער רעדט ארוים.

א צווייטע דעקלאמאציע פון א מיידע־לע, וויקטאר, א טאכטער פון א געוועזענעם וויניפעגער חבר, אויך א שול טוער, רעדט א שיינעם אידיש און איר זעט און פילט אז א דאנק דער אידישער שול האט דאס קינד געקאנט דערגרייכן צו דער שטופע. איר פילט אז דאס איז דער אנהויב פון

א נייער אידישער עפאכע אין וואנקא־ווער.

צוויי איינאקטערס זיינען דורכגעפירט געווארן פון די קינדער. פרומע גאלדין, נאך גאר א יונג קינד האט זיך אויסגע־צייכנט אין איר ראל אלס מוטער. זי האט זייער א גוטע צוקונפט פאר זיך אויב זי וועט פארזעצן ווייטער צו לער־נען.

נאך דער דורכגעפירטער פראגראם הא־בען זיך די קינדער געזעגנט מיט זייער לערער י. וואלדמאן, און אסתר גאלדין האט געהאלטן א שיינע, געלונגענע רעדע און אין נאמען פון אלע קינדער האט זי פרעזענטירט זייער לערער — חבר וואלדמאן מיט א שיינער מתנה.

די בני ברית לאדזש פון וואנקאווער האט צוגעשיקט א מעדאל פאר'ן בעסטן תלמיד פון שלום עליכם שול. דער פאר־שטייער פון דער בני ברית לאדזש האט גאנץ ווארים באגריסט די שול טוער און דעם תלמיד פוירסי זאלצמאן וועלכער האט נעקראגן די מתנה, און ניט גע־קוקט אויף דעם וואס די פאסירונג איז געווען אראנזשירט בלויז פאר די קינדער און זייערע עלטערן דאך איז געקומען א גרויסער עולם — פריינט פון דער שלום עליכם שול.

דער קלימאקס איז געקומען פרייטאג אוונט ווען דער מוטער פאראיין ביי דער שלום עליכם שול האט אראנזשירט א באנקעט פאר חבר וואלדמאן פאר זיין אפפארן אויף זיין זומער וואקאציע.

דער עולם איז געווען זייער יום־טוב׳־דיק געשטימט און איבערהויפט האבן זיך געפילט יום־טוב׳דיק די עלטערע קינדער פון דער שלום עליכם שול.

חברה וויקטאר, די פארזיצערן פון מו־טער פאראיין האט דערעפנט דעם אוונט מיט א קורצן איבערבליק פאר דעם פאר־גאנגענעם יאר ארבעט. זי האט אויסגע־דריקט אנערקענונג צו חבר וואלדמאן אלס לערער, און זי האט באטאנט דעם פאקט וואס ניט געקוקט אויף דעם וואס די שול איז ערשט צוויי יאר זינט איר גרינדונג, זיינען אבער שוין דערגרייכט געווארן גנעהעריקע רעזולטאטן און אז אלע עלטערן ווי אויך זי פערזענלאך זיי־נען זייער דאנקבאר צו חבר וואלדמאן פאר זיין גוטער און איבערגעגעבענער פעדאגאגיק וואס האט נאך מער דערהוי־בען די שול צו א געהעריקן מצב.

ש. גאלדין האט באגריסט אלע עלטע־רען און די געסט און ספעציעל די קינ־דער. ער האט אנגעוויזן אויף די שוועריג־קייטן וואס די שול טוער האבן דורכ־געמאכט אין וואנקאווער, דאך האט ער אויסגעדריקט זיין האפענונג אז לויט דעם גרויסן דערפאלג וואס די שלום עליכם שול האט ביז איצט געהאט אין וואנ־קאווער וועלן זיי גאר אין גיכן האבן גרויס נחת, און דאסאיז שוין צו זעען פון זינט די שול האט זיך איבערגעצויגן אין איר אייגענער היים, און אויף אזא אופן ווערט די שול דער קולטורעלער און גייסטיקער צענטער פון דעם אידישן וואנקאווער.

צום שלום האט חבר וואלדמאן געהאל־טען זייער א ווארימע און געלונגענע רע־דע וואס האט אין א גרויסער מאס בא־גייסטערט דעם עולם, וועלכער איז געווען זייער צופרידן צו הערן אז ער פארט ספעציעל צו זען זיך מיט אלע אידישע שולן און שול טוער אין וויניפעג, שיקא־גא און א. וו. .

נאך די רעדעס האט זיך דער עולם משמח געווען ביי א גלעזל טיי.

צום שלום מוז געזאגט ווערן אז עס קומט די שול טוער א גרויסער יישר כוח פאר זייער גוטער און נוצלאכער ארבעט וואס זיי טוען, און זיכער איז, אז וואנקאווער וועט איצט זיך דערוואר־בען א פלאץ צווישן די אידישע שולן אין קאנאדע און אין אמעריקע, וואס וועט זיין א גרויסער געווינס פאר וואנקאווער.

היימאן און העסטרין

באריסטערם, סאליסיטארס און א. וו.

216 — מעקאינטייר בלאק — 216

טעלעפאן 21 627

מר. העסטרינס וואוינונג:

306 סט. דזשאנס עווע., טעל. 53 133

שינביין, מאראזניק און ראבלין

Shinbane, Morosnick & Roblin

Barristers, Solicitors and Notaries

באריסטערם, סאליסיטארס, נאטאריום

Office: 207-8 Confederation Life Bldg.

457 Main St. Opposite City Hall

טעלעפאן 6—21 345

טשערניאק, קאפשטיין און ספיוואק

Barristers, Solicitors, Etc.

460 מיין סטריט

טעלעפאן 24 591 און 24 666

א. ע. קאנטאר

ארוואקאט און נאטארי

A. E. CANTOR

אפים: 210 נאטר דיים עוועניו

טעלעפאן 89 223

רעזידענס:

103 בענערמאן עווע. טעל. 51 353

ה. שולמאן

ארוואקאט און נאטארי

געלט צו לייען אויף 6% פראצענט

אפים: 592 מיין סטריט

H. SCHULMAN, B.A., LL.B.

לאו אפיס

Ste. 11, 592 MAIN STREET

צווישן לאגאן און אלעקסאנדער

טעלעפאן 88 462

דייווידסאן און ראטנער

Davidson & Ratner

באריסטערס, סאליסיטארס און א. וו.

Barristers, Solicitors, etc.

Office: 406-7 Avenue Bldg. Ph. 26 080

265 Portage Ave. Winnipeg

מ. אורבאך

באריסטער, סאליסיטאר, נאטארי א.א.וו.

8—824 ראיאל בענק בלדג.

טעלעפאן 86 200

רעז. 435 אבערדין עוועניו. טעל. 53 354

צוליב אייער געזונט

ווען איר דארפט מעדיצינען, קומט אדער שיקט צו אונז. מיר האבן א פולשטענדיקן סטאק פון פרישע דראגס און מעדיצינישע מיטלען צו מע־סיקע פרייזן. מיר האלטן אויך א פולשטענדיקן סטאק פון פעטענט מעדיצינען און אלע נויטיקע ארטיקלען וואס פאדערן זיך פאר קראנקע. מיר ספעציאליזירן אין דאקטארס פרעסקריפשאנס.

שיינעם דראג סטאר

842 MAIN STREET PHONE 56 213 קארנער דאפערין

קאנטרי ארדערס פינקטלאך אטענדעט

דער צייכן

SINAI KOSHER SAUSAGE FACTORY CHICAGO

סיני כשר סאסייזש פעקטארי

כשר

פון

אבסאלוט גוטער קוואליטעט

און

שטריינג כשר

גיט אכטונג אויף דעם טעג פון אלע

לעווינ'ס סיני כשר וואורשטן

דער אויסוואל פון א סך טויזנטער אידן אין די פאראייניקטע שטאטן פאר א סך יארן.

די אורזאכן :—

ווייל — אלע זייערע פראדוקטן זיינען געמאכט אונטער דער שטרייננסטער השגחה פון סאמע גוט באוואוסטע ארטאדאקסישע רבנים פון די פאראייניקטע שטאטן און קאנאדע.

ווייל — בלויז די העכסטע און די ריינסטע קוואליטעט מאטעריאלן ווערן גענוצט.

ווייל — לעווינ'ס כשר ווארשט, סאלאמי, באלאני און פראנקפורטערס זיינען געשמאק און שטעלן צופרידן די סאמע פארטיקולארע געברויכער.

פרובירט זיי בלויז איין מאל, איר וועט זיין צופרידן

פרעגט אייער לאקאלן דעליקאטעסן דילער פאר לעווינ'ס סיני כשר ווארשט.

דעליקאטעסן דילערס, פליז שרייבט אדער קומט.

דער איינציקער אגענט פאר מערב קאנאדע

GOLDIN & COMPANY LTD.

האלסייל גראסערס און אימפארטערס

טעלעפאן 57 377

121 SALTER ST. WINNIPEG, MAN.

ווען איר בויט — — —

נוצט אייערע אייגענע

הידרא לייט און פאוער

אין אייער הויז און ביזנעס

געדיינקט: הידרא האט איינגעשפארט צו די פירער פון וויניפעג

מיליאנען דאלארן

מאכנדיק נידעריק די עלעקטרישע רייטס.

באראט זיך מיט הידרא אינזשענערן ווענן עלעקטרישע פראבלעמען

Phone 848 161

באדינונג צו קאסט

Winnipeg Hydro

CITY LIGHT & POWER

55-59 Princess St.

הידרא קאסטא־מערס זיינען הידרא בילדערס

די אינערלאכע דעקאראציע

פון מאדערנע צייטן

מארב—ל—קאט

דער עשיינער וואנט צודעק מ א ר ב - ל - ק א ט איז נידעריק אין קאסט, עס וועט אויסשטיין די פארוויסטונגען וואס וואלטן רואינירט צען אדער צוואנציק וואל פייפערס, אדער געוויינלאכן ווייסן פלאסטער. אירע קאלירן טאנס קאנען לייכט געענדערט ווערן צו אייער ארגענינגן, אין דער צייט ווען עלטער פארגרעסערט בלויז איר שיינקייט.

פאר פולע אינפארמאציע טעלעפאנירט 26 356.

The EMPIRE SASH & DOOR

COMPANY LIMITED

Office Bank of Hamilton Chambers Phone 26 356

Yards: Henry and Argyle Sts.

דאקטוירים Doctors' Directory

IN ALPHABETICAL ORDER

Office	Residence	
53 578	51 250	דר. ס. דוש. בערמאק, 834 מיין סטריט אפים שטונדן פון 2—4 און 7—8 DR. J. C. BERMACK
54 107	54 107	דר. דזש. ברענער, 367 סעלקירק עוועניו אפים שטונדן: 3—5, 7.30—8.30 DR. H. D. ISAACS & DR. J. BRENER
26 947	53 422	דר. א. גוטמאן, 5—304 עוועניו בלאק 265 פארטעדזש עוועניו אפים שטונדן: 10—12, 2—6 און ביי אפאינטמענטס DR. A. GUTTMAN
22 717	54 429	דר. ס. דזשאוויש, 404 באיד בלדג. שטונדן: 11—12 און 3—6 און ביי אפאינטמענטס DR. SIMON JAUVOISH
26 600	28 153	דר. וו. הערשפילד, 576 מיין סט. קאר. אלעקסאנדער עוו. אפים שטונדן 11—1, 2—5 און 7—9 DR. H. HERSHFIELD
52 744	51 772	דר. ב. א. וויקטאר, קאר. סעלקירק און סאלטער (איבער דער באנק) אפים שטונדן פון 3—5 און 7—8 DR. B. A. VICTOR
58 720	52 278	דר. א. מאיס, סט. דזשאנס בלאק, פריטשארד און מיין אפים שטונדן פון 2—4.30 און 7—9 DR. A. MOYSE
	52 376	דר. דזשא. בי. מעקטעוויש, שטונדן 2—5 און 7—9 פרויען און קינדער קראנקהייטן 500 קאלעדזש עווע., רעז. 504 קאלעדזש עווע. DR. GEO. B. McTAVISH
88 013	53 320	דר. ה. מעדאווי, קינדער קראנקהייטן 904 באיד בלדג. 3—5; 332 מאניטאבא עוו. 11—12. DR. H. McDOVY
53 181	53 181	דר. י. פערלמאן, 291 בעראום עווע., קאר. טשארלס אפים שטונדן פון 3—5 און 7—8 DR. I. PEARLMAN
54 866	51 968	דר. ס. קאברינסקי, סוויט 2 קראמפ בלאק (מיין און דאפערין עווע.) אפים שטונדן פון 3—5 און 6.30—8 DR. S. KOBRINSKY
24 480	49 763	דר. מעקס ריידי (עקס רעי) 283 פארטעדזש, קאר. סמיט (100 טאראנטא דזשענ. טראסט בלדג.), לעבן איטאנס שטונדן: פון 2—6 אוונט און ביי אפאינטמענטס DR. MAX RADY
53 915	52 614	דר. סעם ראדין, ראיאל בענק בילדינג (מיין און סעלקירק) אפים שטונדן פון 3—4 און 6—8 DR. SAM RODIN
88 916	59 473	דר. א. ל. שובין, אפים שטונדן 11—12 און 2—6 אפים: בענק אף קאמערס בלדג., מיין און אלעקסאנדער רעזידענס: 414 סטעלא עווע. DR. A. L. SHUBIN
55 111	54 917	דר. פ. סעדזיאק, שטונדן: 3—6 און ביי אפאינטמענט. אפים 962½ מיין סט. רעז. 434 סאלטער סט. DR. F. SEDZIAK אויגן, אויערן, נאז און האלז
28 281	51 848	דר. י. ה. בעקמאן, 800 באיד בילדינג DR. J. H. BECKMAN
24 465	51 359	דר. ד. מ. דזשענאף, 2-830 סאמערסעט בלאק DR. D. M. GENOFF

דענטיסטען Dentists Directory

IN ALPHABETICAL ORDER

Office	Residence	
51 560	41 652	דר. י. בן עזרא, ב.א. 962½ מיין סט. קאר. סעלקירק DR. I. BEN EZRA, B.A.
53 720		דר. מ. א. ברעגמאן, סוויט 1 סט. דזשאנס בלק., 984 מיין סט. DR. M. A. BREGMAN
86 115		דר. ס. אי. גרינבערג, 414 באיד בילדינג. DR. S. E. GREENBERG.
52 744	39 829	דר. א. גארדנער, 409 סעלקירק עווע., קאר. סאלטער. (איבער דער ראיאל באנק) DR. A. GARDNER
56 056		דר. ס. טשוירטשיל, סוויט 1, טריק בלאק, 972 מיין סטריט. DR. S. H. CHURCHILL

THE ISRAELITE PRESS
The only Jewish Newspaper in Western Canada.
אידישע ווארט
Office and Place of Business: New Israelite Press Bldg., 165 Selkirk Ave. East
Published daily except Saturday and Sunday
ENTERED AS SECOND-CLASS MAIL MATTER AT OTTAWA
Subscription: $6.00 per year
Est. 1910 Phones: 55 409—52 213
Winnipeg — Manitoba

דער עסטעוואנער פראצעס

ביי פארשידענע געלעגנהייטן האבן מיר קריטיקירט די ביוראקראטישע מעטאדן פון דער איקא אין איר אידישער קאלאניזאציאנס טעטיקייט. דאס וואס צווישן די אידישע פארמערס אין ארגענטינע, קאנאדע און אנדערע ערטער הערשט אזא אלגעמיינע אומצופרידנהייט מיט דער ארגאניזאציע וואס העלפט זיי ארויס און וועמעס אויפגאבע איז זיי ארויסצוהעלפן, איז פאר זיך אליין אין א געוויסער מאס א באווייז, אז עפעס איז ניט גלאט מיט אירע מעטאדן.

וואס אונזערע טענות און קריוודעס קעגן דער איקא זאלן ניט זיין, אנערקענען מיר דאס אבער פאר אן אויסשליסלאך אידישן אינערלאכן ענין. נאכמער, — מיר אנערקענען, אז אויסער אין די פאלן פון גרויסע סקאנדאלן, ווי עס האט פאסירט אין ארגענטינע, איז ניט כדאי צו ריידן צופיל וועגן דעם אפילו אין דער אידישער פרעסע, וועלכע איז היינטיקע צייטן מער ניט פארמאכט פאר דער דרויסנדיקער וועלט. אזעלכע אפענע דיסקוסיעס קאנען ארויסברייגען מיינונגען וואס זיינען זייער ניט גינסטיק אויך פאר דעם צד פון די פארמערס, און צי זיי וועלן זיין ריכטיק צי ניט, אבער, מיר האבן מורא, אז זיי וועלן האבן א שטארקערע ווירקונג ווי גינסטיקע מיינונגען, און אז מיט זיי וועלן זיך דערנאך ברייט באנוצן די עלעמענטן, וואס זוכן מיט ליכט פגימות אויף דעם אימיגראנט בכלל, און אויף דעם אידישן אימיגראנט בפרט.

אבער באזונדערס קאנען מיר ניט גוטהייסן קיין אפענע געריכטלאכע פראצעסן קעגן דער איקא מצד אידישע פארמערס וואס ווערן געקריוודעט אדער וואס מיינען אז זיי זיינען געקריוודעט געווארן פון איר. וואס מען זאל וועגן דער איקא ניט זאגן, אבער אירע פארשטייער זיינען ניט קיין נאראנים און ניט קיין בטלנים, און זיי ווייסן גוט די געזעצן און ווי צו האלטן זיך אין זייערע גרעניצן, און צו כאפן זיי אין אן אומגעזעצלאכקייט איז ניט פון די לייכטע זאכן. זיי האבן אויך די מיטלען צו פארטיידיקן זיך. אויסער דעם קאנען מיר בשום אופן ניט איינזעען, ווי אזוי די איקא אדער אירע באאמטע, וואס זיינען דאך פארט פאראינטערעסירט אין קאלאניזירן אידן און זיי גיבן אוים גרויסע סומען אויף דעם, זאלן האבן וועלכן ס'איז אינטערעס צו באשווינדלען אידישע פארמערס.

עס זעט אונז דערפאר אוים, אז אויסער "פובליסיטי" קאן מען גארנישט ניט ארויסבאקומען פון אזעלכע פראצעסן. אזא "פובליסיטי" קאן זיין נויטיק און ווינשנסווערט פאר איין פערזאן אדער א צווייטן, אבער די אידן ווי א כלל מוז אזא פראצעס ברייגגען שאדן. פארלירט דער אנקלעגער, ווי עס איז דערפאר געוועזן איצט אין עסטעוואן, — מיט אלע אנטדעקונגען געמאכט אויפ'ן פראצעס בנוגע אים פערזענלאך, — ווערט ער דערנאך דער מוסטער פון דעם אידישן איינגעוואנדערטן פארמער, אין די אויגן פון די וואס ווילן אים אזוי זען. וואלט, פארקערט, די "איקא" פארלארן, וואלט עס ווידער געווען א קלאפ פאר'ן אידישן כבוד און פרעסטיזש, ווייל דאס וואלט דאך געמיינט, אז א וויכטיקע אידישע קערפערשאפט באנוצט זיך מיט שווינדלערישע מעטאדן.

אגב וואס פאר א מיינונג מיר אדער די אידישע פארמערס בפרט זאלן ניט האבן וועגן דער איקא, וואלט אבער קיינער פון אונז ניט געוואלט אז זי זאל אפשטעלן אינגאנצן איר קאלאניזאציע טעטיקייט און זאל אויפהערן געבען הלוואות צו אידישע פארמערס. מיר קעמפן דאך בלויז קעגן אירע מעטאדן און ניט קעגן איר טעטיקייט בכלל. וואלטן די איקא באאמטע געפונען געווארן שולדיק אין די קלאגעס וואס זיינען געמאכט געווארן קעגן זיי אין עסטעוואנער געריכט, דאן וואלט עס זייער מעגלאך געמיינט א סוף צו איר קאלאניזאציע טעטיקייט אין קאנאדע. זי וואלט מיט אזא רעקארד מער ניט געהאט דעם צוטרוי פון דער רעגירונג, — דעם צוטרוי, א דאנק וועלכן ס'איז איר געלונגען צו פועל'ן (צוזאמען מיט'ן אימיגראנטן הילף פאראיין) מען זאל אריינלאזן אהער איבער דריי טויזנט פליכטלינגען און הונדערטער אידישע קאלאניסטן.

עס וואלט אזוי "ארויסגעגאסן געווארן דאס קינד מיט'ן וואסער", — מען וואלט פטור געווארן פון די ביוראקראטישע מעטאדן פון דער איקא, אבער צוזאמען דערמיט וואלט מען פארלארן אויך אירע לכל-הדעות גוטע אויפטוען.

מיר האבן דערפאר ניט געגעבן די "פובליסיטי" וואס דער אנקלאגנדיקער צד האט ביי אונז דא געזוכט. די דרינגלאכקייט מיט וועלכער ער האט ביי אונז געזוכט האט שוין געמאכט אויף אונז ניט קיין גינסטיקן איינדרוק. מיר האבן הינטער דעם פראצעס ניט געקאנט זען קיין פאראנטווארטלאכע אידישע געזעלשאפטלאכע קערפערשאפט. און מיר האבן חושד געווען, אז דער גאנצער ענין ווערט אויפגעבלאזן אן וועלכער ס'איז אכטונג צו געזעלשאפטלאכע אינטערעסן, נאר צוליב ריין פערזענלאכע סבות, — און עס איז ניט די אויפגאבע פון א צייטונג צופרידן צו שטעלן אימעצנס פערזענלאכע אמביציעס, ווען זיי קומען אין קאנפליקט מיט די אינטערעסן פונ'ם כלל. מיר האבן דערפאר אויך אויסגעמידן צו שרייבן צופיל וועגן דעם פרעלימינארן פארהער, ווייל ער גיט איבערהויפט ארוים אמערסטן די טענות פון איין צד, — דעם צד אין דעם פאל, וואס האט אזוי דרינגענד געזוכט די "פובליסיטי".

מיר ריידן דא נאר וועגן דעם עסטעוואנער פראצעס, וועלכער זאל, לויט דער באהויפטונג פון דער פארטיידיקונג, זיין בלויז א הקדמה צו אן אנדערן, א ציווילן פראצעס, פון דעם זעלבן צד קעגן דער איקא, וואס דארף נאך פארקומען אין מאנטרעאל. וועגן א פראצעס וואס דארף ערשט פארקומען, קאנען מיר ניט ריידן.

אבער דער עסטעוואנער פראצעס האט דערוויזן, אז אונזער הנחה איז געווען א ריכטיקע. די איקא איז קיין אומגעזעצלאכקייטן ניט באגאנגען, און דער אנקלעגער איז נאכ'ן פראצעס פארבליבן מיט א ווייניקער גינסטיקער רעפוטאציע, ווי ער איז געווען פאר דעם פראצעס . . .

דער אנקלעגער איז אבער געווען איינער פון די אידישע אימיגראנטן פארמערס, און אין די אויגן פון דער ברייטער וועלט קאן ער אפשפיגלען דעם כאראקטער פון אנדערע אידישע פארמערס. אנדערע, וואס קאנען ניט אדער ווילן ניט פאנאנדערקלייבן זיך אין די איינצעלהייטן, וועלן אפשר ציען פאר זיך דעם באשלוס אז ביידע צדים זיינען דא ניט ריין, און אז אידן בכלל זיינען שווינדלער . . .

קיין טובה דער אידישער איינוואנדערונג וועט דער עסטעוואנער פראצעס זיכער ניט טאן.

דער פראצעס וועט פארצייכנט ווערן ווי איינער פון די אומאנגענעמע אינצידענטן פון דער אידישער געשיכטע אין קאנדע. ער דארף זיין א ווארנונג צו אידישע פארמערס ניט צו לאזן זיך אויף אזעלכע אוואנטיורעס, וואס טוען זיי קיין גוטס ניט און שעדיקן דעם אידישן נאמען.

אויב מיר האבן טענות צו דער איקא, דארפן זיי אויסגעקעמפט ווערן אין די אייגענע אידישע קרייזן. דאס איז א שווערער קאמף, ווייל די איקא פילט זיך ניט פאראנטווארטלאך פאר דער אידישער געזעלשאפטלאכער מיינונג און רעכנט זיך ניט מיט איר. אבער דער וועג פון "פובליסיטי" איז זיכער ניט דער ריכטיקער וועג.

פאר דער גרויסער וואך!

פון הרב יהודה לייב זלאטניק

עס לויפן די יארן, די צייט מעקט אפ אלטע זכרונות, פארהילט אלץ אין א נעבל און פארהוילט אלץ אין א שאטן.

דער נאמען פון אונזער גרויסן פירער דר. טעאדאר הערצל ווערט אבער מיט דער צייט אלץ הערלאכער, און הערלאכער און זיין געשטאלט קומט ארוים אלץ מעכטיקער און מאיעסטעטישער און אין שווערע מאמענטן און אין קריזים צייטן ווערט זיין נאמען דער סימבאל פון גלויבן, אנטשלאסנהייט און אומגעבראכענעם מוט.

זיבעציק יאר זיינען פארגאנגען זייט דר. הערצל איז געבוירן געווארן און זעקס און צוואנציק יאר זייט ער איז געשטארבן.

אין פארלויף פון די יארן איז די פאזיציע פון אונזער פאלק צווישן פעלקער אינגאנצן געענדערט געווארן. די צעברעקלטע אידישע ישובים אין שבע ועשרים ומאה מדינה זיינען פאליטיש פאראייניקט געווארן אין איין גרויס פאלק. דאס אידישע לאנד — ארץ-ישראל — האט אן אנדער פנים באקומען, די העברייאישע שפראך, די אידישע קולטור זיינען ניט מער וואס אמאל. און אלץ איז געקומען דורך דעם צויבער קראפט פון דעם איינעם מאן, וואס האט געהאט דעם מוט ארויסצוגיין צום פאלק און צו דער וועלט מיט זיין אידעאל — דעם אידעאל פון א פריי אידיש פאלק און אן אויפגעלעבט אידיש לאנד— אן אידעאל וואס האט ביי קיינעם ניט אנדערש געקאנט אויסזען ווי א חלום און א פאנטאזיע פון א דיכטער. אלץ איז דאן געווען קעגן אים, דאס אידישע פאלק, די גאנצע וועלט, די פאליטישע באדינגונגען, און די טרויעריקע ווירקלאכקייט אין ארץ-ישראל. אבער דער פארביסענער גלויבן און דער שטאלענער ווילן האבן דאס אלץ ניט געוואלט אנערקענען. אויסגעלאכט זיך פון ווירקלאכקייטן און די ווירקלאכקייטן האבן זיך געמוזט בויגן פאר דעם צויבער פון דעם פירערס גייסט און נייע ווירקלאכקייטן זיינען באשאפן געווארן.

אויב דער נאמען הערצל האט ביז יעצט באדארפט זיין פאר אונז א פאן און א סימבאל, דארף עס יעצט — אין די צייטווייליקע שווערע לאגע וואס מיר מוזן מיטמאכן — זיין מער ווי שטענדיק א רוף וואס מינטערט צום קאמף, פאדערט אויף צו אנטשלאסנקייט און פירט צום ציל גלייך איבער אלע שטרויכלונגען און שטערונגען.

די וואך פון כ' תמוז, — די טעג פון יולי דעם 13טן ביז יולי 20טן — וועלן דאס יאר געפייערט ווערן בכל תפוצות ישראל אלס די הערצל וואך.

די הערצל פייערונגען זיינען שוין טראדיציאנעל פארבונדן מיט דער ארבעט פון פלאנצן ביימער אין ארץ-ישראל.

קיין מער פאסיקע ארבעט ווי די צוריק באפלאנצונג פון די גאלע ארץ-ישראל בערג מיט בליענדיקע ביימער האט ניט געקאנט געפונען ווערן.

קיין זאך האט ניט אזוי סימבאליזירט דעם חורבן פון לאנד ווי די שרעקלאכע הוילקייט פון די נאקעטע בערג, און קיין זאך קאן ניט אזוי סימבאליזירן די ווידער-אויפלעבונג פונ'ם לאנד ווי די פריש געפלאנצטע גרינע ביימער.

זיבן הונדערט טויזנט ביימער האט דער אידישער נאציאנאל פאנד געפלאנצט אין די לעצטע צען יאר אויף פיר טויזנט דונאם לאנד אין פערצן הערצל-וועלדער. דער נאציאנאל פאנד פארמאגט אבער שוין היינט פינף-און-צוואנציק טויזנט דונאם לאנד וואס קאנען צוריק קולטיווירט ווערן נאר דורך באפלאנצונג פון ביימער. מיליאנען ביימער קאנען אויף דעם לאנד געפלאנצט ווערן. די פלאנצונג פון ביימער גיט ארבעט און באשעפטיקונג צו אונזערע חלוצים, די באוואלדערונג פון לאנד האט א גרויסן איינפלוס אויף דעם קלימאט, געזונט-צושטאנד, אגריקולטור, אינדוסטריע און האנדל פון לאנד. אפילו אין רייך-באוואלדעטע לענדער פון קאלטן קלימאט, וואו רעגן קומט אפט, ווי קאנא־

די לעצטע אוטאנאמע אידישע שטאדט אין אייראפע פארשוואונדעט

(ספעציעל פאר "דאס אידישע ווארט")

פון א. מ. טענענבלאט

פון אלע אוטאנאמע אידישע געטא־שטעט אין אייראפע מיט פאליטישער זעלבסטשטענדיקייט און איינענער פולער שטאטישער געזעצגעבונגס קראפט איז ביז היינט פארבליבן בלויז די קהלה פון אייזנשטאדט אין עסטרייכישן בורגענלאנד. וועלכעס עסטרייך האט לויט'ן פריי־

בריוו פון רעווערענד בנימין ווארעבייטשיק

פארפארטיקט צום דרוק

פון אי. שקאצין

ערשטער בריוו

ווערטער רעדאקטאר פון א. וו.: —

איך שיק צו אייך אן "ער" און בעט זייער צו זיין אזוי פריינטלאך און דרוקן דעם "ער" אין אייער צייטונג, כאטש דער "מארגן זשורנאל" האט טאקע ניט געוואלט דרוקן מיין ער און איך זע ניט

צו באדערן זיך מיט דעם רעצעפט און וויל עס באקומען גרייט, איז געבעטן צו צושיקן 3 דאלאר און 10 סענט פאסטצאל און איך וועל אקעם ארויסשיקן פריי על צד היותר טוב.

מיט אכטונג,

רעוו. בנימין ווארעבייטשיק.

אדרעס:

מעמאראנדום פון דער איניציאטיוו-קאמיסיע צו קאארדינירן געוויסע טעטיקייטן פון די אידיש-וועלטלאכע שולן אין אמעריקע

חשוב'ע חברים:

די ערשטע קאנפערענץ וועגן קאארדינירן געוויסע טעטיקייטן פון די אידיש וועלטלאכע שולן אין אמעריקע, איז פארגעקומען מיטוואך אוונט, דעם 11טן יוני, אונטערן פארזיץ פון דוד פינסקי. עס האבן זיך באטייליקט די פאלגנדיקע ארגאניזאציעס: צענטראל־קאמיטעט אידישע פאלקס־שולן; שלום עליכם פאלקס־אינסטיטוט, צענטראלע פארוואלטונג אידישע ארבעטער־שולן, ארבעטער רינג לערער־פארבאנד, אלגעמיינער לערער פארבאנד און די אידישע קולטור געזעלשאפט. עס איז פארשטאנען געווארן, אז דער בילדונגס־קאמיטעט פון ארבעטער רינג וועט אויך צושטיין צו דער ארבעט. עס איז באשטימט געווארן איינצולאדן אויך דעם אידישן לערער סעמינאר.

אלע דעלעגאטן האבן אין נאמען פון זייערע ארגאניזאציעס דערקלערט, אז אין פרינציפ זיינען די ארגאניזאציעס מסכים צו קאארדינירן געוויסע טעטיקייטן, זיי דארפן אבער נאך דיסקוטירן קאנקרעט די פארגעשלאגענע פונקטן. עס איז אויך פארשטאנען געווארן, אז דא רעדט זיך ניט וועגן סתם פאראייניקן זיך, נאר וועגן טאן געוויסע ארבעטן בשתפות. די קאנפערענץ האט דערוויילט א איניציאטיוו קאמיסיע, אין וועלכער עס זיינען אריין צו איין פארשטייער פון יעדער ארגאניזאציע. עס איז אויך באשטימט געווארן, אז חבר ש. ניגער זאל אנשרייבן א מעמאראנדום וועגן דער געפלאנטער קאארדינירונגס ארבעט. דער מעמאראנדום זאל צעשיקט ווערן צו די געלאדענע ארגאניזאציעס, וועלכע זאלן דיסקוטירן די פארגעשלאגענע קאנקרעטע פונקטן און באריכטן זייערע באשלוסן צו א צווייטער סעסיע פון דער קאנפערענץ.

טעקסט פון מעמאראנדום

פון די אלע טעטיקייטן, וואס לאזן זיך קאארדינירן, דארפן אויסגעקליבן ווערן פאר דער ערשטער צייט יענע, וועלכע קאנען ארויסרופן א מאקסימום־אינטערעס און א מינימום מיינונגס־פארשיידנהייטן. דערביי דארף אויך קלאר זיין, אז עס איז ניט אבסאלוט נויטיק, אז אלע ארגאניזאציעס זאלן צוזאמען טאן אלע ארבעטן. עס איז מעגלאך, אז אייניקע ארבעטן זאלן טאן אלע — און אנדערע נאר א טייל פון די ארגאניזאציעס, וואס וועלן שאפן דעם קאארדינירונגס־קאמיטעט.

צו די אונטערנעמונגען, וועלכע דארפן ניט ארויסרופן קיין ספקות, געהערן, ווי אונז דוכט זיך, די פאלגנדע:

א) אן אלגעמיינע שול אויסשטעלונג. — אזא אויסשטעלונג איז אין פוילן ארגאניזירט געווארן פון דער צענטראלער אידישער שול ארגאניזאציע (ציש"א) — און זי האט געהאט א קאלאסאלע באדייטונג. זי האט דער גאנצער וועלט געוויזן, וואס א פרייע פראגרעסיווע שול אויף דער פאלקס־שפראך קאן אויפטאן. זי איז וויכטיק געווען אויך פאר די שולן אליין. זיי האבן אויפגעזאמלט אין איין ארט די רעזולטאטן פון זייער ארבעט און געמאכט א מין סך־הכל. די לערער און די טוער פון די שולן שטייען צו נאענט צו דער טאג־טעגלאכער טעטיקייט און עס פעלט זיי אפט די פערספעקטיוו. און פאר אונז דא אין לאנד וואלט זי נאך מער אויפגעטאן. זי וואלט אונז געליפערט די מעגלאכקייט צו פארגלייכן די פארשיידענע שולן און צו זעען אויפגעזאמלט אין איין ארט די לעבעדיקע מוסטערן פון יעדער פון זיי. עס וואלטן אונז א סך זאכן קלערער געווארן. עס וואלט בולט ארויסגעטראטן אי דאס, וואס מאכט די פארשיידענע סארטן שולן נאענט איינע צו די אנדערע, אי דאס, וואס מאכט נויטיק די זעלבסטשטענדיקע עקזיסטענץ פון יעדער פון זיי. און דער הויפט־אויפטו וואלט געווען דער אינטערעס, וואס אזא מין אויסשטעלונג וואלט אויפגעוועקט צו דער גאנצער אידישער דערציאונגס־באוועגונג. מען וואלט געשריבן וועגן דעם אין דער אלגעמיינער און אין דער אידישער פרעסע. ברייטערע קרייזן וואלטן זיך דערוויסט, אז עס איז דא אזא זאך ווי א מאדערנע אידישע שול־באוועגונג אין אמעריקע. מען מיינט דאך נאך אלץ, אז מער ווי חדרים און תלמוד תורה'ס האבן מיר ניט. עס זיינען פאראן טויזנטער און טויזנטער פאמיליעס, וואס שטעלן זיך גאר ניט פאר, אז מען זאל קאנען געבן אידישע קינדער אין אמעריקע א נאציאנאלע אידישע דערציאונג און ניט דארפן אנקומען צו די "ברכות", וועלכע קיינער זאגט ניט, און צו "עברי", וואס מאכט ניט די קינדער פאר אויס עם־הארצים .... א אידישע שול אויסשטעלונג — פריער אין ניו־יארק און דערנאך אין אנדערע גרעסערע צענטערן — וואלט געווען דער אויסגאנגס־פונקט פון א אידישער דערציאונגס־קאמפאניע אין אזא מאסשטאב אין וועלכן זי איז נאך קיינמאל ניט געפירט געווארן.

דא ניט לאנג איז אין אנהויב פון אזא מין אויסשטעלונג געמאכט געווארן דורך דעם בילדונגס־קאמיטעט פון דעם ארבעטער־רינג; אויך די שלום־עליכם שולן האבן באשלאסן איינצוארדענען אז אויסשטעלונג. אבער אן אמת־גרויסער אויפטו וועט א אידישע שול־אויסשטעלונג אין אמעריקע זיין ערשט דאן ווען זי וועט טראגן אן אלגעמיינעם כאראקטער און וועט ארגאניזירט ווערן אין א גרויסן מאסשטאב ביי דער מיטהילף און מיט די כחות פון אלע אידישע שול ארגאניזאציעס.

ב) א אידישע שול־וואך. — יעדע אידישע שול ארגאניזאציע גיט זיך אפ מיט דער פראפאגאנדע פון איר דערציאונגס אידייען, יעדע אגיטירט צווישן די עלטערן פאר אירע שולן. אבער זיי טוען עס יעדע אין איר אייגענעם קרייז. זיי האבן ניט די מעגלאכקייטן צו רעדן צו א ברייטערן עולם. אבער עס איז צייט, אז די מאדערנע אידישע דערציאונג זאל ווערן די אנגעלעגנהייט פון דער גאנצער אמעריקאנער אידישער עפנטלאכקייט. אין משך פון איין וואך כאטש מוז יעדן יאר די אויפמערקזאמקייט פון דער אידישער עפנטלאכער • מיינונג צוגעצויגן, צוגעשמידט ווערן צו די אויפטואונגען און פראבלעמען פון דער מאדערנער אידישער שול. אין דער וואך מוז די אידישע פרעסע זיין יעדן טאג פול מיט נייעס, בילדער און ארטיקלען, וואס זיינען שייך צום לעבן פון די פארשיידענע טיפן אידישע שולן. אין דער וואך מוז אומעטום אפגעהאלטן ווערן פאלקס־פארזאמלונגען און ארגאניזירט ווערן סימפאזיומס, דעבאטן, לעקציעס וועגן דער מאדערנער אידישער שול. אין די אידישע טעאטערס, צווישן איין אקט און דעם אנדערן, מוז גערעדט ווערן וועגן אידישער דערציאונג. פראצעסיעס פון אידישע שול קינדער מיט פלאקאטן און פאנען זאלן זיך ציען איבער די הויפט גאסען. א גראנדיעזער, קינסטלעריש־איינגעארדנטער קינדער יום־טוב זאל פארקומען אין איינעם פון די גרעסטע זאלן פון שטאט . . . דאס וועט זיין די וואך פון דעם אידישן קינד, די וואך פון דער פראגרעסיווער אידישער דערציאונג. קאן דאס דערגרייכט ווערן דורך איין שול ארגאניזאציע? עס איז קלאר, אז ניין. און עס איז קלאר, אז דאס וואס וועט פארזייט ווערן אין אט דער וואך אויף'ן אלגעמיינעם אידישן דערציאונגס־פעלד, וועט מיט פרייד געזאמלט ווערן פון יעדער ריכטונג באזונדער און פון אלעמען אינאיינעם.

אבער דאס זיינען ניט די אייניציקע אויפגאבן, וואס שטייען פאר דער צענטראלער אידישער שול־קאמיסיע, וועלכע דארף זיין דער וויכטיקסטער רעזולטאט פון אונזער ארבעט.

עס זיינען דא נאך צילן און אויפגאבן צוליב וועלכע עס איז נויטיק און מעגלאך א קאארדינירטע שול־טעטיקייט.

ג) ליטעראטור פון דער יוגנט. — טויזנטער אידישע קינדער, וועלכע זיינען דורכגעגאנגען אבער גייען אין אונזערע עלעמענטארע אדער מיטל־שולן, האבן זיך אויסגעלערנט צו לייענען אידיש; א סך פון זיי זיינען פאראינטערעסירט געווארן אין דער אידישער ליטעראטור. אבער זיי האבן אפט, כמעט שטענדיק און אנדער געשמאק און אנדערע לייען געוואוינהייטן ווי מיר אלע, און עס מוז פאר זיי באשאפן ווערן א ספעציעלער פארלאג. עס מוזן ארויסגעגעבן ווערן פאר זיי די געקליבענע ווערק פון אונזערע בעסערע שרייבער מיט אלע נויטיקע קירצונגען, דערקלערונגען און פארטייטשונגען. עס דארף סטימולירט ווערן די שאפונג און איבערזעצונג פון ביכער, וואס האבן א באזונדער באדייטונג פאר דער אידישער יוגנט אין אמעריקע. עס זיינען נויטיק ספעציעלע ביאגראפיעס, כרעסטאמאטיעס, מעשות — פארבונדן מיט דער אידישער געשיכטע, מיט דער אידישער סאציאלער און נאציאנאלער באוועגונג, מיט דער אמעריקאנער אידישער איינוואנדערונג. עס וואלט ניט געשאדט צו האבן א סעריע זאמלונגען פון דראמאטישע בילדער, דיאלאגן, סצענעס, וואס זאלן קאנען געשפילט ווערן אין די דראמאטישע קרייזן פון אונזערע מיטל־שולן, יוגנט־קלובן און ד. ג. א קורצע אידישע געשיכטע אין האלב־בלעטריסטישער פארם איז נויטיק ווי לעבן; אויך א קאנדענסירטע פון דער אידישער און העברייאישער ליטעראטור, און פארוואס זאל ניט ארויסגעגעבן ווערן קיין מאנאטלאכער זשורנאל פאר דער יוגנט?

אבער דאס זיינען אלץ, וואס מען זאגט פאנטאזיעס. ניין, ווען אלע אידישע שול־ארגאניזאציעס זאלן זיך צעזונויפליינען און מאכן שותפות, קאנען זיי נאך גרעסערע פלענער אויספירן.

ד) פעדאגאגישע ליטעראטור און א פעדאגאגישער זשורנאל: — אין די אלע פרואוון, וואס זיינען ביז איצט געמאכט געווארן אויף דעם דאזיקן געביט איז ניט געווען קיין מזל־ברכה. עס זיינען געווען א סך אורזאכן. די וויכטיקסטע פון זיי אבער איז געווען דאס פעלן פון גייסטיקע און מאטעריאלע מיטלען. דארפן זיך דערפאר נעמען ניט איין גרופע לערער און ניט איין ארגאניזאציע, נאר אלע לערער און אלע ארגאניזאציעס. עס וועט רעגיסטרירט ווערן דער רייכער דערפארונגס־מאטעריאל, וואס איז דא אין אלע אידישע שולן — און מיר וועלן לערנען איינע פון די אנדערע. די שטרייט־פראגן וועלן עפנטלאך דיסקוטירט ווערן. יעדע ריכטונג און יעדער נייער עקספערימענט וועט באטראכט ווערן פון אלע זייטן, און מיט קאלעקטיווע כחות וועט זיכער זיין לייכטער צו פארענטפערן אזעלכע שווערע פראגן ווי די, וואס זיינען פארבונדן מיט דער מעטאדיק פון אידישער געשיכטע, אידישער ליטעראטור און א. וו.

ה) א אידישער שול ארכיוו: — עס איז א שאנדע אויסצוזאגן, אז ווען אימיצער זאל וועלן שרייבן די געשיכטע פון דער אידישער שול־באוועגונג אין אמעריקע, וועלן אים איצט שוין אויספעלן דאקומענטן און מאטעריאלן פון ערשטען קוואל; כאטש די אידישע שול אין אמעריקע איז אין גאנצן אלט וואסערע צוויי צענדליק יאר. — היינט, וואס וועט שוין זיין שפעטער? און פארוואס עפעס נאר געשיכטע? צוליב דעם היינט און דעם מארגן פון דער אידישער דערציאונג אין אמעריקע, וואלטן מיר געדארפט האבן די אלע דאטן וועגן דער צאל קינדער פון פארשיידענע טיפן שולן אין פארשיידענע צייטן און געגנטן, וועגן זייער געשלעכט, עלטער, ווי אויך וועגן דער סאציאלער לאגע פון זייערע עלטערן. אונז וואלטן געדארפט זיין באקאנט אלע פרטים פון דער עוואלוציע, וואס די אידישע שול האט דורכגעמאכט און מאכט דורך בנוגע איר סאניטאר היגיענישן און פינאנציעלן צושטאנד. בנוגע איר פראגראם, אירע לערער און טוער, אירע אלגעמיינע קולטור־טעטיקייטן, איר ווירקונג איפן גרויסן עולם דערוואקסענע א. א. וו. פון וואנען זאלן זיך נעמען די אלע ידיעות, וואו זאלן זיי זיך זאמלען און אויפהיטן און סיסטעמאזירט ווערן, אויב מיר וועלן ניט האבן קיין צענטראלן אידישן שול־ארכיוו? און ווער וועט שאפן אזא ארכיוו, אויב די טעטיקייטן פון די פארשיידענע אידישע שול־ארגאניזאציעס וועלן ניט קאארדינירט ווערן, ווינציקסטענס, אין אזא אלגעמיינער אויפגאבע?

מען וואלט נאך געקאנט דערמאנען אזא מין אינטערעסאנטע און וויכטיקע אויפגאבע ווי די שאפונג פון א שטענדיקן אידישן קינדער טעאטער, אבער דאס קען מען אפלייגן אויף שפעטער.

די קאמיסיע פארשטייט, אז יעדע פאראינטערעסירטע ארגאניזאציע קען און זאל צושטעלן נאר קאנקרעטע קאארדינירונג פונקטן. די אלע דערמאנטע פונקטן דארפן דינען ווי א נוסח אנהויב פאר א בשותפות'דיקער ארבעט פאר די געמיינזאמע אינטערעסן פון דעם אידישן וועלטלאכן שול־וועזן אין אמעריקע.

מיט אידישן קולטור גרוס,
די איניציאטיוו קאמיסיע,
ה. נאוואק,
ציטווייליקער סעק.

קעמפט מיט'ן מלאך-המות צוליב דער וויסנשאפט

פון ש. ווארעט

ניט ווייט פון האליוואוד האט מען מיט עטלאכע טעג צוריק געפונען דעם טויטן קערפער פון א באוואוסטן האליוואוד דאקטאר, אלטער פ. גאי, וועלכער איז געווען זייער באליבט און פאפולער און איז נעאכטעט געווארן אין אלע קרייזן. דעם דאקטאר'ס קערפער איז געפונען געווארן אנגעליינט אויף צוויי קישנס אין דער בעק אין זיין אויטאמאביל, אויף אן איינזאמען וועג פון שטאט.

ווען דעם דאקטאר'ס קערפער איז געפונען געווארן, האט מען צוערשט געדענקט, אז ער איז באגאנגען זעלבסט־מארד, כאטש דאס האט זיך קיינעם ניט געגלייבט אויף דעם שכל, ווייל יעדער איינער האט געוואוסט, אז ער האט געפירט א גליקלאך פאמיליען לעבן מיט זיין פרוי און מיט זיינע געראטענע קינדער.

האט מען דאריבער אנגעפאנגען צו זוכן אין דעם אויטאמאביל און דארט האט מען געפונען עטלאכע צעטעלאך, וואס האבן אויפגעקלערט דעם גאנצן סוד וועגן די אומשטענדן אונטער וועלכע ער איז געשטארבן. דער אינהאלט פון די דאזיקע צעטעלאך האט פאראורזאכט א רושם אין שטאט ווייל זיי האבן דערציילט א זאך וואס האט געקלונגען אומגלויבלאך.

דער דאקטאר איז אנגעגריפן געווארן פון אפענדיסייטיס. ווי עס ווייזט אויס, האט ער אנשטאט צו מעלדן וועגן דעם זיין פאמיליע, וועלכע וואלט אים גלייך אפגעפירט פאר אן אפעראציע אין א האספיטאל, ווי דאס איז דער פאל מיט יעדן איינעם, וועלכער קריגט א שארפע אטאקע אויף אפענדיסייטיס. און דאס איז אויך דער אייניציקער וועג ווי צו ראטעווען דעם אנגעגריפענעם, האט דער דאקטאר באשלאסן זיך מקריב צו זיין פאר זיין פראפעסיע, כדי די וועלט זאל וויסן ווי אזוי אזא קראנקער פילט ווען ער קעמפט קעגן דער אטאקע.

האט דער דאקטאר קיינעם פון זיין פאמיליע ניט דערציילט א ווארט וועגן דעם. ער האט גענומען צוויי קישנס אונטער דעם ארעם, א קליין פעקעלע פון זיין מעדיצין קעסטעלע און אריינלעגנדיק די זאכן אין אויטאמאביל, איז ער ארויסגעפארן אויסער שטאט. וואס האט מיט אים וווייטער פאסירט וועלן מיר לאזן וועגן דעם דערציילן זיינע בריוועלאך וואס ער האט אין די לעצטע מינוטן געשריבן מיט א פעסטער האנט:

"10 אזייגער אינדערפרי; אפענדיסיטיס איז מיר באפאלן. די ווייטיקן זיינען מורא'דיקע.

"12 מיטאג צייט: איך ליג אין דער בעק פון מיין קאר אויף די קישענס. דער ווייטאג איז גרויס. איך האב זיך געמאכט היפאדערמישע איינשפריצונגען. דאס האב איך נאך קיינמאל ניט געטאן. איך פיל זיך אביסעלע בעסער.

"1 נאכמיטאג: איך האב שוין חרטה אויף מיין פראבע. איך וואלט געוואלט קומען קיין לאס אנדזשעלעס צו קאנען אויסשניידן מיין אפענדיקס, אבער עס איז שוין, ווי עס ווייזט אויס, צו שפעט. איך מוז איצט נעמען מארפין.

"2 נאכמיטאג: מיין אפענדיקס איז אויף גרויסע צרות. איך קאן שוין מער ניט אריבערטראגן. גוד באי, מיינע טייערע.

"2.15 נאכמיטאג: א האלבן גראן מארפין האב איך איצט גענומען. די לעצטע מינוט האט געשלאגן. מאכט מיר ניט קיין פאראדנע לויה. מיין צוואה געפינט זיך אין דער סייף פון מיין אפיס און דאס שליסעלע צו דער סייף איז אין מיין קעשענע. איך פיל ווי איך וואלט פארלארן דעם באדן אונטער די פיס. מיין קערפער זאלט איר פארברענען. די באנק האט געפירט אלע מיינע געשעפטן. זייט . . ."

דא ווייזט אויס איז אים די פעדער ארויסגעפאלן פון דער האנט און ער איז געשטארבן. געשטארבן א מארטירער פאר זיין פראפעסיע, א מארטירער פאר דער וויסנשאפט, כאטש זיינע נאטיצן גיבן ניט די מינדסטע אנצוהערענישן וועגן מיטלען וואס וואלטן געקאנט אנגעווענדעט ווערן צו היילן אפענדיסיטיס אן אן אפעראציע.

דאס אייניציקע וואס ער האט יא אויסגעפונען איז קיין נייעס ניט און דאס איז, אז מיט דער הילף פון מארפין קאן מען בלויז פארלייכטערן דעם טויט. א שאד וואס אזא פעאיקער דאקטאר ווי ער איז געווען, זאל האבן פארלארן זיין לעבן אומזיסט. ווען זיין קרבן וואלט כאטש געווען געבראכט נייע פאקטן דער וויסנשאפט, וואלט מען געקאנט געפינען א טרייסט אין זיין האנדלונג, אבער ניט אכטענדיק דארויף וואס זיינע אבזיכטן זיינען געווען הייליקע, האט ער אבער אומזיסט געאפפערט מיט זיין לעבן און ווי די נאטיצן זיינע ווייזן, האט ער דעם טעות זיינעם איינגעזען א ביסל צו שפעט.

אין און אייגענעם אפיס

דר. ה. מעדאווי

האט זיך לעצטנס צוריקגעקערט פון פילאדעלפיע, און ער אנאנסירט די דערעפענונג פון אן אפיס פאר דער פראקטיק פון קינדער קראנקהייטן. זיין אפיס געפינט זיך אין 904 באיד בילדינג.

דר. מעדאווי איז געווען אן אינטערן אין וויניפעגער דזשענעראל האספיטאל און אין וויניפעגער קינדער שפיטאל.

ועד העיר

דער ועד העיר לאזט וויסן אלע דעלעגאטן וועלכע זיינען אויסגעקליבן געווארן פון די שולן צו נעמען אן אנטייל אין ועד העיר,

זיי זאלן קומען

דעם שבת, יולי 5טן, 9 אזייגער אין אוונט

אין תלמוד תורה

קארנער טשארלס און פלארא, דאונסטערס

וואו עס וועט אפגעהאלטן ווערן דער

מיטינג

און עס וועט אפגעגעבן ווערן א באריכט וואס די קאמיטעט האבן אפגעטאן ביז איצט

אוים מאנגל אין צייט איז ניט מעגלאך געווען צו רופן די דעלעגאטן דורך בריוו און מיר זיינען געצוואונגען אייך רופן דורך דער פרעס.

מיט דרך ארץ,
די קאמיטע

בריוו פון רעוו. בנימין וואראבייטשיק

(שלוס פון זייט 4)

רענט פון די חברה שמרי שבת סאסייטי אין דעטראיט. אלע קאנען מיך.

מיט אכטונג,

אייער שמייסער.

נו, מר. רעדאקטאר, ווי געפעלט אייך אזא חוצפה פון א גראבן יונג? שרייבט זיך נאך אונטער "אייער שמייסער"! לאלט אייך, אזוי לאנג שמייסט מען אים ווי לאנג איך וועל שוין קיין דעטראיט ניט קומען. און צוריק גערעדט, אז איך וועל אפילו יא קומען איז ער עס מחויב צו וויסן? יא, באלד לויף איך אים אפשטאטן דעם ערשטן וויזיט. וואס זשע רעו, אנדערש שטייט אים ניט אן!

און אט האט איר דאס לעצטע בריוול. ווי זאגט יענער: קורץ און גוט.

שרייבט מען מיר בזה לשון:

מר. בנימין ווארבעי: —

דזשענטלמאן, מיר ווארנען אייך איר זאלט תיכף אפשטעלן דאס מאנופעקטשורינג פון דעם נייעם שייווינג קרים, וואס איר האט אדווערטייזט אינ'ם "אידישן ווארט". אויב ניט וועלן מיר זיין געצוואונגען אנצוקלאגן אייך אין קאורט פאר פעלשן אונזער פאטענט.

מיט אכטונג,

חנה כשר שייווינג קרים קא. אינק.
"פעטענט עפלייד פאר"

נו, וואס האט איר דערצו צו זאגן, מר. רעדאקטאר? אמעריקע, הא?

מיט אכטונג,
רעוו. בנימין ווארבעי, שוחט
מוהל מסדר קדושין.

אויפמערקזאם!
די היברו סיק בענעפיט סאסייטי

ציט די אויפמערקזאמקייט פון אלע די וואס האבן פריינט אויף דעם בית־עולם (סעמעטערי) פון דער היברו סיק בענעפיט סאסייטי, אז זיי זיינען געבעטן צו פארריכטן די מצבות וועלכע האלטן ביים איינפאלן, אדער וועלכע זיינען שוין איינגעפאלן.

מיט אכטונג,
סעמעטערי קאמיטע ה.ס.ב.ס.
אב. כהן, סעקר.

יהושע קירזשנער ע"ה

מיר, מיטגלידער און אפיסערס פון בית יעקב שול, באדויערן זייער דעם פריצייטיקן טויט פון אונזער געטרייען מיטגלד און אמת'ן גוטן פריינט צו אונז אלעמען און צו אלץ וואס אנבאלאנגט צום ארטאדאקסישן אידנטום, און איינער פון די הויפט זוילן פון בית יעקב שול ר' יהושע קירזשנער ע"ה. מיר האבן ניט קיין ווערטער אויסצודריקן אונזער צער און שמערץ וואס מיר האבן פארלארן אין דעם פארשטארבענעם. השי"ת זאל טרייסטן די פרוי מיט די קינדער און אויך אונז אלע וויניפעגער אנשטאלטן, עס זאל מער ניט פארקומען ביי אונז אזעלכע אומגליקן און עס זאל שוין מקוים ווערן בילע המות לנצח וכו'.

אין נאמען פון
בית יעקב שול
יוסף יעקב בריקמאן, וויס־פרעזידענט

אין נאמען פון
בקור חולים דבית יעקב
אברהם בערג, פרעזידענט

יהושע קירזשנער ע"ה

צו מרס. קירזשנער און אירע קינדער דריקן מיר אויס אונזער טיפסטן מיטגעפיל אין זייער שווערן פארלוסט. מיר ווינשן זיי און דער גאנצער משפחה נעטרייסט צו ווערן און מער פון קיין צער ניט וויסן.

מר. און מרס. ה. העכט
און פאמיליע

יהושע קירזשנער ע"ה

מיט צעבראכענע הערצער און טיפן טרויער שטייען מיר מיט געבויגענע קעפ ביים פרישן קבר פון אונזער געוועזענעם טייערן פריינט, יהושע קירזשנער ע"ה. זיין ליבטיקער אנדיינק וועט שטענדיק שוועבן פאר אונזערע אויגן און וועט זיין איינגעקריצט אין אונזערע הערצער. אונזער טרייסט און מיטגעפיל צו זיין פרוי און קינדער און דער גאנצער פאמיליע. המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים.

מר. און מרס. ר. קאהען
241 פריטשארד עווע.

יהושע קירזשנער ע"ה

מיר דריקן אויס אונזער טיפסטן מיטגעפיל צו דער אלמנה און יתומים אויף דעם פארלוסט פון זייער ליבן מאן און פאטער. מיר ווינשן זיי און דער גאנצער משפחה געטרייסט צו ווערן און מער פון קיין צער ניט וויסן.

מר. און מרס. ס. ב. לעווין

יהושע קירזשנער ע"ה

צו דער אלמנה און יתומים דריקן מיר אויס אונזער טיפסטן מיטגעפיל אויף דעם פארלוסט פון זייער ליבן מאן און פאטער. מיר ווינשן זיי און דער גאנצער פאמיליע געטרייסט צו ווערן און מער פון קיין צער ניט וויסן.

מר. און מרס. סעם ראסאוו

מר. און מרס. יוסף טשאראטש
220 דאפעריז עווע.

מר. און מרס. פ. ראסאווסקי
און פאמיליע

מר. און מרס. מאריס ראסאוו

ברוך־שניאור סאבלעט ע"ה

אין טיפן טרויער באדויערן מיר דעם טויט פון אונזער בעסטן פריינט מר. סאבלעט ע"ה. מיר שיקן אונזער טרייסט צו דער פרוי און קינדער און דער גאנצער פאמיליע און ווינשן זיי מער קיינמאל פון קיין צער ניט וויסן.

מר. און מרס. קונין
און פאמיליע
טאראנטא

יהושע קירזשנער ע"ה

צו מרס. קירזשנער, די קינדער און דער גאנצער פאמיליע דריקן אויס אונזער טיפסטן מיטגעפיל אין זייער שווערן פארלוסט. מיר ווינשן זיי אלעמען געטרייסט צו ווערן און מער פון קיין צער ניט וויסן.

מר. און מרס. קאלמאן
און פאמיליע

יהושע קירזשנער ע"ה

צו מרס. קירזשנער, די קינדער און דער גאנצער פאמיליע דריקן מיר אויס אונזער טיפסטן מיטגעפיל אין זייער גרויסן פארלוסט. מיר ווינשן זיי געטרייסט צו ווערן און מער פון קיין צער ניט וויסן.

ליידיס אקזילערי
מאונט כרמל קליניק

יהושע קירזשנער ע"ה

צו מרס. קירזשנער און אירע קינדער דריקן מיר אויס אונזער טיפסטן מיטגעפיל אויף דעם פארלוסט פון זייער ליבן מאן און פאטער. מיר ווינשן זיי און דער גאנצער משפחה געטרייסט צו ווערן און מער פון קיין צער ניט וויסן.

לאדיס סאס. פון בית יתומים

יהושע קירזשנער ע"ה

מיר טרויערן אויף דעם גרויסן אומגליק און מיר דריקן אויס אונזער טיפסטן מיטגעפיל צו דער אלמנה, אונזער שוועסטער חיה קירזשנער מיט די קינדער אין זייער גרויסן פארלוסט. מיר ווינשן זיי און דער גאנצער משפחה געטרייסט צו ווערן און מער פון קיין צער ניט וויסן.

לאדיס אקזילערי פון דער
היברו סיק בענעפיט סאסייטי

יעקב שמעלניצקי ע"ה
(סעאטל, וואש.)

אין צער און טרויער דריקן מיר אויס אונזער טיפסטן מיטגעפיל צו זיין פרוי און קינדער אויף דעם פארלוסט פון זייער ליבן מאן און פאטער. מיר ווינשן זיי און דער גאנצער פאמיליע געטרייסט צו ווערן און מער קיינמאל פון קיין צער ניט וויסן.

המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים.

מר. און מרס. ס. ב. לעווין

יהושע קירזשנער ע"ה

צו אינזערע חברות איידא און עמא, און צו זייער מוטער און דער גאנצער פאמיליע דריקן מיר אויס אונזער טיפסטן מיטגעפיל אין זייער גרויסן פארלוסט. מיר ווינשן זיי אלעמען געטרייסט צו ווערן און מער פון קיין צער ניט וויסן.

אידית אלפערט
בעסי ראמבערג

יהושע קירזשנער ע"ה

מיר דריקן אויס אונזער טיפסטן מיטגעפיל אויף דעם פריצייטיקן טויט פון אונזער גוטן פריינט. מיר שיקן אונזער טרייסט צו זיין פרוי און קינדער און צו דער גאנצער פאמיליע און ווינשן זיי מער קיינמאל פון קיין צער ניט וויסן.

מר. און מרס. ה. פענסאן

יהושע קירזשנער ע"ה

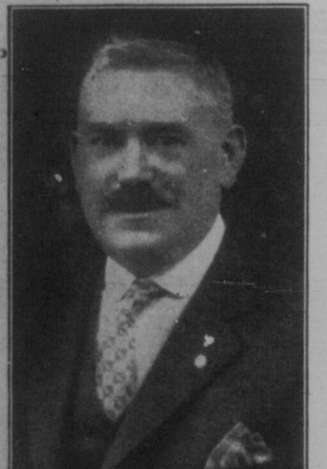

מאנטאג דעם 30טן יוני, 15 מינוט נאך 12 בייטאג, האט זיך גערירט די לויה פון יהושע קירזשנער ע"ה פון דער הויז פון מר. געלער, 474 בארעס עווע. טויזנטער מענשן האבן באגלייט דעם ארון ביז צום מושב זקנים וואו הרב ישעי' הלוי הורוויץ האט געמאכט א הספד. פון מושב זקנים איז מען געגאנגען צום בית יעקב שול, וואו מען האט דעם ארון אוועקגעשטעלט פאר דער שול און הרב כהנאוויטש האט געמאכט א הספד פון וועלכן דער גאנצער עולם האט ביטער געוויינט. פון דער בית־יעקב שול איז מען געגאנגען צו דער תלמוד תורה וואו הרב זילבערשטיין האט געמאכט א זייער איינדרוקספולן הספד, און חזן קושניר האט געמאכט אן "אל מלא רחמים", חזן קנעלמאן — ביי דער בית יעקב שול און חזן קרויטבערג לעבן מושב זקנים. ביי דער תלמוד־תורה האט זיך דער עולם געזעגנט אין די אויטאמאבילן און מען איז אפגעפארן צום היברו סיק בענעפיט בית־עלמין וואו דער פארשטארבענער יהושע קירזשנער איז געקומען צו זיין אייביקער רו.

עס איז געווען צו זעען די גרויסקייט פון י. קירזשנער נאך דער לויה וואס ער האט געהאט. געקומען איז ער קיין וויניפעג פון דובנא אין 1905, און פאר די לעצטע 25 יאר האט ער זי דערוואראבן א נאמען, וואס איז ווערט צו פארצייכנט ווערן אין דער געשיכטע פון אידישן וויניפעג. עס איז ניט געווען קיין איין אינסטיטוציע אין וויניפעג וואו דער פארשטארבענער זאל ניט זיין קיין מיטגליד. ער האט ניט באלאנגט פאר כבוד ח"ו.

צום בית־יתומים, געגעבן געלט און געארבעט, צום מושב־זקנים — געגעבן געלט און געארבעט. תמיד זיך געווארפן מיט די אלטע און די אלטיטשקע פלעגן אים דערזעען האבן זיי אויפגעלעבט. ער איז שטענדיק געווען מיט א שמייכל, און פאר יעדן האט ער געהאט א גוט־ווארט. פאר דער תלמוד־תורה האט ער געגעבן מיט'ן פולן הארצן. ער איז אויך געווען א שטיקל צייט אין דער בארד. אין דער בית־יעקב שול איז ער געווען איינער פון די אנגעזעענסטע מיטגלידער. וועגן קליניק איז גאר ניטא וואס צו ריידן; א האלב לעבן האט ער אוועקגעגעבן פאר דעם אויפבוי פון קליניק. זיין וואונש איז געווען — א אידישער האספיטאל.

אין דער היברו סיק בענעפיט סאסייטי איז ער געווען דער איבערגעבנסטער מיטגליד און חבר. ער האט א סך געארבעט פאר די מלחמה ליידנדע. איז געווען אן אימיגריישאן — האט מר. קירזשנער געהאלפן מיט ראט און טאט. האט מען אראפגעבראכט אידישע פליכטלינגע — האט מר. קירזשנער געגעבן געלט און ארבעט און גענומען מענשן צו זיך צום נעכטיקן. מיט איין ווארט, יהושע קירזשנער ע"ה איז ניט נאר אפגעשטארבן פאר זיין פרוי און קינדער. ער איז אפגעשטארבן אין א גרויסער מאס פאר גאנץ וויניפעגער אידנטום. לאנג, לאנג וועלן וויניפעגער אידן טרויערן נאך קירזשנערן וואו ער וועט אומעטום אויספעלן. אבער געשטארבן איז נאר דער קערפער, זיין גייסט וועט שטענדיק פארבלייבן מיט אונז און אין דעם זאל די פאמיליע געפינען א טרייסט.

אב. כהן.

—(::)—

פייגע רחל וויינשטיין ע"ה

פייגע רחל וויינשטיין איז געשטארבן לעצטן שבת אוונט, אין עלטער פון 78 יאר. די פארשטארבענע איז געקומען אין קאנאדע אין 1910. זי לאזט איבער 11 קינדער, דריי טעכטער [illegible] אכט זין, ווי אויך 20 אייניקלאך און 3 אור־אייניקלאך. זי איז געשטארבן ביי איר טאכטער, מרס. וויינער אין דער היים, 26 אייקינס סט.

די פארשטארבענע איז געווען געשעצט און נעאכטעט אין דעם קרייז [illegible] איר משפחה, פריינט און באקאנטע. א גרויסער עולם האט זי באגלייט צו איר אייביקער רו. ת'נ'צ'ב'ה'.

אין דער נעקסטער שטאט אדער אויף דער אנדערע זייט פון גלאבוס

האבדיק איבער 650 אפטיילונגען אין קאנאדע און ניופאונדלענד, אפיסעס אין לאנדאן, פאריז, ניו־יארק, שיקאגא, סאן־פראנציסקא און מעקסיקא און אלערליי באנק פארבינדונגען אין דער וועלט, איז די באנק אף מאנטרעאל אין א פאזיציע צו באהאנדלען פינאנציעלע אונטערנעמונגען אומעטום מיט דער בעסטער מעטאדע פון פינקטלאכקייט און עפישענסי.

BANK OF MONTREAL
Established 1817
Total Assets in Excess of $800, 000,000
Head Office Montreal

THE TRADERS TRUST COMPANY
אפיציעלע אסיינים, עקזעקיוטארס, ארמיניסטראטארס, פינאנציעלע אגענטן
4טער פלאר, יוניאן טראסט בילדינג   טעלעפאן 26 892

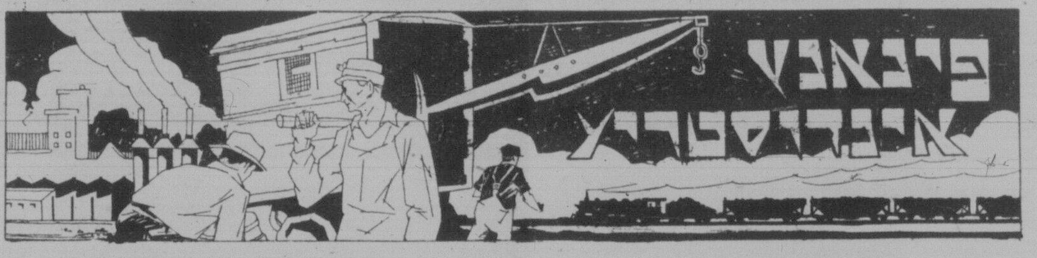

ריטייל געשעפטן פילן די ווירקונג פון וואקאציע איינקויף

דער וועכנטלאכער באריכט פון דער "קענעדיען קרעדיט מענס טראסט אסאסיאיישאן לימיטעד" לויטעט אז אין:

וויניפעג

איז דער האלסייל האנדל ניט שלעכט; ריטייל האנדל איז נארמאל מיט א גאנץ גוטן פארלאנג אויף "קעמפערס סופלאיס" און אלע נויטיקע ארטיקלען פאר וואקאציע ארויספאר. קאלעקשאנס וויזן עטוואס א פארבעסערונג.

רעדזשיינע

האלסייל גראסעריס, גוט, דריי גודס און שיך, ניט שלעכט; אלגעמיינער ריטייל האנדל, גוט. קאלעקשאנס, ניט שלעכט.

מוס דזשאו

שיך געשעפטן, ניט שלעכט; געשעפטן "מענס פורנישינגס" בעסערן זיך. קאלעקשאנס, שוואך. האלסייל גראסעריס, שוואך; ריטייל האנדל, ניט שלעכט. די נערעטנישן אויף די פעלדער זעען אויס צו זיין גאנץ גוט.

סאסקאטון

האלסייל גראסעריס און הארדוואר געשעפטן, ניט שלעכט; שיך און פרוכט און קאנפעקשאנערי געשעפטן, גאנץ גוט. דריי גודס געשעפטן פארבעסערן זיך. ריטייל האנדל אין אלגעמיין אין שטאט, בעסערט זיך. האנדל אין קאנטרי, ניט שלעכט. קאלעקשאנס אין שטאט, ניט שלעכט. קאנטרי און האלסייל זייער לאנגזאם.

קאלגארי

ביזנעס אין אלגעמיין אין שטאט און אין קאנטרי, האלסייל און ריטייל — לאנגזאם. קאלעקשאנס, שווער צו מאכן.

עדמאנטאן

האלסייל גראסעריס באריכטן א פארבעסערונג אין געשעפטן. אנדערע געשעפטן שוואך. ריטייל האנדל, אביסל הינטערשטעליק. קאלעקשאנס לאנגזאם.

וואנקאווער

ביזנעס אין אלגעמיין, ריטייל און האלסייל, ווי אויך מאנופעקטשורינג, זיינען אין אלגעמיין ניט שלעכט. קאלעקשאנס ניט שלעכט. ריטייל האנדל אין שטאט און אין קאנטרי — ניט שלעכט.

באנקראטן

פון דעם ערשטן יאנואר ביז דעם 1טן יולי (זעקס מאנאטן), זיינען אין קאנאדע פאררעגיסטרירט געווארן 938 באנקראטן. דאס איז מער אויף 141 באנקראטען ווי אין דעם ערשטן האלבן יאר אין 1929.

—(::)—

מיליאנען בושל תבואות עקספארטירט דורך דעם וואנקאווער האפן

ביז דעם 20טן יוני איז דורך דעם פארט אין וואנקאווער, עקספארטירט געווארן היינטיקן סעזאן 44 מיליאן, 261 טויזנט און 841 בושל תבואה. לעצטן סעזאן אין דער זעלבער צייט האט דער תבואה־עקספארט דורך דעם פארט, דערגרייכט 91 מיליאן, 79 טויזנט און 312 בושל תבואות.

—(::)—

אקטיווע בוי פראגראם אין גרויס וואנקאווער

ביז דער צווייטער וואך אין יוני מאנאט זיינען אין וואנקאווער ארויסגעגעבן געווארן היינטיקן יאר פערמיטס צו בויען טויזנט הייזער אינ׳ם ווערט פון דריי מיליאן, 387 טויזנט און 370 דאלאר. ווי אויך — עלף נייע אפארטמענטס אינ׳ם ווערט פון 394 טויזנט דאלאר.

דער אלגעמיינער סך־הכל פון ארויסגעגעבענע פערמיטס דאס יאר וויזט א פארקלענערונג אין פארגלייך מיט דעם זעלבן פעריאד פון לעצטן יאר, אבער א מערקווירדיקע פארגרעסערונג וועט געוויזן ווערן, ווען פערמיטס פאר די פאלגענדע געביידעס, פאר וועלכע פלענער זיינען שוין צוגעגרייט געווארן, וועלן ארויסגעגעבן ווערן:

סי. פי. אר. האטעל, שטיינארבעט, און א. וו., 4 מיליאן און 500 טויזנט דאלאר; עלעוויטאר אנעקס, 1 מיליאן און 500 טויזנט דאלאר; קאלד סטארעדזש פלענט און פיש האפן, 1 מיליאן און 250 טויזנט דאלאר; געז פלענט ביי סי. פי. אר. 750,000 דאלאר; פיימאס פרייערס טעאטער, 400 טויזנט דאלאר, און מעקלינאן, מעקפילי און פרייער לימיטעד, נייע ווערהויז אויף דעם פלאץ פון דער אפגעברענטער, וואס וועט קאסטן 250 טויזנט דאלאר.

דער זעכציק יאריקער יובליי פון דער פראווינץ מאניטאבא

דער דערפאלג פון דער מאניטאבא יובליי פייערונג וואס וועט פארקומען דעם 15טן יולי, זעט אויס צו זיין געזיכערט, אלס א רעזולטאט פון דעם ענטוזיאזם און ענערגיע וואס ווערט ארויסגעוויזן פון פארשיידענע קאמיטעטן וואס האבן דעם אויפזיכט צו ארענזשירן עס. אין דער צייט פון יאר, ווען די געלעגנהייט איז אזוי גרויס צו פארברייטערן אין דרויסן, איז דער סאמע וויכטיקער פאקטאר אין מאכן אן אלגעמיינע דעמאנסטראציע און עס זעט ניט אויס אז דער וועטער זאל קאנען שטערן אויף אן ערנסטן אופן דורכצופירן די פארשיידענע פראגראמען וואס געפינען זיך אויפ׳ן צעטל פאר דער דאזיקער זעלטענער פייערונג. אין יעדן פאל וועט עס ניט זיין קיין געפאר פון א שניי שטורעם און אויב עס וועט גיסן א רעגן וועט עס זיין אן אנגענעמער גאסט פאר דעם בענעפיט וואס דער רעגן ברענגט אויף די תבואה פעלדער.

איינע פון די גרויסע דערגרייכונגען פון דעם יובליי איז די זיכערקייט וואס די אלגעמיינע באפעלקערונג וועט זיך דערוויסן א סך מער וועגן דער פראווינץ מאניטאבא, ווי זיי האבן געוואוסט פריער. עס איז דא אזוי פיל צו באקאנען זיך מיט דער נייער סעקציע פון דעם לאנד און איבערהויפט אין פארבינדונג מיט די סטאטיסטיקס פון איר מאטעריעלן אויפשטייג.

אין 1901 איז אין מאניטאבא געווען צוויי מיליאן אקער לאנד פארזייט אונטער ווייץ און אין 1911 איז דער ציפער געשטיגן צו דריי מיליאן אקער. די קוואליטעט פון דעם ווייץ האט אויסגעשטעלט מאניטאבא אויפן ערשטן פלאץ פון דעם וועלט מארקעט.

דער פארזייטער שטח אונטער האבער איז כמעט דריי מאל אזוי פיל אין פארגלייך מיט 25 יאר צוריק. אונטער גערשטן איז דער פארזייטער שטח איצט 13 מאל אזוי פיל ווי מיט 25 יאר צוריק. רייז איז איצט פארזייט אין מאניטאבא איבער 240 מאל אזוי פיל און פלאקס — ארום 14 מאל אזוי פיל. דער סך הכל אקערס לאנד פארזייט מיט די דאזיקע פינף מינים תבואות איז איצט ארום 120 פראצענט גרעסער און נעמענדיק אין אנבאטראכט די פארקלענערטע פראדוקציע פון ווייץ, מוז דאס באטראכט ווערן ווי א צופרידנשטעלנדער באווייז.

עס וועט קליינגען קאמיש צו לעזן, אז מיט 50 יאר צוריק זיינען אנגעקומען פון אנטעריא קיין וויניפעג צוויי וואגאנען פארשיידענע פליישן, ווי אויך וואגאנען אייער, פוטער, האניק און אנדערע שפייזן זיינען רעגלמעסיק אריינגעקומען פון אנטעריא אין מאניטאבא. אבער וואס פאר א קאנטראסט עס איז איצט! מאניטאבא פראדוצירט איצט ניט נאר איבער גענוג שפייזן פאר זיך אליין, נאר פון דאנען ווערט עקספארטירט א גרויסע קוואנטיטעט שפייזן צו די וועלט מארקעטס.

דער וואוקס פון דער מאניטאבאר מאנופעקשורינג און מינען אינדוסטריעס גייט פאראויס מיט דעם אלגעמיינעם פראגרעס וואס איז כאראקטעריסטיש אין פארלויף פון די לעצטע 25 יאר.

בריטאניע וועט ראפינירן צוקער פאר סאוועטן רוסלאנד

גרינק, שאטלאנד, יולי. — דא איז פארענדיקט געווארן אן אפמאך פאר דעם פארקויף פון הונדערט פינף און דרייסיק טויזנט טאן קובאנער רויען צוקער צו דער סאוועטן רעגירונג.

דער צוקער וועט געשיקט ווערן צו די בריטישע רעפיינערס וואו דאס וועט אויסגעארבעט ווערן אין ווייסן צוקער, און עס וועט אפגעשיקט ווערן דירעקט צו די סאוועטישע פארטן.

צוויי גרינאק רעפיינערים וועלן אונטערנעמען א טייל פון דער ארבעט און דער ערשטער שיפמענט וועט אפגעשיקט ווערן פון גרינאק אין פארלויף פון די ערשטע טעג אין יולי מאנאט. לאנדאנער און ליווערפולער ראפינירונג דיסטריקטן וועלן ראפינירן דעם גרעסטן טייל צוקער.

פארטרעטער פון "דאס אידישע ווארט" אין וואנקאווער

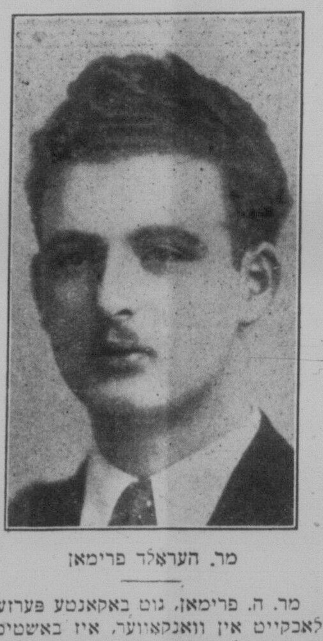

מר. העראלד פרימאן

מר. ה. פרימאן, גוט באקאנטע פערזענלאכקייט אין וואנקאווער, איז באשטימט געווארן אלס דער פארטרעטער פון "דאס אידישע ווארט", אין וואנקאווער און אומגעגנט.

מר. פרימאן איז באפולמעכטיקט אנצונעמען אדווערטייזמענטס פאר "דאס אידישע ווארט". מיר בעטן אלע אידישע ארגאניזאציעס פון וואנקאווער אז זיי זאלן אזוי גוט זיין צו מעלדן צו מר. ה. פרימאן אלע נייעסן און פאסירונגען פון אידישן לעבן, וואס וועט פארעפנטלאכט ווערן אין "דאס אידישע ווארט" יעדע וואך. מר. פרימאנס אדרעס איז:

1135—14th Avenue West
Phone Bayview 6436L

מר. העראלד פרימאן איז א גראדואירטער פונ׳ם אוניווערסיטעט פון בריטיש־קאלומביא. ווען ער איז געווען א סטודענט, האט ער זיך אויסגעצייכנט אינ׳ם פעלד אלס פאבליק רעדנער — פאר דריי יאר אן אינטערנאציאנאלער דעבייטער — האט געוואונען ביידע, זילבער און גאלד מעדאלן אין די אראטארישע קאנקורסן אין אוניווערסיטעט. אין זיין לעצטן יאר האט ער געהאלטן דעם אפיס פון פרעזידענט פון דער "דעבייטינג יוניאן" אין אוניווערסיטעט.

מר. ה. פרימאן נעמט אויך אן אקטיוון אנטייל אין לאקאלע אידישע ארגאניזאציעס. ער איז געווען דער פרעזידענט פון וואנקאווערער יאנג דזשודעא סאסייטי אין 1927, און פרעזידענט פון דער מנורה סאסייטי אינ׳ם בריטיש קאלומביער אוניווערסיטעט אין 1929.

וואוקס אין קאנאדער פעטראלעאום און ראבער עקספארטן

לויט א באריכט פארעפנטלאכט פון דער קאנאדער סטאטיסטישער ביורא, איז פון קאנאדע עקספארטירט געווארן פעטראלעאום אין מאי מאנאט אויף 266 טויזנט און 682 דאלאר.

אין דעם זעלבן מאנאט איז עקספארטירט געווארן מינעראל אויל אויף איבער עלף טויזנט דאלאר און מינעראל וואקס אויף איבער צען טויזנט דאלאר.

די עקספארטן פון ארטיקלען פראדוצירט פון ראבער (גוימ), אין פארלויף פון מאי מאנאט, האבן באטראפן צוויי מיליאן, 564 טויזנט און 143 דאלאר. דאס איז אויף ארום דריי הונדערט טויזנט דאלאר מער ווי אין יאר 1929.

צווישן די עקספארטירטע ראבער ארטיקלען זיינען געווען: ראבער טייערס, טייער קייסינג, אינער טיובס, ראבער בעלטינג, ראבער בוטס און שיך, קענוועס שיך מיט ראבערנע פאדעשוועס, ראבערנע קישקעס, ראבערנע קליידער און אנדערע ראבער ארטיקלען.

—(::)—

א שרעקלאכע געשיכטע מיט א נקמה־מארד פון א אידישן שילער אין אסטראלענקא

פון ווארשע מעלדעט מען:

אין אסטראלענקא איז געשען א שוידערלאכער מארד, וואס האט אויפגערעגט די גאנצע שטאט.

אין ארטיקן מלוכה׳שן [illegible] גימנאזיום איז, ווי דער שטייגער, פאראן א זייער קליינע צאל אידן. און אויך מיט די פאר אידן לעבן ניט אין שלום די פוילישע קאלעגן. אמערגסטן האט זיך אויסגעצייכנט מיט זיין ברוטאליטעט דער שילער פון אכטן קלאס, קאסמולסקי, א זון פון א פאבריקאנט אין ביעלסק. איבערהויפט האט ער געטאן צרות זיין אידישן חבר פון דער זעלבער שטאט, מאניעק כראבאלאווסקי, וועלכער איז איינער פון די בעסטע שילער אין קלאס, און איז דאריבער געווען א זיכערער קאנדידאט אויף צו באקומען היינטיקס יאר מאטורע (באשא).

אין דער פרי בעת א פויזע צווישן די לעקציעס, ווען כארבאלאווסקי איז זיך געזעסן רואיק, איז צו אים צוגעקומען קאסמולסקי און אים אנגעהויבן זידלען און שלאגן אזוי, אז כארבאלאווסקי האט גע׳חלש׳ט. עס איז געווארן א טומל. די פראפעסארן האבן דעם פאר׳חלש׳טן כארבאלאווסקי אריינגענומען אין קאנצעלאריע און אים דארט קוים דערמינטערט.

ווען כארבאלאווסקי איז צוריקגעקומען אין קלאס, האט קאסמולסקי זיך גענומען מיט אים רייצן. דאן איז דער באליידיקטער כארבאלאווסקי ארוים פון געדולד און זיך אפגערופן:

— גיי אוועק ווארום איך הרג׳ע דיך אויף טויט!..

אבער קאסמולסקי איז געווארן נאך חוצפה׳דיקער און האט זיך אויסגעלאכט און געטאן דאס זייניקע. דער דערכעסט אויפגערעגטער כארבאלאווסקי האט דאן ארויסגעכאפט פון דער קעשענע א מעסער און אים איינגעבליק אריינגעזעצט קאסמולסקין אין הארצן אריין.

אין האפנונגסלאזן צושטאנד האט מען קאסמולסקין אפגעפירט אין שפיטאל, וואו ער ראנגלט זיך מיט׳ן טויט.

אויך כארבאלאווסקי פון גרויסע גייסטיקע איבערלעבונגען געפינט זיך אויך אין האספיטאל.

פינאנץ נאטיצן

די קאנאדער סטאטיסטישע ביורא באריכטעט אז אין פארלויף פון מאי מאנאט איז פון דעם לאנד עקספארטירט געווארן פלייש אויף דער סומע פון 592 טויזנט און 423 דאלאר און פארגלייך צו איין מיליאן, 588 טויזנט און 224 דאלאר פאר דעם זעלבן מאנאט פון לעצטן יאר.

* * *

דער קאנאדער עקספארט צו אוסטראליע אין פארלויף פון די לעצטע צוועלף מאנאטן וואס האבן זיך פארענדיקט דעם 30טן יוני איז געשטיגן אויף איבער 5 מיליאן דאלאר.

דער אימפארט צו קאנאדע פון אוסטראליע איז געפאלן אין פארלויף פון דעם זעלבן פעריאד פון פיר מיליאן, 163 טויזנט דאלאר, צו דריי מיליאן און 950 טויזנט דאלאר.

דער הויפט וואוקס אין קאנאדער עקספארטן איז געווען אויף אווטאמאביל טשעסיס און פארטס וואס זיינען געשטיגן פון איין מיליאן, 285 טויזנט דאלאר, צו אכט מיליאן און 140 טויזנט דאלאר.

דער הויפט פאל אינ׳ם אימפארט פון אוסטראליע איז געווען אויף צוקער וואס איז געפאלן צו 660 טויזנט דאלאר פון איין מיליאן און 552 טויזנט דאלאר.

פארזיגלטע טענדערס אדרעסירט צו דעם אונטערגעצייכנטן און אינדארסירט "טענדער, פאר אינטעריאר פיטינגס, פאבליק בילדינג, גרעטנא, מאנ.", וועלן אנגענומען ווערן ביז 12 אזייגער ביינאכט (דעלייט סייווינג), דאנערשטאג, יולי 17, 1930, פאר דעם סופליי און אינסטאלירונג פון אינוויינינקסטע פיטינגס אין דער פאבליק געביידע, גרעטנא, מאנ.

פלענער און ספעציפיקאציעס קאן מען זעען און פארמעס פון טענדער צו באקומען אין די אפיסעס פון דעם טשיף ארכיטעקט, דעפארטמענט אף פאבליק ווארקס, אטאווא, ביים רעזידענט ארכיטעקט, קאסטאמס בילדינג, וויניפעג, מאנ. און ביים פאסטמאסטער, גרעטנא, מאנ.

טענדערס וועלן ניט גענומען ווערן אין אנבאטראכט סיידן געמאכט אויף די פארמעס צוגעשטעלט פון דעם דעפארטמענט און אין אנקלאנג מיט די אנגעוויזענע קאנדיציעס.

יעדער טענדער מוז באגלייט ווערן מיט אן אקצעפטירטן טשעק פון א געטשארטערטער באנק, צאלבאר צום מיניסטער פון פאבליק ווארקס, אין פארגלייך צו 10 פראצענט פון דער סומע פון דעם טענדער. באנדס פון דאמיניאן אף קאנאדע אדער באנדס פון דער קאנאדער נאציאנאלער אייזנבאן קאמפאני וועלן אויך אנגענומען ווערן אלס סעקיוריטי, אדער באנדס און א טשעק אויב פארלאנגט אפצומאכן א פארשיידענע סומע.

ביי ארדער,

N. DESJARDINS,
Secretary.
Department of Public Works,
Ottawa, June 30, 1930.

ALASKA
דאס לאנד פון מיטנאכט זון
פאלגט נאך דעם קלאנדייק טרעיל!
מאכט אייער האלידעי דעם זומער פאר אן אנדיינק! א גלאררייכע רייזע דורך סצעניטשע ימ׳ען, ריזיקע בערג, גלעטשערס, אינדיאנער דערפער.
פאלאצן שיף באדינונג פון וואנקאווער אדער פרינץ רופערט
שטעלט זיך אפ אין קעטשיקאן, ווראנגעל, דזשוניו און סקאגוועי. פארבינדונגען אין סקאגוועי פאר לעיק אלטין און דאוסאן, איבער דעם בארימטן קלאנדייק פון '98 פארגרעסערטער אלאסקא פלאט.
פון וואנקאווער פרינץ רופערט $90 און העכער
(איינשליסנדיק מאלצייטן און בעט)
צו
סקאגוועי און צוריק
סיטי טיקעט אפיס, נ. וו. קאר. מיין און פארטעדזש, טעלעפאן 847 442, אדער שרייבט צו
W. J. QUINLAN, D.P.A., WINNIPEG
Travel Canadian National
איבעראל אין קאנאדע
W-10B

ל. לודוויג
דזשענעראל קארפענטער
קאנטראקטאר און בילדער
אלע סארטן אלטערייזשאנס
סטאר פראנטס און פיקסטשורס
480 באיד עווע. טעל. 51 431

ZIG ZAG
סיגארעט פאפיר
קיין סומע געלט קען קויפן בעסערע.
גרויסע ביכלאך פון 120 בלעטלאך.
יעצט 5c
פארמיידעט נאכמאכונג

HOLLAND AMERICA LINE
שיפסקארטען

האלאנד־אמעריקא ליין
דירעקטער פאסאזשיר פארקער צווישן
ראטערדאם און האליפאקס
גלענצענדע באדינונג, גוטע באקוועמלאכקייטן און א כשר׳ע קיך. מיר וועלן אייך ארויסהעלפן אין באקומען די נויטיקע קאנאדער דערלויבענישן. אפיסעס און אגענטן אין אלע גרויסע שטעט.
פאר אינפארמאציע ווענדעט זיך צום לאקאלן אגענט אדער צו
HOLLAND-AMERICA LINE
673 Main Street
WINNIPEG, MAN.

ללאיד וועכנטלאכע פאסאזשירן באדינונג
צווישן
קאנאדע
און
אייראפע
ברעמען
בעראט זיך מיט אונז וועגן אייער רייזע צו דער אלטער היים.
לאזט אונז אויך ארענזשירן די טראנספארטאציע פון אייערע פריינט און קרובים פון אייראפע. מיר וועלן אייך ארויסהעלפן צו באקומען די נויטיקע דאקומענטן.
אויך רעגלמעסיקע וועכנטלאכע עקספרעס באדינונג פון ניו יארק אויף די שנעלסטע שיפן.
געלט איבערגעשיקט איבעראל און אויסגעצאלט אין אלע געלטן.
פאר אינפארמאציע ווענדט זיך צום לאקאלן אגענט אדער צו דער
NORTH GERMAN LLOYD
654 MAIN STREET
WINNIPEG, MAN.
Regina - Edmonton
Vancouver
Montreal - Halifax
Calgary

INCOME TAX SERVICE
AUDITS, FINANCIAL REPORTS
INVESTIGATIONS
בוקקיפינג סערוויס
ס. א. פארטיגאל
— מיט —
דזשא. לוס און קאמפאני
Chartered Accountants, Auditors
204 יוניאן בלאק. טעלעפאן 23 942
רעזידענס פאן 24 524

אויב איר האט וואס עס איז צו פאררעכטן, אדער עפעס איבערצומאכן אין אייער הויז אדער בילדינג, רופט מיך. 35 יאר עקספיריענס אין דער ארבעט. צופרידנהייט גאראנטירט. מעסיקע פרייזן.
A. B. DESROCHERS
Phone 52 499   1226 Main St.

גאזאלין און אוילס
און אלץ וואס איר דארפט פאר אייער קאר
ביי אייער גוטן באקאנטן
דוד גלושאן (גאלסקי)
Daves Service Station
וואשינג, גריזינג, בייטן אויל און טייער ריפעירינג
עטיל גאזאלין, 33 סענט
רעד סיל גאזאלין, 31 סענט
ווהייט ראז גאזאלין, 33 סענט
קומט און איבערצייגט זיך
Main and Flora   Ph. 57 901

נאטיס
ענדערונג אין די בענקינג שטונדן
פון דעם 28טן יולי, 1930, און אויף ווייטער,
וועט דער אפיס פון
Alloway & Champion Limited
667 MAIN STREET   WINNIPEG
זיין אפן פאר׳ן פובליקום אין די פאלגנדע שטונדן:
10 אזייגער אינדערפרי ביז 3 בייטאג
שבתים: 9.30 ביז 12 בייטאג
טעלעפאן 2—26 861

WALKER'S Old Rye WHISKY
דער נאמען "וואקער" איז אייער פארזיכערונג פון גוטסקייט.
צו באקומען אין 25 אונ. און 40 אונ. האלב פלאכע פלעשלאך
HIRAM WALKER & SONS LIMITED
DISTILLERY AND HEAD OFFICE: WALKERVILLE, CANADA
ESTABLISHED 1858
Distillers of "CANADIAN CLUB"
1448 Peel St.
שרייבט צו אונזער מאנטרעאלער אפיס פאר אונזער פרייען ביכל "ווי צו מישן גוטע געטראנקען".

פארקינג ספייס, ריפעירס, געז, אויל, וואשינג און גריזינג
זייער באקוועם פארנדיק און קומענדיק פון ראיאל אלעקס. האטעל פארטיס.
פונקט ביים קארנער, אנטקעגן ראש פינה שול
HENRY AVE. SERVICE STATION
HENRY AND AUSTIN STS.

פרעגט אייער דילער פאר
מעלוויל אדער וועיבארן   אמבאסאדאר מעל
סאסקאטשעוואנער בעסטע
שארטס און ברען
איינמאל פרובירט אלעמאל צופרידן
פראדוקטן פון די
SOO LINE MILLS LIMITED
אפעריירט ביי
קעני וואלדמאן און לערטשער
אדער טעלעפאנירט 52 906
24 DERBY STREET   WINNIPEG

א געדאנק אין צייט

איידער איר פארט אוועק אויף אייער וואקאציע לאזט אונז אייך געבן אן אפשאצונג פאר פאררירכטן אייער הויז און אין פארלויף פון אייער אפוועזנהייט גאראנטירן מיר צו מאכן אלע נויטיקע ריפעירס אויפ׳ן סאמע צופרידנשטעלנדן אופן. און איר וועט זיך צוריק קערן פון אייער "האלידעי" צו א היים אזוי גוט ווי נייע.

ספעציאליסטן אין אויפהויבן און פאררירכטן פונדאמענטן

בויען און פאררירכטן ווערענדעס, לייגן צעמענט סיידוואקס פאטס און דרייוועס.

אפשאצונגען פריי

אלע אונזערע ארבעטן גאראנטירט

H. A. JACK & Co.

260 MAGNUS AVE. PHONE 52 482

פאר אמת שיינע

חתונה בילדער

אדער שיינע

פאמיליען בילדער

קומט צו דער נייער

SHAPIR'AS STUDIO

228 Selkirk Ave. ארום מיין סטריט

ריזיקער וואלפיש אין מיטן ים

האנסען, קאפיטאן פון א נארוועגישער שיף, וואס פירט דעם יאגד אויף וואלפישען, האט געהאט אויסצושטיין א מורא׳דיקן קאמף מיט א וואלפיש, וועלכער איז צוגעשווימען צום קליינעם שיפל, אין וועלכען דער קאפיטאן האט זיך געפונען. דער קאפיטאן האט דעם וואלפיש א זעץ געטאן מיט׳ן שפיז, אבער דער וואלפיש האט מיט זיין ריזיקן עק א קלאפ געטאן אין שיפל און איבערגעקערט. דער קאפיטאן איז אריינגעפאלן אין ים, האלטנדיק זיך נאר פאר דעם שטריק, צו וועלכן ס׳איז געווען צוגעבונדן די שפיז, וואס האט געשטעקט אין קערפער פון וואלפיש. דער לעצטער האט דעם קאפיטאן געצווינגען אלץ ווייטער אין ים אריין ביז 7 ים־מייל ווייט. איינציקע מאטראסן האבן דערזעען די סצענע און האבן זיך געווארפן אין ים אריין אנכאפנדיק זיך אן איבערגעקערטן שיפל; מיט שפיזן אין די הענט האבן זיי דערשלאגן דעם וואלפיש און אים ווידער מכבד געווען אזוי, אז ער איז אפגעלאפן מיט בלוט. זיי זיינען צוגעשוואומען צום קאפיטאן, וועלכער האט שוין געקאנט אפלאזן די שטריק פון שפיז און אויף אזא אופן זיך באפרייען פון דער "געפאנגנשאפט" ביים וואלפיש. דער קאפיטאן האט דערקלערט, אז פאר דער צייט פון 30 יאר, וואס ער פירט אן מיט׳ן יאגד אויף וואלפיש, האט ער נאך אזא ריזיקן וואלפיש ניט געזעען; ער האט געהאלטן העכער דרייסיק מעטער די לענג.

דער קאפיטאן האט אין זיין לעבן געכאפט 12 טויזנט וואלפיש.

אן אפאראט צו דערקענען צי מען זאגט א ליגן

אויגוסט פאלמער, פראפעסאר פון קרימינאלאגיע אין שיקאגער אוניווערסיטעט האט דערפינדן אן אפאראט, וואס מיט זיין הילף קאן מען דערקענען, צי א מענש זאגט ליגן אדער אמת.

דער אפאראט באזיצט א מעכאניזם וואס פארנאטירט מיט מאטעמאטישער פינקטלאכקייט דאס קלאפן פונ׳ם דופק ביים מענשן. דער פראפעסאר פארזיכערט, אז ווען א מענש זאגט ליגן איז דאס קלאפן פונ׳ם דופק ניט נארמאל און ניט רעגולער, און אט אזעלכע אומנארמאליטעטן רעגיסטרירט דער פינקטלאך דער מעכאניזם.

דער מעכאניזם איז שוין אויסגעפרואווט געווארן ביים אויספארשן צוויי מאטראסן, וועלכע זיינען באשולדיקט געווארן אין דערמארדן א מענשן; דער פראפעסאר האט פארזיכערט, אז זיי ביידע זאגן ליגן; און דאס איז טאקע פעסטגעשטעלט געווארן שפעטער דורך עדות.

—(::)—

אנאנסירן ענדערונג אין בענקינג שטונדן

די אלאווי און טשעמפיאן לימיטעד, 667 מיין סטריט, וויניפעג, אנאנסירט, אז פון דעם 28טן יולי, 1930, און ווייטער, וועט די דאזיקע באנק זיין אפן פאר דעם פובליקום אין די פאלגנדיקע שטונדן: יעדן טאג פון 10 אינדערפרי ביז 3 ביי טאג און שבתים, פון 9.30 ביז 12 ביי טאג.

נארטערן סאסקאטשעוואנ׳ס

:: גרויסע יערלאכע האלידעי ::

צוגרייטונגען ווערן איצט געמאכט פאר דער 1930

סאסקאטון עקסיבישאן

יולי 21טן ביז 26טן

פלענער ווערן איצט געמאכט פאר א פארשטעלונג וואס וועט פארטונקלען אלע פריערדיקע עקסיבישאנס — ענטריס גרעסער אין צאל און פיינער אין קוואליטעט — פארוויילונג פיטשורס וואס וועלן ערשט דארפן געזעען ווערן אין די געגענטן. לאזט ניט דורך די דאזיקע גלאררייכע געלעגנהייט פאר א וואך פון פריידיקן שפאס און ריכטיקן דערציאונגס ווערט! בלויז ווען אירע פראדוקטן זיינען אויף דער אויסשטעלונג ווי זיי זיינען אויף דער סאסקאטונער עקסיבישאן קאנען די סאסקאטשעוואנער מענשן זעען דאס גרויסארטיקע נאטירלאכע רייכטום אין אירע גרעניצן. אין נאמען פון בעסערער בירגערשאפט זעט אז איר און אייער פאמיליע זאלן באזוכן סאסקאטון יולי דעם 21טן ביז דעם 26טן.

הערט די מוזיקאלישע סענסאציע פון סעזאן

סטעוויו׳ס פראדאקשאן

די פיינסטע מוזיקאלישע אטרעקשאן וואס איז ווען אנגעפירט געווארן אונטערן אפענעם הימל — אין א פראכטפול סצענארישער סעטינג ספעציעל דעזיינד און אויסשליסלאך געבויט. איינע פון די צאלרייכע גלענצנדע גרענדסטענד פיטשורס פון דער 1930 פארוויילונגס פראגראם.

שפאצירט אין דער וואונדער גאס פון שפאס און טרילס

מאווים און קעסטל׳ס מידוועי

אבסאלוט די סאמע ערשטע דערשיינונג אין גאנץ קאנאדע פון דער בארימטער קאלעקציע פון סענסאציאנעלע רײדס, איבערראשנדע זייטיקע פארשטעלונגען און צוציענדיקע ביידלאך.

לאכט פון בילי לארעט — דער קעניג פון קלאונס

7 גרויסע וואדעוויל אקטן —

6 טעג פערד רייסעס

אן אויסוואל פון דער וועלטס גרעסטע דרויסנדיקע פארוויילער. ערהאבענע טענצער, לופט קינסטלער, אקראבאטן, סייקליסטן און פארשטעלונגען פון חיות. שיינע פייערווערק יעדע נאכט.

ראנינג רייסעס בלויז ווידער דאס יאר, און א פערפעקטע פארי־מיוטשועל סיסטעם. איינטריטן פון די אנפירנדיקע סטייבלס פון קאנאדע און די פאראייניקטע שטאטן.

אוטא קעמפ ביי די גראונדס — ספעציעלע רייטס אויף אלע אייזנבאנען

יולי 21 ביז 26 — יולי 21 ביז 26

SASKATOON INDUSTRIAL EXHIBITION

Robt. Shannon, Pres. John A. East, Vice-Pres. Sid W. Johns, Mgr.

אומפארגלייכבארע ווערטן אין

דיימאנדס

BIRKS

די פאמיליע אין דער היים

דעם 24טן יוני, האט דער קאמיטעט פון דער ליידיס אקזילערי פון אינדעפענדענט בני אברהם, געגעבן א רעספשאן לכבוד מיס. ב. לודוויג, א כלה פון היינטיקן מאנאט, די טאכטער פון מר. און מרס. לודוויג, 480 באיד עווע. די רעספשאן איז פארגעקומען ביי מרס. סלוזמאן, 1066 סעלקירק עווע. ביי שיין געדעקטע טישן האבן אלע געסט פארבראכט א פיינעם אוונט. אין נאמען פון אלע פארזאמלטע האט מרס. זוקין פרעזענטירט דער כלה מיט זייער א שיינער מתנה. מרס. לודוויג און איר טאכטער האבן זייער הארציק באדאנקט דעם קאמיטעט פאר׳ן כבוד וואס מען האט זיי צוגעטיילט. אנוועזנד זיינען געווען: מרס. סלוזמאן, מרס. ש. לודוויג, מיס. ב. לודוויג, מרס. ה. לודוויג, מרס. זוקין, מרס. סטודניץ, מרס. יאנקאווסקי, מרס. גרין, מיס. מאגיד, מרס. לאכטער, מרס. ה. לודוויג, מרס. וואלדער, מרס. שוסטער, מרס. אקיילע, מרס. סטיין, מרס. ריטשמאן, מרס. ליפשיץ, מרס. סילווער, מרס. מיליאנטשיק, מרס. סיטנער, מיס ש. סלוזמאן, מיס ח. סלוזמאן, מיס ל. סלוזמאן.

* * *

מר. און מרס. דזשייקאב ראבינאוויטש פון מארדען, מאניטאבא, זיינען אפגעפארן קיין באפאלא, נ. י., צו דער חתונה פון זייער טאכטער, רובי, צו דר. בערל ראנער. די חתונה קומט פאר פרייטאג, דעם 4טן יולי.

* * *

זונטאג דעם 2טן יוני האט די רומעניען היברו סיק בענעפיט אסס׳ן אפגעהאלטן א וואל־פארזאמלונג. די פאלגנדיקע באאמטע זיינען דערוויילט געווארן: ה. סילווער, פרעזידענט; ד. ראזנבאום, וויצע־פרעזידענט; טשארלי זעליק, קאסירער; ל. הערמאן, פינאנץ־סעקרעטאר; דוואר־טשיק, רעקארדינג סעקר.; דזש. פריד, ה. סיגאל, י. קארטעז, טראסטיס; א. דאבס, דזש. קאהען, קאנטראלערס; ה. רייקיס, גארדיען; ד. גרינבערג, סיק טשערמאן; ב. אבראמאוויטש, סעמעטערי סופעראינטענדענט.

די פארזאמלונג האט אויסגעדריקט א דאנק צום עקס־פרעזידענט, ב. אבראמאוויטש און צום גאנצן קאמיטעט פאר זייער גוטער ארבעט פאר דער ארגאניזאציע.

מיטוואך, דעם 18טן יוני איז פארגעקומען וואלן פאר באאמטע ביי דער ליידיס אקזילערי פון דער אינדעפענדענט בני אברהם סאסייטי. די פרעזידענטן, מרס. זוקין האט אויסגעדריקט איר דאנק צום קאמיטעט פאר זיין ארבעט פאר די פארגאנגענע 6 מאנאטן. מרס. ליטמאן און מיס גיטעס האבן אפגעגעבן באריכטן וועגן דעם צושטאנד פון דער ארגאניזאציע. מרס. זוקין איז איינשטימיק דערווילט געווארן אלס פרעזידענטן צו איר 3טן טערמין. די אנדערע באאמטע זיינען ווי פאלגט: מרס. סטודניץ און מרס. יאנקאווסקי, וויצע־פרעזידענטנס; מיס פאל, רעקארדינג סעקרעטארן; מיס גיטעס, פינאנץ־סעקרעטארן; מרס. גרין, קאסירערן (איינשטימיק); מרס. מאגיד, סיק טשערליידי (אקלאמיישאן); מרס. קינבערג, סאשל פארזיצערן (איינשטימיק); אין קאמיטעט זיינען אריין: מרס. סילוער, מרס. ריטשמאן, מרס. אלטמאן, מרס. סלוזמאן, מרס. לאכטער, מרס. מיליאנטשיק, מרס. סלוצקי, מרס. אקיילע, מרס. באראן, מרס. זימבערג, מרס. ביירמאן, מרס. לודוויג, מרס. לאעב, מרס. סטיין, מרס. אייפער, מרס. וועקסלער.

* * *

ביים רעספשאן וואס איז געגעבן געווארן דעם 21טן יוני ביי מר. ל. מ. טשעטשיק, 371 באיד עווע., פאר מיס בעקי לודוויג זיינען דורך א טעות פארפעלט געווארן די פאלגנדיקע נעמען: מר. און מרס. גאלד, מר. און מרס. ה. קריוואשיי, מיס העדי ראזנבוים, מיס בעסי פלאטעל, מיס טעסי דיינער, מיס שורלי מינץ, מיס ווירא פיינסטיין און מיס לערנער.

צו די אידן פון אמעריקע!

פון די געוועזענע אמעריקאנער לעגיאנערן אין ארץ ישראל

מיר זיינען געווען 5,000 אין די ענגלישע באטאליאנען אין ארץ ישראל. ווען די דערלויבניש אנצושליסן זיך אן ענגלישן מיליטער איז געגעבן געווארן, האבן מיר אוועקגעווארפן היימען און משפחות, ווייבער און קינדער, און זיינען געגאנגען צו פארזיגלען די פארערונגען פונם אידישן פאלק מיט אונזער בלוט.

א גרויסער טייל פון אונז האט געוואלט בלייבן אין לאנד אום צו העלפן דער ווידער־געבורט פון דער אידישער היים מיטן שווייס פון זייער פנים און מיט די מוסקולען פון זייערע יונגע שטארקע קערפערס. אבער מען האט ניט געשאפן פאר זיי קיין באדינגונגען. די לאגע איז געווען אומקלאר און ניט די ענגלישע רעגירונג, ניט די אידישע קערפערשאפטן האבן זיי געגעבן שטיצע און דערמוטיקונג טראץ אלע הבטחות און פארזיכערונגען.

מיר האבן געצוואונגענערהייט אויסגעוואנדערט און שוין צוועלף יאר זינט מיר רייסן זיך צוריק צום לאנד.

בלינדע דארפן איצט איינזען, אז ווען מיר, וועלכע האבן געטראגן די שווערד, וואלטן געזעסן אויפן לאנד הערנאך אין פרידן, וואלטן א סך טרויעריקע געשעענישן ניט פאסירט וואס באפלעקן איצט די הימלען פון די אידישע האפענונגען. אבער ניט קלאגן זיך אויף דער פארגאנגענהייט. — מיר ווילן ווייטער גיין אהין וואס עס שמאכטעט אין טרויער די נשמה פון אידישן פאלק. מיר געטרויען דער אידישער צוקונפט און ווילן נעמען אן אנטייל אין דעם אויפבוי פון אידישן היימלאנד אונטער אלע אומשטענדן — גוטע ווי שלעכטע.

די ערשטע קאלאניע פון 200 משפחות פון אידישע לעגיאנערן קאן געגרינדעט ווערן באלד — אין 1930. ווען עס וועט פארזייעט זיין דאס ערשטע קערנדל וועלן ארום אים אויפבליען אנדערע ישובים פון לעגיאנערן — מיר וועלן קריגן א היים, א צענטער וואוהין דאס הארץ פון יעדן געוועזענעם לעגיאנער וועט ציען. באזעצן א פאמיליע דארף קאסטן וויניקסטענס $3,500. דער נאציאנאל־פאנד וועט אונז געבן לאנד און באוואסערונג וואס איז ווערט $1,000: יעדער לעגיאנער וועט זיך באטייליקן מיט $500. מען קאן קריגן א לאנג־יאריקע הלואה פאר הייזער פון $500 אויף א פאמיליע. מוז געקראגן ווערן נאך $1,500 פאר א משפחה אדער $200,000 פאר דער ערשטער קאלאניע.

אט דאס איז די סומע וועלכע מיר האפן צו באקומען פון די אמעריקאנער אידן. מיר ווילן ניט קיין נדבות! זאל געשאפן ווערן א פאנד צו וועלכן מיר וועלן לאנגזאם צוריק צאלן די אנלייע וועלכע זאל גיין אויף ווייטערע קאלאניזאציע. די פארוואלטונג פון פאנד איז אנפארטרויט אין די הענט פון כלל־טוער וועלכע האבן פארדינט אלגעמיינעם צוטרויען.

מיר זיינען זיכער, אז מיר האבן דאס מיטגעפיל פון די ברייטע אידישע שיכטן, וואס זיינען פאראינטערעסירט אין ארץ־ישראל. באדייטנדע געזעלשאפטלאכע כחות האבן אונז צוגעזאגט זייער שטיצע און האבן מיט אונז מיטגעארבעט די לעצטע טעלאכע חדשים אויסצוארבעטן די פלענער. מיר דארפן אבער אנהויבן די ארבעט — און דאס טוען מיר איצט.

א קאמפיין פאנד פון דריי הונדערט טויזנט דאלאר פאר דער ערשטער לעגיאנערן קאלאניע אין ארץ ישראלג וועט זיך באלד אנהויבן.

זאלן אלע געוועזענע לעגיאנערן זיך שטעלן אין די רייען צו העלפן אונז אין אונזער ציל. זאלן זיך מעלדן די וואס זיינען באריט צו פארן אויף די אויסגעארבעטע באדינגונגען. זאלן זיך מעלדן אנדערע וואס ווילן העלפן דעם אין זייערע שטעט. זאלן זיי גרינדן קאמפיין קאמיטעטן אין אלע שטעט און צוציען געזעלשאפטלאכע כוחות.

מיר בעטן אויך יעדן ציוניסט און ניט־ציוניסט וואס איז קיין לעגיאנער, אבער וואס באגרייפט אונזער ציל און סימפאטיזירט מיט אונזערע שטרעבונגען — ניט צו פארפעלן דעם וויכטיקן מאמענט און געבן אונז זיין מאטעריעלע און מאראלישע שטיצע. שטייט צו צו די קאמיטעטן אין אייערע ערטער. העלפט דעם קאמפיין, שיקט צו אייערע אייגענע בייסטייערונגען, באוועגט אנדערע בייצושטייערן צום פאנד.

די סומע איז קליין — דער ציל איז גרויס — די האפענונגען טארן ניט אנטוישט ווערן — רופט זיך אפ!

דער קאמיטעט פון די אידיש־אמעריקאנער לעגיאנערן,

111, 5טע עוועניו,

ניו יארק סיטי, רום 602.

מאדאם נעמי

ספעציאליסטן אין געמאכטע צום מאס

קארסעטן און קארסעלעטס

אין די נייסטע סטיילס און פיטינגס

דאקטוירים׳ס צושריפטן אויסגעפילט

פרייזן זייער מעסיקע

MDME NEMY

506 SELKIRK AVENUE

אנטקעגן פעלעס טעאטער

א היים!

ווען איר זייט אוועק

פון דער היים

אין

לעווינס כשר רעסטאראן

47—49 מארטא סט.

בלויז די סאמע פרישע און בעסטע פראדוקטן ווערן גענוצט אין אונזערע מאלצייטן און שטריינג כשר בהשגחת הרב י. י. כהנאוויטש

ליכטיקע ריינע צימערן פאר געסט מיט דער בעסטער באדינונג

פאר חתונות, פארטיעס, באנקעטן און א. וו. האבן מיר די פיינסטע אקאמאדיישאן מיט א טאנץ פלאר פאר 100 פארלאך

מיר שטעלן צו מאלציייטן פאר אלע אונטערנעמונגען אויך אויסער אונזער אייגענעם פלאץ

Levin's Commercial Kosher Restaurant

47-49 MARTHA ST. PH. 25 219

IY 283-C

"דרער" קראנקער פאטער געווינט 15 פונט אין 3 וואכן, פרישן "פעפ"

אנסעלמא, אלטא. — מר. ע. גאטער זאגט: "איך בין געווען אזוי אפגעצערט שוואך, נערוועז, האב ניט געקאנט ארבעטן. דאן פרובירט אייראנייזד איסט, געוואונען 15 פונט אין 3 וואכן. צוריקגעקראגן מיין געזונט".

דארע, שוואכע, נערוועזע מענשן ווערן איבערראשט צו געווינען 5 ביז 15 פונט אין 3 וואכן. ביינערדיקע גלידער ווערן רונדיק. פלעקן אויפ׳ן הויט פארשווינדן. נייע "פעפ" דעם ערשטן טאג. פארשטאפונג, אומפארדייאונג טראגן זיך אפ אינבערנאכט. פארמיידט די געפארן פאר ערנסטע קראנקהייטן.

איירא־נייזד איסט איז צוויי גרויסע טאניקס אינאיינעם—וואג־בויענדע מאלץ איסט (הייוון) און קרעפטיקנדע בלוט־נעבענדע אייזן. פיל מאל שטארקער ווי ניט מעדיציניש הייוון, רעזולטאטן אין האלב צייט.

זייט ניט "דאר", שוואך, נערוועז, אין געפאר פאר ערנסטע קראנקהייטן. נעמט די דאזיקע אנגענעמע טאבלעטס. קיין הייוונדיקער טעם, גאז. אויב ניט צופרידן מיט די שנעלע רעזולטאטן, וועט איר קריגן אייער געלט צוריק. קריגט היינט איירא־נייזד איסט פון אייער דראגיסט. פילט גוט מארגן. נאך וואג שנעל.

אין פעלעס טעאטער

היינט ווערט געשפילט א שעקספיר בילד אין פעלעס טעאטער, מיט דאוגלאס פערבענקס און מערי פיקפארד אין די הויפט ראלן, צוזאמען מיט אן ערשט קלאסיקן קעסט. "די טעמינג אף די שריו" איז דער נאמען פון דעם בילד, אנטנומען פון דעם אריגינעלן שעקספיר דיאלאג. דאס איז א דורכאויס ריידנדיק בילד, העכסט קינסטלעריש אויפגעפירט און געשפילט. פארפעלט ניט צו זעען דאס דאזיקע זעלטענע בילד. עס ווערן אויך געוויזן אנדערע אינטערעסאנטע נומערן, פיטשורס און א. וו.

די ערשטע דריי טעג פון קומענדיקער וואך, וועט געוויזן ווערן דאס זייער שפאנענדיקע בילד, "אין די נעקסט רום". דאס איז א דורכאויס ריידנדיק בילד, שפאנענד, אינטערעסאנט און אינהאלטסרייך. דזשעק מאלהאל שפילט די הויפט ראל, צוזאמען מיט אן ערשט קלאסיקן קעסט. עס ווע טאויך געוויזן ווערן א דורכאויס ריידנדיקע קאמעדיע, פאקס נייעס און פיטשורס.

עדמאנטאן עקסיבישן

יולי 14טן ביז 19טן

גרעסער און בעסער

מיט א סך אויסשליסלאכע פיטשורס.
מארים און קעסטל פארשטעלונגען — צום ערשטן מאל אין מערב קאנאדע.
טעוויוס מוזיקאלישער און טאנץ רעוויו—בריליאנטענע פייערווערק
שיינע און אמוזירנדיקע גרענד סטענד עקטס.
6 טעג ראנינג פערד רייסעס.
אלבערטא אמאטארן בענד קאנקורס—פערד פארקאוועס גיים.
סט. פאול העפבריד טענצער.
די פיינסטע לייוו סטאק און אגריקולטורעלע אויסשטעלונגען אין דער וועסט.
גלענצענדע רעגירונגס דערציאונגס אויסשטעלונגען.
שרייבט פאר דעם אנגעצייכנטן בוקלעט.

שאליאפין פארפאסט אן אויפשריפט אויף זיין מצבה

פיאדאר שאליאפין, דער וועלט־בארימטער רוסישער זינגער, וועלכער געפינט זיך אין ווין האט פאר א מיטארבעטער פון א ווינער צייטונג דערציילט, אז ער האט אליין פארפאסט אן אויפשריפט אויף דער מצבה, וואס מען וועט נאך זיין טויט אוועקשטעלן אויף זיין קבר. דער אויפשריפט לויטעט ווי פאלגט:

"פארבייגייער שטעל זיך אפ!
"דאס איז מיין קבר, שאליאפינס קבר.
"שאליאפין איז אוועק פון דער וועלט.
אום צו מאכן פלאץ פאר אנדערע.
"ער האט געלעבט, געליטן און געהאסט
"ער האט געשאלטן, פארגאסן טרערן.
זיך געשווארן און ליגן געזאגט.

"איצט האט ער ענדלאך געפונען זיין אייביקע רו.

"דא ליגט ער באהאלטן אונטער דעם שווערן שטיין. די ליפן זיינען פארשלאסן אויף אייביק, באוויינט פון זיין פרוי און קינדער, באקאנט צו פיל און געאכטעט פון פיל, איז ער איצט פון אלעמען פארגעסן געווארן.

"אט דאס איז דער שיקזאל פון א זינגער!
"א געוועזענער פאלקס זינגער פון דער סאוועטן רעפובליק.
"און א געוועזענר מענש!
"ווער וועט אנצינדן א לעמפעלע צו זיין יארצייט, ווען די פרוי און קינדער וועלן אוועק נאך מיר?
"ווער וועט נאך געדיינקען וועגן דעם זינגער שאליאפין?
"פארבייגייער! שטעל זיך אפ און זאג:
"שלאף רואיק, פיאדאר!"

דערפאלגרייכע פידל סטודענטן

עלא פראסאוו

ראלף קאמינסקי

די דאזיקע צוויי פידל סטודענטן פון יאשא רעזניצקי, האבן דורכגעמאכט דערפאלגרייך די עקזאמענעס פון דער קעניגלאכער מוזיקאלישער אקאדעמיע, לאנדאן, ענגלאנד, וואס עס איז דורכגעפירט געווארן אין וויניפעג לעצטן מאנאט.

עלא פראסאוו, טאכטער פון מרס. י. פראסאוו, האט דערפאלגרייך דורכגעמאכט איר עקזאמען אינ׳ם ׳לאוער גרייד׳ מיט אויסצייכענונגען, און ראלף קאמינסקי האט דורכגעמאכט מיט אויסצייכענונגען זיין עקזאמען אין עלעמענטארן קלאס.

די אנדערע תלמידים פון דעם זעלבן לערער וואס האבן דורכגעמאכט זייערע עקזאמענעס זיינען: דזש. א. שווארצמאן, "פריימערי, האנ. מענשאן"; מארקוס וואל "עלעמענטארי, האנ. מענשאן": פרידא שווארצמאן, "לאוער, האנ. מענשאן". און העראלד ארלאף, "הייער, האנ. מענשאן".

NEW Palace Theatre

קילסטער, און בעסט ווענטילירטער טעאטער אין וויניפעג

היינט און מארגן ווערט געוויזן מערי פיקפארד און דאוגלאס פערבענקס אין

"טיימינג אף די שריו"

דער גרעסטער קאמעדי היט פון סעזאן איר וועט לאכן, לאכן און לאכן אויך
א דורכאויס ריידנדיקע קאמעדיע סעריאל און "קרייזי קעט"

קומענדיקע וואך, מאנטאג, דינסטאג און מיטוואך
זעט און הערט דזשעק מאלהאל אין זיין בעסטער בילד

"אין די נעקסט רום"

מיט אן ערשט קלאסיקן קעסט אויך א ריידנדע קאמעדי און פאקס נייעס

באמערקט די נייע פרייזן:
25c דערוואקסענע — יעדער סיט צו יעדער צייט — קינדער, 10 און 15 סענט

פאלגט נאך דעם ראטום פון
קאהענס און קעלים אין סקאטלאנד

צייט - געלט

און באקוועמלאכקייט געשפארט דורך נוצן אונזער מאדערנע סאניטארישע לאונדרי באדינונג.

וועגן אין די ביטשעס

נוצט אויס אונזער ספעציעלע ביטש באדינונג — וואס איז פונקט אזוי גוט ווי אין שטאט. גיט בלויז אייער אדרעס צו אונזער דרייווער, אדער

טעלעפאנירט 22 818

אדער שרייבט צו

PEERLESS LAUNDRY

55 PEARL STREET

רעמינגטאן טראגבארער טייפרייטער

וועלט׳ס סאמע פאפולערע פערזענלאכע שרייב מאשין

לייכט און קאמפאקט פאר טראוולען אדער היימישן געברויך.
מען קאן עס איצט האבן מיט אידישע אותיות. קערידזש גייט פון רעכטס צו לינקס.

פרייז מיט אידישן קיבארד	$87.50
פרייז מיט ענגלישן קיבארד	$75.00

לייכטע טערמינען אויב געוואונשן

Remington Typewriters Ltd.

220 Bannatyne Ave., Winnipeg

פיינט אייער הויז איצט

שיין, גוט און ביליק
ראיעלע ארבעט און צופרידנהייט

MAX GORDON

484 FLORA AVE.

5 יאריקער יוביליי פייערונג 5

פון

מאונט כרמל קליניק

שניידט אויס דעם דאזיקן קופאן און שיקט אים צו, צוזאמען מיט אייערביישטייערונג, צו דער

מאונט כרמל קליניק:

איך וויל זיך באטייליגן אין דעם קליניק־יובליי־פייערונג פלאן און אויסצאלן 30 פראווילעגיעס. לייג ביי $...... אלס איינטריט־אפצאל.

נאמען ......

אדרעס ......

MOUNT CARMEL CLINIC — SELKIRK AVE., EAST WINNIPEG, MAN.

ראדיא היינט ביינאכט

האָנ. דזש. האָווארד פערגוסאָן

פרעמיער מיניסטער פון אָנטעריאָ

וועט ריידן אין אוידיטאָריום, קיטשענער, אָנט., היינט, פרייטאָג דעם 4טן יולי, און ווערט נעבראָדקעסט ווערן איבער קאָוסט צו קאָוסט נעטוואָרק איינשליסנדיג:

CKY Winnipeg and CKX Brandon

6.30 נ. מ. סענטראל סטאנדארד צייט

בלוטיקע טעג

ראמאן פון אידישן לעבן אין דער צייט פון די ערשטע יארן פון דער וועלט מלחמה

פון י. נארמאן

(פארטזעצונג)

אבער זייט יענעם טאג, ווען ראנא־ווין האט באזוכט דעם דייטשן אויבער־קאמאנדיר פון דעם רוסישן פראנט און ווערזשבאלאווא, האט די גרעפין מאריע לואיזע מער ניט געזעען איר מאן. זי האט אים איינפאך אויסגעמידן. ווי א פעסט, דען אויב פריער האט זי אים ניט געליבט האט זי אים איצט פארהאסט. זי איז געוועזן צופיל ערלאך און צופיל שטאלץ, אום צו זיין די ווייב פון א מאן א ליגנער, א ווארט־ברעכער.

אונטערדעסן האט דער גראף אויבער־קאמאנדיר צוזאמענגערופן זיינע גענע־ראלן, מען האט געעפנט די דאקומענטן און מען האט געפונען, אז דער קאמאנ־דיר פון לאווין, וואלטער לעמקע איז דער פאררעטער, וועלכער האט געוואלט פארקויפן דייטשלאנד צו דעם רוסישן גענעראל לעבניצקי.

— אלעס וואלט איך אויף אים גע־גלויבט — האט גראף פאן סאלעס גע־מורמלט, — נאר ניט, אז ער ווערט פאר־קויפן זיין לאנד פאר געלט. איך וואלט נעקאנט גלויבן, אז לעמקע זאל זיך לאזן פארפירן פון א שיינער פרוי, אבער פאר געלט ?! פאר לומפיקע 25 טויזנט רו־בעל ?!

אז לעמקע קאן ווערן א פאררעטער צוליב א שיינער פרוי, דאס האט דער אויבער־גענעראל גוט געוואוסט. און דאך האט עס אים ניט אפגעהאלטן אנ־צוטרויען לעמקען א וויכטיקן מיליטערישן אמט, אזוי ווי עס האט ניט אפגעהאלטן לינדערבורג'ן אנצוטרויען אים, דעם גראף, וועלכער איז אויך גוט באקאנט אלס א פרויען יעגער.

ביידע, אי לעמקע, אי גראף פאן סע־לעס, האבן באלאנגט צו יענע יונקערס, וועלכע האבן אין צייט פון שלום אויפ־געטרייסלט דייטשלאנד מיט זייערע סקאנ־דאלן. ביידע האבן אמאל באלאנגט צו די "ריטער פון דעם רונדן טיש". ביידע האבן שוין מערערע מאל דועלירט מיט מענער, וועמעס פרויען זיי האבן פאר־פירט. און ביידע האבן אפילו דא אין די שלאכטן פון מלחמה זיך צוזאמענגע־שטויסן אויף איין געליבטער, דען ביי א געלעגנהייט האט גראף פאן סעלאס דער־זען פאני יאדוויגא און ער האט זיך אין איר היים פארליבט. און די שיינע פאר־

ליאטשקע האט זיך געאיילט צו פארלא־זען איר אלטן געליבטן צוליב דעם מעכ־טיקן אויבערקאמאנדיר, אונטער וועמעס שוץ זי האט זיך געפילט אזוי זיכער, דאס זי האט זאגאר קיין מורא ניט גע־האט צוריקצוקערן זיך צו איר מאן פאן בושעווסקי, פארבלייבנדיק צו דער זעל־בער צייט די מעטרעסע פון דעם אויי־בער קאמאנדיר, אונטער וועמעס שוץ בער קאמאנדיר, וועלכער האט גאנץ אפט ערנסט געטראכט צו שיידן זיך פון זיין איידעלער פרוי מאריע לואיזע און איר צו פארבייטן אויף דער שיינער און ליי־דענשאפטלאכער פאליאטשקע.

אזוי איז געווען די לאגע ווען לעמקע האט דערפארן, אז זיין בריוו צו גענע־ראל לעבניצקי איז באקאנט געווארן, און אז ער, לעמקע, איז אין געפאר היינט אדער מארגן ארעסטירט צו ווערן, אלס פאררעטער.

ער האט לייגער ניט געטארט פאר־בלייבן קיין איינציקן טאג, ער האט גע־מוזט וואס שנעלער אנטלויפן.

דאס איז געווען א שבת אינדערפרי, אלס לעמקע איז אריינגעקומען צו ירחמי־אל דעם פורמאן אין הויז און אים גע־הייסן שפאנען די פערד און מיט אים גליך פארן.

ירחמיאל איז געווען א פשוט'ער און פרומער איד, ווי מען קאן דערוואַרטן אין די קליינע שטעטלאך פון ליטא און פוילן. ער האט געהאט אקארשט אפגע־דאוונט מיט דעם ערשטן מנין; דען ירח־מיאל פלעגט שטענדיק דאוונען מיט דעם ערשטן מנין, און איצט איז ער געזעסן און געשמאק געגעסן דעם קאלטן טשר־לענט, וואס איז געווען אנגעגרייט פון פרייטאג, און א פראסטער און ערלאכער ווי ער איז געווען, וואלט ער זיך בע־סער מוסר נפש געווען אבי ניט צו מחלל שבת זיין.

און ווען דער קאמאנדיר פון לאווין האט אים איצט מיט א שטריינגן טאן געגעבן זיין באפעל, האט ירחמיאל פונ־דעסטוועגן ציטערנדיק און צעשראקן גע־ענטפערט :

— ניין עקסעלענץ, איך בין טאקע א געמיינער מענש און איך וויל ארבעטן און פארדינען, אבער שבת פאר איך ניט.

"עקסעלענץ" איז געווען די גאנצע דייטשע שפראך, וואס די אידן פון לא־ווין האבן זיך אויסגעלערנט זייט דייטש־לאנד האט פארנומען ליטע און פוילן. יעדער דייטשער פעלדפעבל איז ביי זיי געווען אן עקסעלענץ, דאס האבן די דיי־טשען זיי אריינגעלערנט, כדי זיי זאלן האבן דרך־ארץ פון דער מיליטערישער מאכט ;.נאר אז ער איז א געמיינער מענש, האט ירחמיאל ניט געוואוסט אז ער שלעפט אויף זיך צרות.

— יא, דו ביסט א געמיינער קערל, — האט לעמקע געברומט, — אבער דו ווייסט טאן וואס איך הייס דיר, יודע, שפאן די פערד.

— איך פאר ניט אום שבת — האט דער פרומער פורמאן געענטפערט — עס איז דאך היינט דער הייליקער טאג פון רו, ווי קאן איך דאס ?

אין שטוב איז געווען צירל, ירח־מיאל'ס טאכטער, א בילד שיינע יונגע מיידל, וועלכע האט אזוי ווי דורך א וואונדער זיך גערעטעט ביז איצט פון לעמקעס הענט.

דערזעענדיק איצט די שיינע צירל, וועלכע ער האט קיין מאל פריער ניט באמערקט, האט לעמקע פארגעסן זיין איינענע געפאר, זיין בלוט האט אין אים ווילד אויפגעקאכט פון ליידנשאפט, און אנשטעלנדיק פלוצלונג א פריינטלאכע מינע האט ער געזאגט :

— אויב עס איז קענן דיין רעליגיע צו דערפילן דעם באפעל פון דער מיליטע־רישער מאכט, דאן וועל איך דיר ניט צווינגען — אבער דיין טאכטער מוז גיין מיט מיר גיין צו מיר אין אמט. וואו עס וועט אויסגעמאכט ווערן א פראטא־קאל און דו וועסט זיין זיכער, אז מען וועט קיינמאל פון דיר ניט פאדערן קיין ארבעט אום שבת.

פאטער און טאכטער האבן זיך איבער־געקוקט. דער פארשפרעכן, אז מען וועט פון אים קיינמאל ניט פארלאנגען אז ער זאל ארבעטן אום שבת, האט אויף דעם ער זאל ארבעטן אום שבת, האט אויף דעם ווירקט. דאס ער האט מיט גרוים צופרי־דענהייט געשיקט זיין טאכטער מיט לעמ־קען אויף דעם אמט, וואס האט זיך גע־פונען ביים ברעג פון שטעטל.

אזוי זיינען זיי געגאנגען ביידע דורך דעם שיטערן וועלדל, דורך וועלכן עס האבן זיך געזעען ניט ווייט די קליינע הייזער פון די ארומיקע צעווארפענע דערפער. ווערנד לעמקע האט אויף זיין יונגער באגלייטערין געווארפן פון דער זייט הייסע בליקן, אבער ער האט ניט געוואגט איר דא צו פאראומגליקן; ווייל אים האט געשראקן די נאענטקייט פון די וואוינונגען, דערפאר האט ער אומגע־דולדיק געאיילט וואס שנעלער נאך פאן זאליעסקי'ס הויז, וואו ער האט לאנג ניט געקאנט פארבלייבן. דען ער האט געמוזט וואס שנעלער אנטלויפן אלס ענטדעק־טער פאררעטער: אבער ער האט איצט געטראכט ניט וועגן זיין געפאר, נאר ער איז געווען מיט זיך צופרידן, וואס ערשטנס, וועט ער געניסן די ליבע פון דער שיינער יונגער מיידל, און צווייי־טענס, וואס ער וועט טאקע קריגן פון פאן זאליעסקי א [illegible] סומע געלט פאר דער נייער "סחורה", וואס ער וועט אים ברייגנען אין זיין הויז.

(פארטזעצונג קומט)

:: אנב־אורחא ::

(שלום פון זייט 1)

און מען פילט זיי כמעט ניט. מען דארף רויכערן אייגענע פאפיראסן, און האפע־נונגען אויף פרייע ציגארן.

גוטע הבטחות זיינען דא. אבער ווי קו־מען זיי צו אמאליקע ! די קונסט פון צו־זאגן א ישועה שלימה פון אלע צרות איז כמעט ווי פארגעסן געווארן.

ס'איז מער ניט אזוי אינטערעסאנט, ווי ס'איז אמאל געווען. עפעס ווערן מיר צו אנשטענדיק, — אפילו בלאפן, בלאפן מיר אויף א שטייפן, אנגעצויגענעם "ארנטלאכן" אופן . . .

יונגע מענשן צו מאכן
שאו קארדס
נויטיקע אינסטרוקציעס געגעבן.
טעלעפאנירט באלד 29 490
אוונטן 86 984
A. C. EWART
307 Mining Exchange Bldg.

:: צו פאררענטן ::

צו פאררענטן א 7 רום הויז מיט זומער קיטשן, פולי מאדערן, הייסע וואסער. אויך צו פארקויפן א דיינינג רום סעט, אייז באקס אין קיטשן אויוון. זיך ווענדן אין 393 דאפערין עווע., טעלעפאן 52 165.

סעמאריאל פארזאמלונג נאָך
יהושע קירזשנער ע"ה

די דירעקטארן פון דער מאַונט כרמל קליניק לאדן איין אלע קרובים און פריינט פון דעם פארשטארבענעם וויצע־פרעזידענט און געוועזענעם בעסטן פריינט פון דער קליניק, צו קומען צו א

מעמאריאל פארזאמלונג

אין זיין אנדיינק, וואס ווערט אפגעהאלטן ווערן

מאנטאג דעם 7טן יולי, 8.30 אָוונט

אין מאונט כרמל קליניק

קומט ערן זיין אנדיינק

מיר גאראנטירן בלויז אונזער ארבעט!
פאר אנדערע זיינען מיר ניט פאראנטווארטלאך.
ווען איר גיט אוועק אייערע

קליידער צו קלינען און פרעסן

זייט זיכער אז איר גיט עס אוועק צו די

פערט דאי ווארקס לימיטעד

(פארטנאי ברידער)

וואו אייערע קליידער ווערן גערייניקט און געפרעסט ווערן פון עקספערטן פאכמענער, אויפן מאדערנסטן שטייגער.

דער גרעסטער און ראַעלסטער דריי קלינינג און פרעסינג פלענט אין וויניפעג און וועסטערן קענעדא.

לאזט אייך פון קיינעם ניט אפנארן. האנדלט מיט אן אלט עטאבליר־טער און ראעלער פירמע און זייט צופרידן

עס באצאלט זיך ניט ארומצוגיין אין אומריינע קליידער

— ווען די —

פערט דאי ווארקס איז אזוי נאענט צו אייך

טעלעפאנירט 37 266

און מיר וועלן פארוואנדלען אייערע
אלטע קליידער אין שפאגל ניי

קאנטרי לייט! האט אין זינען אז ס'איז ניטא אין וויניפעג קיין אנדערע

(פארטנאי ברידער)

ווי בלויז די

פערט דאי ווארקס לימיטעד

קעש און קערי סיסטעם אין די פאלגנדע צוויי בראנטשעס אין נארט ענד.

1062 מיין סטריט	—	טעלעפאן	55 200
808 מיין סטריט	—	טעלעפאן	55 188

הויפט אפיס — 37 266

PERTH DYE WORKS LIMITED

"די הויז פון סערוויס"

די יעניקע אין די ביטש

וועלן הויכשעצן א געשמאקן שטיקל

וואַרשע כשר וואורשט

ווען איר פארט צו אייער פאמיליע אדער פריינט אין די ביטש, נעמט מיט זיך וואורשט און איר וועט זיין זיכער אז איר וועט זיין א גוטער גאסט.
געמאכט אין וויניפעג

שטריינג כשר בהשגחת הרב י. י. כהנאוויטש

און אונטער אויפזיכט פון דער דאמיניאן גאווערנמענט

פרעגט פאר דעם פון אייער גראסער אדער דעליקאטעסן.

קאנטרי אידן, שרייבט צו

Warsaw Kosher Sausage Mfg. Co. Ltd.

COR. ANDREWS AND BURROWS PH. 53 470

די ריינסטע און געשמאקסטע פראדוקטן אין דער וועסט

היינט אויף דער ראדיא

CKY

וויניפעג

6.30—"נעשאנאל הוק־אפ", קאנסערוואַ־טיווע פארטיי.
8.00—סי. פי. אר. טשיין פראגראם.
9.00—מוזיקאלישע פראגראם, מאניטא־באס דיימאנד יובליי.

CJRW 499.7

פלעמינג

5.40—מוזיק.
6.15—אנקל פיטער.

CJGX 650

יארקטאן

7.15—פארמערס פריירי ראדיא שעה.
8.30—סטודיא מוזיק.

WTAM 1070

6.00—קליוולאנד. קלאסיקס.

WLS 870

6.30—שיקאגא. מוזיקאל. פראגראם.

WOW 590

7.00—אמאהא. מעלאדיעס.

WFAA 800

8.00—דאלאס. ריטם ארקעסטער.
8.30—דאלאס. סימפאני סאליסטן.

WDAF 610

9.00—קענזאס סיטי. מוזיקאל. פראגראם.

WGN 720

9.30—שיקאגא. סימפאני ארקעסטער.

WMAQ 670

10.00—שיקאגא. טאנץ מוזיק.

WIBO 560

11.00—שיקאגא. סעלעברעטי פראגראם.

דעם מאקאריווער רבינ'ס הים

איז 413 באיד עווע. דארט דאוונט ער במנין כל יום בבוקר. 8 אזייגער פונקט. ווי אויך אין אוונט. טעלעפאן 56 591

די רבנים אנאנסירן אז די צייט פון ליכט בענטשן היינט איז 8.10, און די בוטשער שאפס זאלן זיך עפענען מאר־גען ניט פריער פון 9 אזייגער אוונט. זיי בעטן אלע אידישע פרויען ניט גיין אין די בוטשער שאפס פריער פון 9 אזייגער.

מזל טוב

א זון געבארן צו

מר. און מרס. ש. גובאט

500 דאפערין עוועניו

זאל דאס נייע געבארענע קינד אייך ברייגנען גליק.

די ליבערטי פרי לאָאן

פעדערנע און וואלענע קאלדרעס

נעמאכט צו ארדער, פארשיידענע סייזעס. אי־בערגעמאכט פון אייערע איינענע פעדערן. אויך וואלענע קאלדרעס.

THE PERFECTION QUILT MFG. CO.

682 Selkirk Ave. Phone 52 546

וואנצן און קאקראטשעס

פארניכטעט. ארבעט גאראנטירט

CHARLES RIESS & CO.

376 Colony St. Phone 33 529

געשעפט _ געלעגנהייטן
Business Opportunities

מאנופעקטשורינג געשעפטן

פארטנער פארלאנגט מיט $3,500 קעש פאר א גוט־גייענדן געשעפט מיט גרויסע מעגלאכקייטן. א נייע אינדוסטריע וואס וואקסט טעגלאך.

א ניי־נעפלאנטע אינדוסטריעלע אונ־טערנעמונג פארלאנגט פארטנער מיט $5,000 קעש. איצטיקע קאנטראקטן פאר־זיכערן דעם דערפאלג. א געלעגנהייט צר־טרעטן צו א גוטן געשעפט אין א ריכטי־קער צייט.

מיט $2,500 קאנט איר צוטרעטן צו א ראעלער מאנופעקטשורינג ביזנעס וואס איז שוין עטאבלירט עטלאכע יאר און טוט גוטע געשעפטן. די שטריינגסטע אונ־טערזוכונג וועט אייך איבערצייגן.

אויב איר ווילט א געשעפט, זעט

ה. פערלמאן און נ. זעלטשען

MUTUAL AGENCIES

796 Main Street Phone 51 000

אפארטמענט בלאק, 26 סוויטס, נעמט אריין $12,000 א יאר. פרייז $50,000. ווערט נעמען אין אויסבייט.

אפארטמענט בלאק, 17 סוויטס. הויכע רענט. פרייז $35,000.

האטעל, 17 רומס, שטעטל פון 700, קלירט $5,000 א יאר נעט. פרייז $15,000.

דזשענעראל, שטעטל פון 900, סטאק $15,000. יערלאכער אומזאץ $75,000.

פיקטשור שאו, שטעטל פון 650. 175 פלעצער. פרייז $2,200.

מיר פארקויפן אויך גאראדזשעס, פול און בארבער שאפס, גראסערי און קאנ־פעקשאנערי אין א. וו.

SCOTT REALTY CO. Ltd.

11 C.P.R. Office Bldg. Phone 89 644

ארבעטער פארלאנגט
HELP WANTED

בלויז פאר דער שטאט וואנקאווער

אויב איר קאנט אויסגעבן א פאר שטונ־דען א טאג, און איר זייט א גוטער סיילס מאן, האבן מיר פאר אייך א גוטן אנבאט. שרייבט צו דאס אידישע ווארט באקס נומער 8347.

פארלאנגט א באי מיט עקספיריענס צו ארבעטן אין א דזשענעראל סטאר, זאל קאנען ריידן ענגליש, דייטש און רוטע־ניש. מיט רעפערענס זיך ווענדן צו

KATZ & KARASICK

Fenwood, Sask.

פארלאנגט א פעאיקע הויזקיפערן, ניט גרינע. גוטע געלעגנהייט פאר דער ריכטי־קער פרוי. זיך ווענדן אין 345 באיד עווע. טעלעפאן 54 204.

פארלאנגט א מיידל וואס קאן גוט ענגליש און רוסיש און איז וויליק צו לערנען פא־טאגראפיע אין סטודיא ארבעט. קליינער געהאלט פון אנפאנג. פאנט 52 842.

פארלאנגט א פעאיקע יונגע מיידל מיט עקספיריענס אין סטענאגראפיע און בוק־קיפינג. זיך ווענדן צו

MID WEST GROCERS

24 Derby St.

קלאסיפייד סעקשען
Classified Section

ספעציעלע פרייזן פאר אדווערטייזינג אין דער קלאסיפייד דעפארטמענט

איין מאל, 5 ס. פער "אנייט לייז"
פאר א וואך, 20 ס. "
פאר א מאנאט, 75 ס. "

פאר 3 מאנאטן. $2.15
פאר 6 מאנאטן. $4.00
פאר 1 יאר. $7.50

:: צו פארקויפן ::
FOR SALE

6 רום נייע באנגאלאו מיט אלע מא־דערנע איינריכטונגען. הייסע וואסער בא־הייצונג. פרייז $3,500 [illegible] בנעפ.

א בלאק פון 4 סוויטס און א סטאר מיט א סינגל קאטעדזש. אלעס פולי מא־דערן און פוירסט קלעס קאנדישאן. רענט $1,500 א יאר. פרייז $6,500. א גוטער אינוועסטמענט.

סוויטס צו פאררענטן אין פארשיידענע בלאקס אין דער נארט ענד.

אינשורענס פאר אלערליי צוועקן. נעלט צו לייען אויף 6½ פראצענט.

Sheps Agencies Ltd.

804 מיין סטריט

טעלעפאנס 761 55 און 807 53

א מציאה פאר א שנעלן קויפער.—א לאט אויף קאטידראל עווע. איסט, מיט $200 ביליקער פון דער רעגולאר פרייז. שרייבט צו דאס אידישע ווארט באקס 460.

אויב איר קויפט א נייע היים, זייט זיכער אז עס איז מאדערנע עלעקטריש

עס דארף זיין גענוג לייטס און בייס־באָרד אוטלעטס צו באדינען יעדע זייט פון יעדער רום. איר קאנט ניט מאכן איי־ער היים פערפעקט אן גענוג צונעפאסטער עלעקטרישער באדינונג.

זוכט ניט צו טרעפן! קויפט א היים געוויירט צו דער סיל ספעסיפיקאציעס — מיט גענוג באליכטונג, ניט ווייניקער פון 3 דופלעקס בייסבארד אוטלעטס אין ליווינג רום, 3 אין דיינינג רום, 2 אין בעד רומס, 1 אין אונטערשטן און אוי־בערשטן האל, 2 אין סאן רום און אנדע־רע טיילן פון דער היים צונלייך באדי־נונגספולע — באקוועמלאכע סוויטשעס, וואס פארהיטן א סך טריט, וויירינג צו דער הינטערשטער טיר איז שווער גענוג צו טראגן, יעדע משא פאר איצטיקן און צוקונפטיקן געברויך.

אונזער באדינונג איז פריי צו יעדן איינעם וועלכער בויט א נייע היים. ניט אכטונג אויף דעם רעד סיל עמבלעם אויף נייע הייזער. פרעגט אייער ארכיטעקט, בילדער אדער עלעקטרישן.

שרייבט אדער טעלעפאנירט פאר פרייען האנדבוך

RED SEAL ELECTRICAL SERVICE

501 SCOTT BLOCK

Telephone 21 028

אפארטמענט בלאקס

א בריק בילדינג אויף א גוטן קארנער אי־נארט ענד ארום מיין סטריט, מיט א סטאר און 3 רום סוויט, פאררענט פאר $35 א מאנאט. דאונסטערס טענענט ניט אכטונג אויף די פוירנעס און שטעלט צו א העלפט קוילן. שיינער 5 רום סוויט אפ־סטערס אין וועלכן דער איינגנטימער וואוינט איצט, וואס קאן פאררענט ווערן פאר $50 א מאנאט. וואלט געמומען א קליר טייטל קאטעדזש אדער אן אימ־פרואווד פארם אלס א טייל איינצאל. רופט אפ :

MR. LAWRIE, OF
J. J. SWANSON & CO. LTD.
601 Paris Bldg., Phone 26 349
or Evgs. 503-007

הייזער צו פארקויפן

אויסגעקליבענע היימען אין דער נארט ענד פון די ביליקסטע ביז די סאמע אויס־שליסלאכע דיסטריקטן. פרייזן ביז צו $20,000. הייזער, באנגאלאוס, קאטעד־זשעס. זעט אונז פאר בעסטע ווערטן.

MR. PAVLOTT
c/o W. P. RODGERS & CO.
608 McIntyre Block, Winnipeg
Phone 28 467; Eve. 55 045

:: שטעלע פארלאנגט ::
SITUATION WANTED

שו"ב, לערער, גוטער בע"ת, קאן ענגליש, גוטע רעפערענסעס, זוכט בייטן פאזיציע. מעסיקער געהאלט. שרייבט צו "דאס אי־דישע ווארט באקס 690.

א באי מיט עקספידיענס אין דזשענעראל סטאר, זוכט א שטעלע אין קאנטרי אדער אין שטאט. רעדט ענגליש, אוקראיניש, רוסיש און פויליש. וויליק שווער צו אר־בעטן. קאן אויך זיין א גוטער העברייאי־שער און אידישער לערער. זיך ווענדן צו דאס אידישע ווארט באקס 358.

אויפרוף צו אידישע קהלות

א פארהייראטער, אינטעליגענטער מאן אין פוילן, אייניקע דרייסיק יאר אלט, א ברודער פון א באריסמטן רב, א גוטער העברייער, א למדן, מיט אנגענעמער שטי־מע זוכט א שטעלע אלס חזן, שוחט און לערער. מעג זיין אין קלענערער אידישער קהלה אין קאנאדע. פאר שריפטלאכער אדער מינדלאכער ארנפארמאציע ווענדט:

M. KLAP
3660 De Bullion — Montreal

:: צו פאררענטן ::
FOR RENT

צו פאררענטן צוויי גרויסע ליכטיקע רומס פאסיק פאר א אינטעליגענטער יונגער פארל אן קינדער. קאנען זיך באנוצן מיט דער קיטשן און טעלעפאן. ריזאנאייבל טערמס. זיך ווענדן אין 415 מאניטאבא עוועניו, טעלעפאן 52 660.

צו פאררענטן א רום אין סוויט 24 אין באלטיק אפארטמענטס. פאסיק פאר א מיידל אדער צוויי. א גוטע היים פאר דער פאסיקער פערזאן.

צו פאררענטן דריי רומס אויפן באד רום פלאר אין א פול מאדערנער היים. אלע באקוועמלאכקייטן. ניי דעקארירט. זיך ווענדן אין 493 רעדוואוד עוועניו.

צו פאררענטן א 5 רום קאטעדזש און זו־מער קיטשן. קאר. קינג און פלארא. זיך ווענדן אין 56 אלבערט סט. טעל. 21 151

:: פערזענלאכעס ::
PERSONAL

פליכעוואטע מענער — נייע האר — אין 10 ביז 60 טעג גאראנטירט: שארבן קרעץ, רענדראף, שארבן עקזעמא, גע־היילט דורך פערזענלאכער באהאנדלונג.

FRANKS, 207 Montgomery Bldg.
215½ Portage Ave.

א סך באשטעטיקונגען אויפן פארלאנג

SIMPSON & COMPANY
ביילי̈פס
לייסענסר און באנדער
ד. סימפסאן, מענעדזשער
404 McINTYRE BLOCK PH. 88 008

געלט !
פאר אייערע באלדיקע נויטן
$50 ביז $500
צוועלף מאנאטן צו באצאלן עס צוריק. ריזאנייבל רייטס. פינקטלאכע באדינונג. שטריינג פארטרויאך
אפן טענלאך ביז 7.30 נאכמיטאג.
General Loan and Insurance Agency
718 Somerset Block, Winnipeg
Phone 24 789

R. B. ORMISTON
פלאריסט
צוויי סטארס צו אייער באדינונג
96 Osborne St., Phone 42 386
340 Portage Ave., Phone 24 791
בלומען טעלעגראפירט איבעראל

פאונדיישאנס פאר מצבות נעמאכט און פארריכט פאר אייער צופרידנהייט.
JOHN SCHALER
Phone 5993921

A. MUIR
אוטאריזירטער
דוקא פינישינג סטיישאן
פענדערס און באדי ריפערס
376 FURBY ST.
PH. 33 255

אייער אלטע מעבל געמאכט ניי — און טאקע ביי אייך אין דער היים. בעסטע ארבעט פאר ביליקסטע פרייזן
רופט מיך אפ 23 269

לייף אינשורענס
בעסער צו האבן א פאליסי און ניט דארפן עס, איידער דארפן דאס און ניט האבן.
P. A. TEMPLETON
807 Electric Railway Chambers
Phone 89 688

א מיטלאריקער רעליגיעזער פראפעסיאנע־לער מאן זוכט באקאנטשאפט מיט אן אנ־שטענדיקער פרוי. מוז האבן אביסל פאר־מעגן. שרייבט צו "דאס אידישע ווארט", באקס 296.

רעגינא שרעער, איצט אקשארו, זוכט מר. ריטבערג, אדער זיינע שוועסטער: רעגינא נעטי, ראזא. זיי קומען פון טאפאראנץ, ביקאווינא. זיך מעלדן צו
REGINA OCHSHORN
701 DeKalb Ave., Brooklyn

Winnipeg Beach and Gimli
שוחט מ. קאהם, צו יעדער צייט
אין
15 Spruce St.

:: צו פאררענטן ::
FOR RENT

צו פאררענטן א שיינע רום, פאסיק פאר א יונגער מיידל אדער מאן. מען קאן זיך באנוצן מיטן טעלעפאן. זיך ווענדן אין 656 מאניטאבא עווע., טעלעפאן 54 223.

פארלאנגט

א יונגע פרוי מיט א אינגל 7 יאר אלט, פארלאנגט רום און בארד אין א פריוואַ־טער הויז אין וויניפעג ביטש, פון דעם 12טן ביז דעם 21טן יולי. זיך ווענדן צו דאס אידישע ווארט באקס 500.

צו סובלעטן א באקוועמען פראנט סוויט מיט א פריוואטער באלקאני אויפן ערשטן פלאר אין דערבי בלאק. רענט $35 א מא־נאט. זיך ווענדן גלייך צו סוויט 1 דערבי בלאק, 102 דערבי סטריט.

וויניפעג ביטש

7 אוק עוועניו, האלבער בלאק פון לייק. נאענט צום סטיישאן. רום און בארד, אדער רום אן בארד. וויק ענדס אדער וועכנטלאך. מאלצייטן צו יעדער צייט. לייכטע הויזקיפינג. מעסיקע פרייזן. אייער גוט באקאנטע

מרס. קלאפמאן

וויניפעג ביטש

פוירנישד רומס מיט אדער אן בארד. נא־ענט צום לייק, סטיישאן און טאנץ זאל. בעסטע אטענשאן גאראנטירט.

מרס. מ. קאהען

4 אש סטריט. טעלעפאן 53 475
נאך 6 אוונט

גרויסער טענט צום פארדינגען אדער פארקויפן.

צו פאררענטן א רום מיט אדער אן בארד, אין א אידישער היים, מיט אלע באקוועמ־לאכקייטן. זיך ווענדן אין 371 מאניטאבא עוועניו, טעלעפאן 52 016.

צו פאררענטן אין 494 קאלאדזש עוועניו, א 4 רום סוויט, $40 א מאנאט. גרויסע רומס. טעלעפאן 51 950.

מרס. א. קאופמאן

אנאנסירט צו אירע פילע פריינט און בא־קאנטע אז זי וועט היינטיקן זומער בא־זארגן מיט בארד און רום און בא'טעמ'טע מאכלים — נאכמיטאג טיי מיט היימישע געבעקס. דער אדרעס איז: 3 אש סטריט, טעלעפאנירט 51 746.

אין וויניפעג ביטש, בארד און רום — זייער גוטע מאלצייטן און אויפפאסונג. פארברענגט אייער זומער וואקאציע אין א באקוועמער אומגעבונג. ריזאנייבל רייטס. ווענדן צו מרס. ר. פרידמאן, 5 אוק סטריט, וויניפעג ביטש.